

Maalehe esikülj võitis hõbeda
lk 8

ILMAR PALLI
reportaaž õ-tähe
sünnikülast

lk 18-19

VILLU REILJAN
uues ämblikuvõrgus

lk 2-3

ENE ERGMA
kurjustab Eesti
meediaga

lk 8

AINAR RUUSSAAR
läheb Gruusiale
nõu andma

TeRa

Maaleht

Nr 11 (1066)

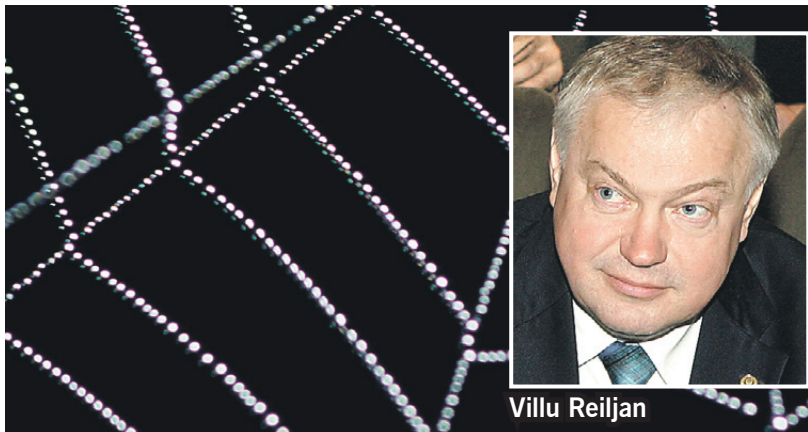
13. märts 2008

Hind 14.90

**KADEDUS
SUNNIB
OGARAKS
LAENAMA**

Loe lk 11

Ega laen longates lähe.
HALJALA

Villu Reiljan

Aivo Pärn

Kas suhete ämblikuvõrk saab Reiljanile saatuslikuks?

Maaleht näitab, millised varjatud niidid jooksevad viimase aja kolme skandaalse korruptsiooniloo vahel ja kui ootamatult on omavahel seotud Rahvaliidu juhi kohalt lahkunud Villu Reiljan, äriees Aivo Pärn ning äsja õiguskantsleriks tõusnud endine tippadvokaat Indrek Teder. Viimane peaks hiljemalt järgmiseks esmaspäevaks langetama raske otsuse, kas taotleda Reiljanilt saadikupuutumatus äravõtmist.

Õiguskantsler Indrek Tederi nahas tahaksid praegu vähesed olla. Juba oma esimesel töönädalal peab Teder otsustama, kas ta tuleb riigiprokuratuurile vastu ja teeb Riigikogule ettepaneku võtta Villu Reiljanilt ära teda seni kaitsev saadikupuutumatus.

Igal teisel mehel Tederi asemel oleks riigiprokuratuuri taotlusega kergem nõustuda. Põhjuseid on mitu.

Esiteks oli just Teder alles äsja kõmulise maadevahetuse afääri ühe peategelase, Merko bossi ja suuromaniku Toomas Annuse advokaat. Samas loos tegutses Rahvaliidu endine juht keskkonnaminister Villu Reiljan uurimisorganite arvates aga Annuse kuuleka tööriistana. Samamoodi nagu keskkonnaministrile allunud maa-ameti toonane peadirektor Kalev Kangurigi.

Teiseks oli just Indrek Teder too mees, kes läinud sügisel ettevõtjate nimel riigiprokuratuurile nende toimetamise kohta vihase ja süüdistava kirja kirjutas. Tõsi, Tederi koostatud kurja kirja jättis tööandjate kesklit viimasel hetkel saatmata. Ajakirjaniku tähelepaneku peale, et nüüd ole te prokuratuuriga samas paadis ja peaksite seepärast kirja vastu olema, vastas Teder läinud laupäeval: "Kirjas märgitud probleemid on olemas. Oma ideedest ei pea ma loobuma."

Kolmandaks tunneb uus õiguskantsler suurepäraselt ka äriees Aivo Pärna, kelle käest Villu Reiljan on prokuratuuri arvates pistist küsinud. Meeldetuletuseks olgu öeldud, et Pärn on too mees, keda kahtlustatakse bussiliikluse korraldamisega seoses ka toonasele Valga maavanemale Georg Trašanovile pistise andmises. Saatuse ironiana oli

Pärna juhitava bussifirma Go Bus juriidiline nõustaja Valga maavalitsusega sõlmitava lepingu puhul taas ei keegi muu kui tänane õiguskantsler Indrek Teder.

Ühelt poolt näitab see, et uus õiguskantsler peaks asjade käiguga üldiselt hästi kursis olema. Teiselt poolt võiks tema osalemine menetluses talle teatud varju heita.

Säherdusel taustal poleks ime, kui esmaspäeval ametisse asunud uus õiguskantsler oma esimese suurema töö mõnele asetäitjatest delegeriks.

Väga tähtis tunnistaja

Kas juhuslikult või mitte, aga kaks skandaalset kriminaalasja – Villu Reiljani ja Valga maavanema Georg Trašanovi pistiselood – on prokurörid enam-vähem ühel ajal oma "loomingulisest ahjust" välja võtnud.

Esimene lugu puudutab Tallinna kesklinnas Kaubamaja taga asuva keskkonnaministri teeriumile kuulunud Rävalla 8 kinnistu müüki 2006. aasta suvel. Teine lugu tegeleb Valga maakonna bussiliikluse sujuvamaks korraldamiseks toimunud Valga maavanema "määrimisega" läinud aasta oktoobris.

Kummalisel kombel ühendab kahte nii erinevat lugu üks ja sama tegelane – Tartus

MARIA MÄGI:
"Ma ei näe siin kuritöö koosseisu ei Villu Reiljanil ega kellelgi teisel."

Mis on pistis, mis altkäemaks?

"Pistis on see, kui te panete toime sellise teo, mida seadus lubab," selgitab prokurör Marge Püss. "Altkäemaks on see, kui te panete toime ebaseadusliku teo. Kui maavanemal on õigus dotatsiooni anda ja kui ta võtab raha, siis on see pistis. Kui tal seda õigust ei ole, on see altkäemaks. Ühel juhul on tegemist seadusliku, teisel puhul ebaseadusliku teoga."

Altkäemaksu puhul on karistus raskem kui pistise puhul. Pistisel kuni 3 aastat, altkäemaksul kuni 10 aastat. Juriidilist isikut saab karistada kas rahalise karistuse või sundlikvideerimisega.

"Rahaline karistus algab 50 000 kroonist ja lõpeb 250 miljoni-ga," ütleb prokurör Marge Püss.

ML

ja terves Lõuna-Eestis hästi tuntud äriees Aivo Pärn.

Kui Rävalla 8 kriminaalasjas olevat Rahvaliidu toonane juht väidetavalt küsinud oma kaitsja Tarmo Silla kaudu Go Busi tollaegselt juhilt Pärnalt pistist, siis Valga maavanema puhul oli Pärna tegevus vastupidine. Siin andnud Go Busi mehed väidetavalt pistist maavanemale. Tõsi, Pärna enda süü seisnes vaid selles, et ta bussifirma tippjuhina teadis, mida alluvad teevad.

Aivo Pärna iseloomustatakse fantastilise organiseerijana ja laheda suhtlejana, kes liigub omamehena nii Eesti ühiskonna otsustajate kui ka seltskonnaajakirjanduse staaride seas. Omal ajal tegeles ta Lõuna-Eestis kütuseäri-ga, siis asus bussiliiklust korraldama.

Just Pärna ja suuräriees Marcel Vichmanni ühistööna sündis Go Groupi nime kandev kontsern. Raha tuli Vichmanni taskust, Pärn uhas mööda Eestimaa ringi ja ostis väikseid bussifirmasid kokku. Maakonnakeskne mõtlemine bussiliikluse ülesehitamisel tuli äriemeeste arvates ajaloole prügikasti saata. Murrangumomendiks kujunes hetk, kui Vichmann omandas Pärnalt 51% Tartu bussifirmast Tarbus.

Pärn on vedanud autoostjaid Hollandisse, ehitanud trollibussist kohviku, korraldanud keelekursusi ja juba aastaid Tartu suusamaratoni. Go Busi juhina kuulusid tema igapäevaste tööülesannete hulka ühised lõunasöögid maavanematega.

Rävalla 8 asjas on Aivo Pärn sisuliselt võimetunnistaja rollis. Esmaspäeval Šveitsi suusamaratonilt naasnud Aivo Pärn ise eelistab vaikida.

Vaikida eelistavad viimasel ajal ka teised. Kuigi üks Reiljani kaitsjatest Tarmo Sild on täna vait kui haud, on ta läinud aasta detsembris öelnud Päevalehe Ärilehele, et Pärna kahtlustamine on otsitud, viidates seejuures maadevahetuse loo võimalikule ebaõnnestumisele. "Uurimisorganid otsivad uusi võimalusi Villu Reiljani süüdistamiseks," tunnistab Sild.

Silla sõnul on arusaamatu, miks Pärn ei informeerinud õiguskaitseorganeid pistise küsimisest juba 2006. aasta suvel. "Pärnale esitati kahtlustus alles nüüd, poolteist aastat hiljem, pärast seda, kui Pärn ja tema juhitud äriühing Go Bus on kahtlustatavad korruptsioonis."

Ka Reiljani teiselt kaitsjalt Aivar Pilvelt ei õnnestu-

nud Maalehel eelmisel nädalal korduvatele katsetele vaatamata kommentaare saada. Sel nädalal on vandeadvokaat Pilv välismaal.

Villu Reiljani sõnul on Pilve eelmise nädala reedel prokuratuuri läkitatud vastuses kirjas, et süüdistus on "alusetu, tõenditeta ja põhjendamatu".

"Mida pole, seda pole," sõnab Reiljan.

Kuigi uurimisorganitel on Reiljani sõnul küll tema kõnele lindistused nii vandeadvokaat Tarmo Silla kui äriees Aivo Pärnaga, pole seal midagi, mis tema süüd pistise küsimisel kinnitaks.

"Ma ei näe siin kuritöö koosseisu ei Villu Reiljanil ega kellelgi teisel," resümeerib Rävalla maja müügi loos Aivo Pärna esindav vandeadvokaat Maria Mägi.

Valga maavanem tahaks rääkida

Kui läinud aasta 25. oktoobril Valga maavanem Georg Trašanov ja neli bussifirma Go Bus meest pistise väidetava andmisega seoses 48 tunniks arestimajja saadeti, šokeeris see paljusid. Alles äsja oli maavanem president Ilvest tolle maakonnavisiidil võorustanud.

Sellest esmaspäevast on kriminaalasja toimikud – 14 pakku köidet, igaüks 200–250 lehekülge – Tartu ringkonnaprokurör Marge Püssi kabinettis.

"Paari kuu pärast jõuab asi kohtusse," pakub prokurör. Tema sõnul ei saa öelda, et maavanem oli bussidotatsiooni määramisel lihtsat kõrvalvaataja.

"Meil on osa episoodide kvalifitseeritud altkäemaksuna ja osa pistisena," seletab prokurör. "Natuke ebatavaline on see küll."

Kuna altkäemaksu andmine maavanemale toimus juriidili-

se isiku huvides, on prokurör esitanud seekord kahtlustuse mitte üksnes Aivo Pärnale jt bussifirma töötajatele, vaid ka Go Busile endale.

Juriidilise isiku vastutus on uus asi.

"Esimesel hetkel tundus see ka mulle endale väga naljakas ja harjumatu," tunnistab Püss. Prokuröri sõnul võib rahaline karistus küündida 250 miljoni kroonini.

Aivo Pärna peab prokurör Valga loos teisejärguliseks tegelaseks. Pistise ja altkäemaksu andmise initsiatiiv tuli väidetavalt Go Busi kohalike tegelaste poolelt.

Maavanema ametist kõrvaldatud Georg Trašanov tunnistab Maalehele, et tahaks toimunut avameelselt rääkida. "Tahaksin kõigest hingest sellest rääkida."

Paraku soovivad advokaadid ka temal esialgu suu kinni hoida.

Õige lahing toimub mitte ajaleheveergudel, vaid kohtusaalis.

Prokurör Marge Püss kinnitab, et Valga maavanema ja Reiljani pistiselood pole omavahel kuidagi seotud, peale selle, et seal osaleb üks ja sama isik – Aivo Pärn.

Sama kinnitab ka Rävalla 8 kriminaalasja juhtinud riigiprokurör Triin Bergmann: "Ei ole absoluutselt seotud."

Kohtusaalis selgub, kellel on õigus. Kas auväärt prokuröridel või neil, kes visalt vastupidist väidavad. Kuigi hetkel nad oma nime lehes näha ei taha.

Vahetult enne viimaseid presidendivalimisi lausus toona veel keskkonnaministri toolil istunud Villu Reiljan Kroonikale: "See on kindel, et vere-laskmine minu ümber tuleb."

Need olid prohvetlikud sõnad.

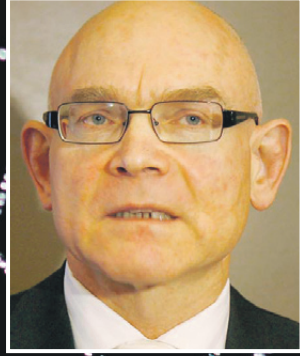
PEETER ERNITS

Toomas Annus

Georg Trašanov

Indrek Teder

CORBIS/SCANPIX, PEETER LANGOVITS, POSTIMEES/SCANPIX, RAIVO TASSO, MONTAAŽ

Maadevahetusest alguse saanud kriminaal-asjad

• **5. oktoober 2006** – kapo vahistab maa-ameti juhi Kalev Kanguri ning ärimehed Einar Vettuse, Tarmo Pedjasaare ja Tullio Libliku, kellest esimene sai hiljem kahtlustuse pistise võtmises ja korruptsioonis, ülejäänud pistise andmises.

• **7. oktoober 2006** vabastas president Arnold Rüütel Villu Reiljani keskkonnaministri kohalt.

• **9. oktoober 2007** – kahtlustuse altkäemaksu võtmises seoses ministeeriumile rendipinna hankimisega Merkole kuulvas hoones saab põllumajandusminister Ester Tuiksoo.

• **15. oktoober 2007** – kahtlustuse altkäemaksu andmises seoses maadevahetusega saavad Merko Ehitus ja selle juht Toomas Annus ning ärimees Andres Sarri.

• **16. oktoober 2007** – kahtlustuse altkäemaksu võtmises seoses maadevahetusega saab Rahvaliidu esimees Villu Reiljan.

• **25. oktoober 2007** – kapo vahistab Go Busi juhi Aivo Pärna, kahtlustades teda Valga maavanemale Georg Trašanovile altkäemaksu andmisele kaasaaitamises.

• **Jaauanuar 2008** – Villu Reiljan saab kahtlustuse 1,5 mln kr suuruse pistise võtmises seoses Go Busi juhi Aivo Pärna firmale soodsa otsuse tegemisega Rävalla 8 müügiprotsessis.

• **Jaauanuar 2008** – Reiljani kaitsja Tarmo Sild saab süüdistuse pistise vahendamises Reiljanile samas müügitehingus.

• **Veebruar 2008** – kapo annab riigiprokuratuurile üle 200 maadevahetuse kriminaalasjas kogutud uurimistoimikut.

• **Märts 2008** – äsja ametisse valitud õiguskantsler Indrek Teder hakkab menetlema riigiprokuratuuri taotlust Villu Reiljanilt saadikupuutumatus võtmiseks, selleks et talle saaks süüdistust esitada Rävalla 8 kriminaalasjas.

Allikas: Maaleht

SVEN ARBET

Rävalla 8 müügitehingu aritmeetika

- Alghind 315 mln kr koos rendilepinguga 1 aastaks
- Pakkumised: RealWAY (Vichmann) 426 mln kr
Wipestrex Grupp (Pärn) 420 mln kr
BTO Peterburi 325 mln kr

- Võitja loobus
- Müüdi Aivo Pärna firmale 380 mln kr eest
- Väidetav varaline soodustus 426 – 380 = 46 mln kr
- Turuhind 320 mln kr
- Pakkujailt sai riik lisaks müügihinna tagatisena 63 mln kr
- Kokku laekus riigikassasse 443 mln kr
- Esimese astme kohus mõistis Marcel Vichmannile tagasi 36 mln krooni

Allikas: Maaleht

Maja, mis võib võtta saadiku puutumatus

Üllatuslikult tegi riigiprokuratuur õiguskantslerile taotluse võtta endiselt Rahvaliidu juhilt Villu Reiljanilt saadikupuutumatus mitte maadevahetuse, vaid hoopis Rävalla 8 hoone müügi tehinguga seoses.

Keskkonnaministeerium pani Tallinna kesklinnas Kaubamaja kõrval asuva Rävalla 8 maja müüki 2006. aasta suvel. Müüki aitas korraldada advokaadibüroo Lextal vandeadvokaat Tarmo Sild.

Alghinnaks oli 315 mln krooni, hoone läks müüki koos kehtivate rendilepingutega. Esialgu võttis enampakkumise dokumendid välja 25 firmat, kuid alghinna pealt tegid pakkumise neist vaid kolm. Suurärimees, OÜ RealWAY omanik Marcel Vichmann tegi sisuliselt kaks pakkumist, ehkki teise neist Aivo Pärnale kuuluva ettevõtte Wipestrex Grupp nimel. Mõlemad jäid 420 mln kr piirimaile. Kolmas pakkumine kuulus ühele kinnisvarafondile ja oli tervelt 100 mln kr võrra väiksem.

Pakkumiste protsessis ilmes aga infoleke, nagu neid ikka taolistel puhkudel esineb, ja pakkumise võitnud Vichmann sai teada, et on saja miljoniga mööda pörutanud. Mees otsustas päästa, mis päästa annab ja esitas kolm päeva enne notari aega halduskohtusse riigi vastu hagi keskkonnaminister Villu Reiljani käskkirja tühistamiseks, millega tema osatühing RealWAY võitjaks kuulutati.

Pärn müüs hoone Vichmannile edasi

Esimese astme kohus kaebust ei rahuldanud, kuid ringkonnakohus rahuldas. Samuti kaebas Vichmann asja tsiviilkohtusse. Hagi sisu oli, et teda sunnitakse omandama kinnisasja, mida ta ei soovi.

Edasi tegi Vichmann kõik, et ostu-müügitehingut ei toimuks. 2. augusti õhtul andis Reiljan käskkirja, milles seisis, et kuna enampakkumise võitja RealWAY on taganenud oma ostusoovist, tuleb kinnistut müüa teise pakkumise teinud Wipestrex Grupile. Tagatis, milleks oli 10% pakkumise hinnast, oli selleks ajaks Vichmanni firmalt juba sisse nõutud.

Septembri alguseks oli kinnistut Pärna firmale maha müüdnud ja riik teeninud selle pealt kokku 433 mln kr, millest 63 miljonit oli sisse nõutud pakkumiste tagatised. Oktoobris müüs aga Pärn äsja omandatud hoone ettearvatult Vich-

mannile edasi. Sellega oli Rävalla 8 lugu justkui lõpetatud.

2006. a oktoobris algasid maadevahetuse kriminaalasja osaliste vahistamised. Detsembris hakkas Vichmann kohtu kaudu tagasi nõudma temalt ära võetud tagatisraha. Imede ime – 2007. a veebruaris tegi Harju maakohus riigi esindajate seljataga otsuse mõista riigilt Vichmanni kasuks 63 mln kr, mille moodustas tagatisraha koos intressidega. Ministeeriumi advokaat saavutas küll tagaseljaotsuse tühistamise, kuid möödunud nädalal mõistis sama kohtunik tagatisraha Vichmanni kasuks uuesti välja. Kohtuvaidlus jätkub, kui ministeerium alla ei anna.

Süüdistuste asemel kahtlustused

2007. a oktoobris tõstis Rahvaliit nurinat, et maadevahetuse arreteerimistest on möödas aasta, süüdistust aga pole. Seejärel said Reiljan ja üllatuseks ka Tuiksoo lõpuks kahtlustused. Samal ajal võeti Pärn vahi alla seoses väidetava Valga maavanemale Georg Trašanovile altkäemaksu andmises kaasaaitamise tõttu. Kahtlustuse järgi andsid altkäemaksu bussifirma Go Bus juhid seoses bussiliinide konkursiga.

Kinnitamata andmetel on Pärnale uurimise käigus lubatud, et kui ta annab Rävalla asjas tunnistusi nii nagu tarvis, jäävad Go Busi omanikud Marcel Vichmann ja Tiit Pruuli selles loos puhtaks ning talle endale osaks saanud vintsutused kompenseeritakse.

Väidetavalt küsis Reiljani kaitsja vandeadvokaat Tarmo Sild Aivo Pärnalt Rävalla 8 müügis viimasele soodsa otsuse tegemiseks 1,5 mln kr pistist, mistõttu on Sild nüüd samuti kahtlusalune. Sild keeldus lugu kommenteerimast, kuid kinnitas Maalehele, et pole kelleltki raha küsinud. “Advokaat saab oma kliendi huvides täita ainult seaduslike ülesandeid,” ütles ta.

Advokaatidel pole tänaseni maadevahetuse uurimise käigus koostatud 200 uurimistoimikuga tutvuda lastud. Rävalla 8 asjas on riigiprokuratuur aga juba otsustanud Reiljani süü küsimuse, esitades temalt saadikupuutumatus võtmise taotluse. Kui esitatakse süüdistus, peab ennast Reiljani kaitsja kohalt tõenäoliselt taandama ka vandeadvokaat Sild.

SIRJE NIITRA

Maksutõus põllumaal

Põllumajandussaaduste tootmiseks kasutatava haritava maa ja loodusliku rohumaa maksumäär % 2008. a (võrdlus % 2007. a)

Ambla vald	2,0	(1,2)
Haanja vald	1,7	(1,5)
Haapsalu linn	1,5	(1,0)
Imavere vald	2,0	(1,5)
Juuru vald	1,5	(1,4)
Jõgeva vald	1,2	(0,8)
Kaarma vald	2,0	(0,6–1,5)
Kadrina vald	1,3	(1,2)
Kiili vald	1,5	(1,0)
Kohila vald	1,7	(1,5)
Kohtla vald	2,0	(1,0)
Konguta vald	1,0	(0,8)
Kõue vald	1,5	(1,0)
Käina vald	0,75–2,0	(0,5–1,9)
Kärbla vald	1,2	(1,1)
Laheda vald	1,5	(1,0)
Laimjala vald	1,0	(0,7–1,0)
Leisi vald	1,0 ja 1,8	(1,0 ja 1,5)
Lihula vald	1,0	(0,8)
Lüganuse vald	1,4	(1,3)
Lümanda vald	1,4	(1,2)
Maidla vald	1,4	(1,3)
Misso vald	1,1	(1,0)
Muhu vald	1,0 ja 2,0	(0,7 ja 1,5)
Mustjala vald	0,24 ja 0,9	(0,2 ja 0,5)
Mustvee linn	2,5	(2,4)
Orissaare vald		
ühes tsoonis	1,6	(1,5)
Põlva linn	1,5	(0,1)
Pärsti vald	2,0	(1,1)
Rõngu vald	1,0	(0,7)
Tabivere vald	1,7	(1,5)
Tarvastu vald	2,0	(1,0)
Torma vald	1,3	(1,2)
Tahkuranna vald	1,5	(1,0)
Vara vald	2,0	(1,2)
Varbla vald	1,5	(1,2)
Vastseliina vald	1,0	(0,8)
Veriora vald	1,0	(0,5)
Väitsa vald	1,2	(1,0)

Allikas: maksu- ja tolliamet

Maamaks kergendab rahva

■ Põllumeeste suured toetused innustasid kohalikke omavalitsusi maamaksu tõstma: alanud aastast

Ehkki pealinlased on tõstnud hädakisa, et maamaks tõuseb neil nüüd lakke, on nende maamaksumäär tõusnud vaid 1,5%ni maa maksustamishinnast, aastaid oli see 0,6% ehk üldse madalam kui teistes linnades. Tallinnas on lihtsalt maa mitu korda kallim, sellest ka ränk maksutõus. Tunduvalt odavam on elada Keilas, Elvas, Loksas, Püssis või Võhmas, aga ka neis linnades tõsteti tänavu maksumäära tunduvalt.

Üldse on aga maamaks tänavu kerkinud 10 linnas ja 44 vallas. Põllu- ja rohumaa eest tuleb aga seejuures rohkem maksta 36 vallas.

Seaduse järgi võib ühtne maamaksumäär olla 0,1–2,5% maa maksustamishinnast aastast, põllumajandussaaduste tootmiseks kasutusel oleva haritava maa ja loodusliku rohumaa maamaksu määr aga 0,1–2%. See protsent korrutatakse maatüki maksustamishinnaga ja ongi käes maks, mille kodanik riigile peab maksma. Uued maksuteated on juba teel ja esimene sissemakse olgu tehtud 15. aprilliks.

Ühtse maksumäära on tänavu lakke ehk 2,5 protsendini tõstnud näiteks Kohtla-Järve ja Mustvee linn, samuti Lihula vald osades tsoonides. Kõik maamaksu määrad on juba aastaid laes ehk lubatud ülempiiril ol-

nud Toila, Vihula ja Mõniste vallas, Roosna-Alliku ja Suure-Jaani vallas ning Harku ja Viimsi valla osades tsoonides.

Samas ei tähenda maksumäära kõrge protsent sugugi automaatselt kõrgemat maamaksu ja madalam määr odavamalt – kõik sõltub ikkagi maa asukohast ja hinnatsoonist. Kõige tundlikumad maksumäära tõusu suhtes on suurlinnad ja nende lähivallad, kus maa on tunduvalt kallim.

Aga kukrut peab tänavu kergendama ka maarahvas, sest suuremal või vähemal määral on põllu- ja rohumaa maksutõus tabanud 36 valda ja 3 linna, kus rohumaa linna piiridesse ulatub.

Põllumaa hektari eest mitukümmend krooni rohkem

Taks kõigub paarist kroonist mitmekümne kroonini põlluhektari eest rohkem.

“Tõstisime tõesti maksu, sest valla eelarve oli puudujäägis,” selgitab Imavere valla maanõunik Sirje Tamm Järvamaalt, miks neil on põllumaa maksumäär tõusnud 1,5%-lt 2,0%ni. Kõrgemast maksust loodab Imavere vald saada eelarvesse juurde 100 000 krooni, muidu laekuks maa-maksust natuke üle miljoni.

Tamme sõnul on nende vallas põlumaa keskmine maksustamishind

keskmiselt 6000 krooni hektar. Kui seni maksti sealt maksu 90 krooni hektari kohta aastast, siis nüüd 120 krooni.

Tamm lisab, et pensionärid saavad nende vallas maksusoodustust 200 krooni aastast. Aga seda ainult juhul, kui nad pole oma põllumaad välja rentinud.

Lisaks Imavere vallale on maamaksu määr tõusnud tänavu põllumajanduslikel haritavatel maadel ja looduslikel rohumaaadel 2%ni ka Amb-la, Kaarma, Kohtla, Pärsti, Tarvastu ja Vara vallas, samuti osades tsoonides Käina ja Muhu vallas.

Samas on juba mitmendat aastat kõrgema taksi järgi 2,0% maksustatud põllumajanduslik ja rohumaa

12 vallas ning kahes linnas – Vihula, Kareda, Martna, Peipsiääre, Roosna-Alliku, Suure-Jaani, Toila, Torgu, Alajõe, Jõhvi ja Koigi vallas, Vormsi saarel ning Paldiski linnas.

Kõige madalam maksumäär üle Eesti on põllu- ja rohumaa Paikuse vallas.

Maksutõusu tingib põllumeeste parem elujärg

Mitmes vallas ei varjatudki, et põllumeeste suured toetused on andnud volikogudele indu tõsta ka maamaksu – põllumehed saavad toetusi, miks siis vald ei võiks raha juurde küsida! Vaja ju koole ja lasteaedu üleval pida-da, teid korras hoida.

Nii leitakse Tarvastu vallas Viljandimaal, et väike maksutõus põllumeest vaesemaks ei tee, aga vallale oleks see nimetamisväärne abi. “Me soodustasime tõesti siiani põllumajandustootjaid, aga nüüd volikogu ikkagi leidis, et vaja on maamaksu tõsta,” ütleb Tarvastu valla vanem-maakorraldaja Paul Sepping. “Kui enne maksis põllumees näiteks 31 krooni maahektarilt, siis nüüd 62 krooni.”

“Vaatasime, et põllumehed on natuke rikkamaks saanud. Et siis vald tõstab ka natuke maamaksu,” ütleb Ambla valla maaspetsialist Milvi Kirsi. Valla volikogu otsusega kergita-

MILVI KIRSI:
“Vaatasime, et põllumehed on natuke rikkamaks saanud. Et siis vald tõstab ka natuke maamaksu.”

Meiega saate rohkem!

Spetsiaalselt Teile! Kui olete olnud meie äriklient juba rohkem kui aasta, pakume Teile Suurepära-st võimalust saada osa **Privileeg paketi Soodustustest**. Ja mida suurem Staaž, seda **Soodsamad hinnad ning suuremad eelised!** Lisaks on need stiilsed telefonid Siin Teile **Superhinnaga!**

NOKIA E65

3G/EDGE/GPRS/Wi-Fi
Dokumendihaldaja
Symbian OS
Veebibrauser
Voogesitus
Bluetooth
2,0 Mpix kaamera

Hind EMT ärikliendile

3890.-

Tavahind 5790.-

Sissemakse: 0.-

Kuumakse: 12 x 366.-

Järelmaksuhind kokku: 4390.-

NOKIA E51

3,5G/EDGE/GPRS/Wi-Fi
WAP/MMS/E-post
Veebibrauser
Voogesitus
Dokumendihaldaja
Symbian OS
Bluetooth

Hind EMT ärikliendile

3590.-

Tavahind 5490.-

Sissemakse: 0.-

Kuumakse: 12 x 341.-

Järelmaksuhind kokku: 4090.-

NOKIA
Connecting People

www.emt.ee

Pakkumine kehtib kuni 31.03.2008 või kuni hea hinnaga telefone jätkub. Lisainfo ja reeglid www.emt.ee

kukrut Vastseliinast kuni Käinani

tuleb põllu- ja rohumaa eest rohkem maksta 36 vallas. Maamaks on kerkinud ka 10 linnas.

ti määr seniselt 1,2%-lt 2%ni. Põhiline maakasutaja Ambla vallas on OÜ Aravete Agro.

“Harime 4500 ha maad ja maksa- me täie rauaga kogu maa eest. Sada tuhat krooni maksutõusuks on meile juba suur raha, sest kõik hinnad tõusevad,” ütleb Aravete Agro OÜ juhatuse liige Lembit Savila.

“Pärsti vald oli siiani üks väheseid, kes hoidis madalat profiili, nüüd tõstsite meiegi maksu,” ütleb Pärsti valla arenguspetsialist Raivo Laidma Viljandimaalt. Ta tunnistab, et maksutõus tekitas volikogus tuliseid vaidlusi, enne kui hääletati, et määr tõuseb 1,1%-lt 2,0%ni. Põllumaa hind kõigub vallas 900 kroonist 4000 kroonini/ha, nii et mõnikümmeend krooni hektarilt tuleb ka Pärsti valla maaomanikul nüüd rohkem maksta.

“Kuidas on võimalik, et ka maal maamaks tõuseb? Lehes ju kirjutati, et ainult Savisaar tõstab Tallinnas maksu, mujal ei tõuse!” imestab Pärsti valla maaomanikust pensionär Vilu Soop. Kirub, et talupidamist lõpetada ta ka ei saa, sest hing on PRIA-le müüdnud 5 aastaks – see on kohustus maad harida.

“Igasugune raha väljaminek on ebamugav ja selle vastu võib nuriseda, aga see mind põhja veel ei vii,” ütleb Torma põllumajandusosaühingu juhataja Ahto Vili. Küll aga pole Vili

KARIN KALJULÄTE

rahul mõtteviisiga, et valdadele näivad tootjad oma toetustega püstirikad. “Toetustega ei toetata ju põllumeest, pigem tarbijat, ja meile kompenseeritakse saamata jäänud tulu. Sest tarbija ei suuda ikka veel meie

tööd vääriliselt kinni maksta,” rõhustab Vili.

“Siis on raha liiga palju, kui põllumees ostab sooja mere äärde suvila või Tallinna kesklinna kinnistu, aga praegu, mil tuleme ots otsaga kokku,

on selline mõttekäik naeruväärne,” lisab Vili. Torma POÜ harib 2300 ha maad, sellest on neil omandis ainult 500 ha, millest maksu maksavad, ülejäänud on rendimaa, mille eest maksab omanik.

Maksutõus linnades

Ühtse maamaksu määra % maa maksustamishinnast 2008. a (võrdlus % 2007. a)

Elva	2,0	(1,5)
Haapsalu	1,5	(1,0)
Keila	2,0	(1,4)
Kohtla-Järve	2,5	(2,0)
Loksa	2,0	(1,5)
Maardu	2,1 ja 2,5	(1,9 ja 2,5)
Mustvee	2,5	(2,4)
Püssi	2,0	(1,5)
Tallinn	1,5	(0,6)
Võhma	2,0	(1,2)

Ühtne maksumäär on tõusnud 34 vallas.

Allikas: maksu- ja tolliamet

“Maamaksu tõusu vastu ma ei nurise, samas luksuses me ka ei ela – ei ole maad sooja mere ääres ega kinnistut pealinnas,” ütleb Ahto Vili.

Kuna rusikareegli järgi on maal nii, et rendiks on maamaks, siis võib oletada, et suurtootjate jaoks tõusevad tänava ka maa rendihinnad.

SILJA LÄTTEMÄE

SÕIDUKID VASTAVALT SINU VAJADUSTELE!

17 m³
7 m³
3 m³
2,8 m³

Kaubaruum

Kandevõime 610 kg 800 kg 1200 kg 2000 kg

UUS! BIPPER

hind alates

154 900.-

varsti müügil!

PARTNER

hind alates

159 900.-

hinnavõit kuni 25 000.-

EXPERT

hind alates

289 900.-

hinnavõit kuni 30 000.-

BOXER

hind alates

319 900.-

hinnavõit kuni 50 000.-

Hinnad sisaldavad käibemaksu 18%

Uutel Peugeot' kaubikupere liikmetel on ükskõik, mida nad endaga veavad. Alati on keegi neist valmis vedama just seda, mida Su hing ihaldab – pole oluline, kas selleks on mõni kaalukas tööriist, kahtlaselt suuremõõtmeline riidekapp või kastitais nõelapatju. Täiesti uus Bipper ning ülipopulaarsed Partner, Expert ja Boxer loovad tervikliku tootevaliku, mille võimalused kohanduvad ideaalselt sinu vajadustega, pakkudes seeläbi võrreldamatut mugavust.

www.peugeot.ee

PROFESSIOONALIDELT PROFESSIOONALIDELE

Suurem laen kui naabril

Vaieldamatult soovime me kõik hästi elada. Ning levinud arvamuse kohaselt on heaks eluks tarvis ennekoike raha. Koos rahaga tulevat kõik muu. Nii et küllap paljude meelest võiks Tammsaaret parafraseerides koguni öelda: "Hangi raha, siis tuleb ka armastus."

Seesugused seisukohad on tänases Eestis nii levinud, et neile vastu vaieldes riskeerid enda arvamisega silmakirjalike või lollide kilda. Seetõttu on ka meie targemad pead praeguseni käimas olevat raha- ja asjarallit enamasti vaikides pealt vaadanud. Pidades sõna sekka ütlemist küllap donkihhotlikuks võitluseks tuuleveskitega.

Vana-eestlane pidas peamiseks rahaallikaks selle ausat välja teenimist. Raha teeniti, mitte ei hangitud. Hankijad olid enamasti Rummu Jüri masti kahtlased tegelased, kelle peale ei hābenetud viltu vaadata. Eriti halvas kirjas olid rahalaenajad, kelle kohta kasutati ka nimetust liigkasuvõtjad.

Nüüd on vanaaegne kombestik pea peale pööratud. Eetiliste piiride avardamine on tõstnud kunagi halvaks peetud kombed ja tavad au sisse, igaks juhuks on ära muudetud nimetused, nagu oleks tegu hoopis millegi muuga.

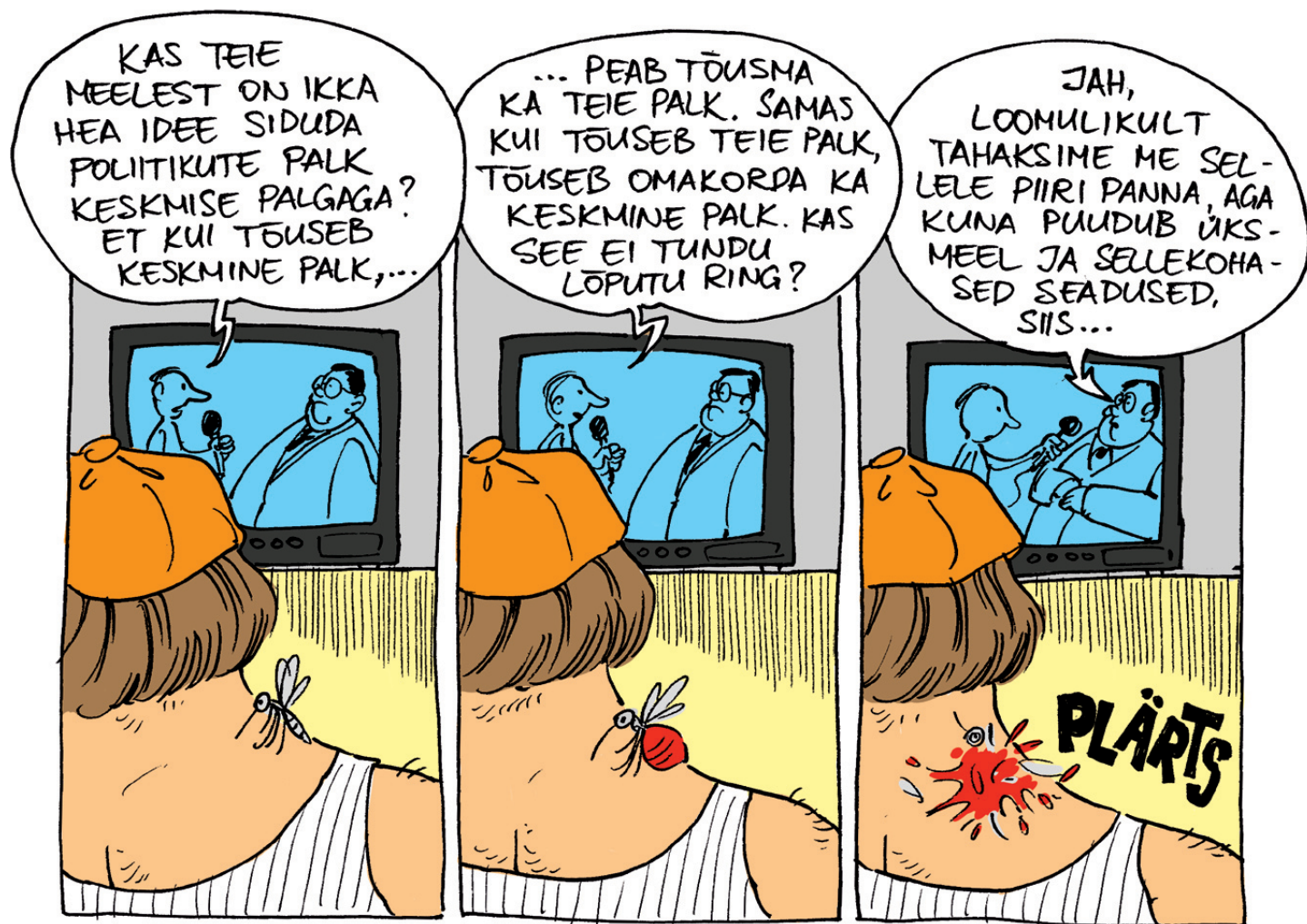
Aga ei ole. Muidugi võib öelda, et tänane inimene, tarbija, nagu ta aina enam näikse olevat, saab võlavõtmise läbi elada kui kuninga kass, omada sedasorti esemeid ja võimalusi, millest tema enam-vähem samal positsioonil ning kihi liigikaaslane oleks kunagi võinud vaid und näha. Või paljud meist ise mälestusvārsetel Nõukogude aastatel – isakesel Brežnevilgi oleks suu vett jooksmas võtnud autod, millega tänane lihteestlane ringi kihutab.

Kuid võlal on kõigi plusside juures üks erakordselt karm omadus – ühel ilusal päeval tuleb see tasuda. Ning nägija inimese jaoks võib see Eesti elu tänase enneolematu sära tublisti tuhmistada. Soodsatel ning headel aastatel on läbi ajaloo olnud kaldumus kehvmate või hoopis halbadega asenduda. Pole sugugi kindel, et see tulevikuski teisiti olla võiks. Ning pole tarvis olla teab mis hiromant Pastelli, et ennustada – ning mõnelgi meist tuleb tulevikus kõvasti püksirihma pingutama hakata... Et mitte sellega midagi muud ette võtta.

Summad, mida Eesti inimene on jõudnud laenuks võtta, näivad tööpoolest aukartust- ja miks mitte ka hirmuäratavad. Ulatuvad miljarditesse ning iga eestlase kohta tuleb "kinniplekitavat", kui ka eakad ning imikud kaasa arvata, tervelt 9400 krooni. Pole täpselt teada, kui palju nendest summadest on kulutatud tööpoolest hädavajaliku peale ning kui palju lihtsalt eputamiseks. Näiteks naabrite ees, kes meile aina on mõne meetri võrra liiga lähedal. Või tablettide asemel igat sorti komplekside leevendamiseks, mida möödunud ajad meisse on hulgakaupa istutanud.

Ehk mõjub jahutavalt lugu vanakreeka filosoofist Diogenesest, kes turuplatsile sattunult oli sunnitud hüüatama: "Ma ei teadnudki, et maailmas on nii palju asju, mida mul tarvis pole!"

Ilmar Paller

VALDEK ALBER

Aktiivsed eakad on Eesti rikkus

■ Kuidas oleks nende elukvaliteeti võimalik paremaks muuta.

Kümme aastat tagasi töötas komisjon välja Eesti vanuripoliitika alused. Tänaoleks oleme vastu võtnud uue tegevuskava, mis lähtub seisukohast, et iga inimene, sõltumata eest, on ühiskonna täieõiguslik liige.

MARET MARIPUU

sotsiaal-
minister

Ühiskond kõigile

Tegelikult pole õige kasutada koleda kõlaga sõna "vanur". Eesti eakad on tihtipeale reipad inimesed, kes on lihtsalt teistest vanemad, aga annavad noorematele mitmeski punktis silmad ette. Kasutame parem mõistet "eakad", räägime eakatepoliitikast ning sellest, kuidas eakate elukvaliteet oleks parem, päevad vaheldusrikkamad ning sisukamad.

Eakatepoliitika tegevuskava aastateks 2007–2009 rajaneb põhimõttel "ühiskond kõigile". Igaühel, sõltumata eest, on õigus olla ühiskonna täieõiguslik liige. Negatiivne stereotüüp eakast, kes istub kodus ja hādalab iga probleemi üle, ei klapi tänases Eestis sugugi. Olen mitmel pool Eestis näinud, kui vilgas ja mitmekesine on eakate elu.

Maavanaema, kellel on tiktud linad laual ning pommi-

dega kell seinal, hakkab jääma romantilisse minevikku. Tänapäeval on palju tavapärasem, et vanaemale helistades teatab ta, et ei saa rääkida, kuna tegutseb netipangas, kii- rustab päevakeskuse käsitööringi, on hiljaks jäämas kepi- kõnni sarja etapile või on hispaania keele tunnis.

Kindla koha meie eakate elus on leidnud päevakeskused. Kui 2000. aastal oli keskusi 62, siis 2007. aastaks oli neid juba 103. Päevakeskused pakuvad eakatele tegevusi ja abi toimetulekuks ning on nende seas väga populaarsed.

Väärtuslik osa tööjõust

Teame, et Eesti ja kogu Euroopa elanikkond vananeb. 1992. aastal oli meil ühe pensionäri kohta kaks töötavat inimest ning 2006. aastal 1,8. Aastaks 2050 on ennustada, et ühe pen-

sionäri kohta on kõigest 1,27 töölkäijat. Tihtipeale kiputakse seetõttu tulevikku maailma tumedates toonides. Tegelikult aga peaksime oma vaatevinklit keerama ning leidma muutustes peituvaid võimalusi. Eakatel on pikk elukogemus ning palju tarkust, mida noorematega jagada.

Üks võimalus on kaasata eakad tagasi tööturule. Ilmselt on see inimese enda ot- sus. Pension on välja teenitud ning tal on täielik õigus jääda koju pensionipõlve nautima. Ent paljud Eesti eakad on siiski otsustanud töötamist jätkata. Seda tõestavad ka arvud. Vanemaealiste soov tööta- da on kasvanud aasta-aastalt. Kui 2005. aastal oli 55–64aas- tatest töölkäijaid 56,1%, siis 2006. aastal töötas 55–64aas- tatest 59,1%, 65–69aastastest 27% ning 70–74aastastest 9,1%.

Eesti on võrreldes teiste Euroopa riikidega vanemaealiste tööhõive määralt üsna esi- rinnas. Üks põhjus on see, et Eestis saab töötav pensionär nii pensioni kui töötasu. Selline süsteem kehtib üksnes vä- hestes riikides.

Vanemaealised on väga vāär- tuslik osa meie tööjõust. Üha rohkem hindavad ettevõtted

pikaajalist kogemust, kohuse- tunnet ning järjepidevust or- ganisatsiooni elus. Uusi ja ole- masolevaid oskusi harmoonili- selt sidudes loome baasi, mil- lele rajada innovaatilisi lahendusi ja arenguid. Ka siin pei- tub võti Eesti teadmistepõhise majanduse ehitamiseks.

Tihti kurdetakse, et vane- maealiste tööoskused ei vas- ta tänastele nõuetele. Töö- turuamet pakub sellele konk- reetset lahendust. See on ini- mese soovidest, oskustest ja vajadusest lähtuv nõustami- ne ning täiendõpe, et igaüks leiaks just talle kõige sobili- kuma töökoha. Mitmed eakad eelistaksid töötada osajaga või teha tööd kodus. Need paindli- kud võimalused on olemas.

Oma küsimustega võib jul- gelt pöörduda tööturuame- ti poole, kes annab nõu ja abi kõigile, sõltumata vanusest ning täiesti tasuta.

Aktiivsed ja ettevõtlikud eakad on Eesti ühiskonna rik- kus. Nagu iga laps ja lapselaps vajab vanavanema nõu ja ees- kujud, nii vajab ka ühiskond va- nema põlvkonna tarkust. Loo- dan, et lootusrikkust tuleviku suhtes ning aktiivsust igapäe- vastes toimetamistes lisab ka 1. aprillist tõusev pension.

Väljaandja AS Maaleht
Reg nr 10001785
Toompuiestee 16,
10137 Tallinn
Tel 661 3300, faks 661 3344
e-post: ml@maaleht.ee
http://www.maaleht.ee

Peatoimetaja Sulev Valner
Peatoimetaja asetäitja
Peeter Ernits 742 2360
Peatoimetaja asetäitja
Tiina Reinart 661 3325

Vanemtoimetajad
Merike Pitk 661 3316
Mati Soomre 661 3313
Ilmar Paller 661 3302
Heiki Raudla 661 3381
Anneli Sihvart 661 3322
Kesk-Eesti korrespondent
Viio Aitsam, Rapla 489 4117

Tartu ja Lõuna-Eesti korrespondendid
Rein Raudvere
Heli Raamets 744 2250

"Targu talita" toimetused 661 3375
"TeRa" toimetused 661 3331

Tellimine ja kojukandeprobleemid 661 3366
e-post: tellimine@maaleht.ee

Juhatuse esimees Kadi Lambot 661 3382
Ärijuht Andres Anton 507 2533
Raamatupidamine 661 3363
Reklaamiosakond 661 3334
e-post: reklaam@maaleht.ee
Arvelduskonto Eesti Ühispangas
10002019347001, kood 401
Tellimisindeks 69784. Trükk AS Kroonpress

Kuulutuste vastuvõtt,
Maalehe väljaannete müük:
Tallinnas Toompuiestee 16, kl 9–17
661 3303, faks 661 3346
e-post: kuulutus@maaleht.ee
Tartus Gildi 3, kl 9–17
Tel/faks 744 1655
e-post: tartu@maaleht.ee

Toimetust kaastöid ei retsenseeri ega tagasta. Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid toimetada ning lühendada. Kõik Maalehes avaldatu on kaitstud autoriõigusega. Selle paljundamine, levitamine ning edastamine üldsusele on lubatud ainult ASi Maaleht kirjalikul nõusolekul. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel 646 3363.

Suur pea ja väike süda

■ Teadus peaks lähtuma ühiskonna arengu põhivajadustest.

Sageli arvatakse, et eba-meeldivad poliitilised otsused lähtuvad teadmiste puudusest, poliitikut ei taha kuulata teadlaste häält. Olen üsna veendunud, et teaduse võimalused otsuseid põhjendada ja mõjutada on liigselt mütoligiseeritud, nii nagu vahetegemine teadlaste ja poliitikute vahel.

Viletsad ja paljudele vastukarva otsused Riigikogus ei tulene mitte teaduse ja teadmiste puudusest, vaid otsustajate eelistustest, mis mõnigi kord lähtuvad kitsastest gruppidevaheliste. Loomulikult piiravad otsuseid olemasolevad ressursid.

Arusaadavus või arusaamatus

Ü. Vooglaid, A. Saar, J. Kivirähk ning A. Raid algatasid ühiskondliku sotsiaaluuringute instituudi loomise idee, aitamaks kaasa teadmispõhisele otsustamisele. Kui ettevõtetav on kantud tõsistest kavatsustest, uuringute rolli adekvaatselt hindamisest ja samas kaetud ka ressursidega, siis tuleb vaid jõudu soovida.

Teadmisi pole kunagi ülearu palju. Kui aga lähtutakse kujutlusest, et hakatakse pakkuma teaduslikku tagapõhja ainuvõimalikele, teaduslikult põhjendatud otsustele, siis on tegemist järjekordse arusaamatusega.

Poliitika tegeleb valikutega, mis loomulikult põhinevad teadmistel, kuid pole teadmiste poolt kaugeltki ainumääratud, nii nagu pole millegi poolt üheselt määratud meie elamise viis siin maailmas.

Meie maksusüsteem on meie valik, ta võiks olla täiesti teistsugune. Meie õpetajate palgad on meie valik, nagu kogu koolide rahastamise süsteem või ka koolivõrk. Muide, hiljuti lugesin Maalehest kaks korda Riigikogus olnud Ü. Vooglaiu artiklit, mis tulistas Riigikogu, kes on pannud omavalitsused raskesse olukorda, mille tagajärjel nad ei suuda ülal pidada kõiki väikesi algkooli.

Mäletan selgesti, kuidas suur hulk Eesti haridustegelasi oli 1994. a Kadrina keskkoolis toimunud maahariduskonverentsil valmis rindele minema, et kaitsta iga maakooli eluõigust. Tegelikult osu-

PEETER KREITZBERG

Riigikogu kultuurikomisjoni esimees

tus meie valik teistsuguseks. Madal sündimus, ressursside piiratus, suuremaid koole soodustav rahastamissüsteem. Viimane on olnud meie poliitiline tahe, kuid eks madalas sündimuseski võib leida ka poliitilise tahte märke.

Oleme sulgenud kaugelt üle 100 maakooli ja jätkame tempos 10–15 kooli aastas. Miks? Üheks põhjuseks on koolide rahastamise mudel, mille vastuvõtmisel mängis üht osa Ü. Vooglaid ise, kes praegu nõuab kõigile koolidele, sõltumata õpilaste arvust ja rahalistest võimalustest, täiesti võrdset hariduskeskkonda.

Omavalitsuste tasaarveldussüsteem, mis praeguseks on teinud 50 Eesti omavalitsust võlglasteks Tallinna linna ees ja aastate jooksul laastanud kogu maaharidust, aidates kaasa paljude algkoolide sulgemisele, sai prohveti enda õnnistuse. Tõesti, veidi läägeks kisub teaduse ja südametunnistuse presenteerimine väljaspool iga-sugust reaalsust kohustust, vastutust ja piiranguid.

Me teame kõik, et alusharidus on inimese elus otsustava tähtsusega. Kui oli kaalul küsimus sellest, et riigi rahadega toetada lasteaednike palkade tõstmist, mis te arvate, kelle hääl jäi saamata?

Kui sotsiaalteadlased hakkasid rääkima kahest Eestist, siis palju enne neid rääkisid sellest Riigikogu liikmed, kelle hulgas on kogu aeg olnud sotsiaalteadlasi. Pole olnud ega ole praegu vaja mingit erilist teadust, et omada ülevaadet suurest majanduslikust kihistumisest. Piisab kui vähegi huvi tunda vabalt kättesaadava statistika vastu.

Neidsamu sotsiaalteadlasi, kellele loodetakse panustada, on Riigikogus olnud kümneid: Ü. Vooglaid, M. Lauristin, H. Aasmäe, E. Savisaar, I. Gräzin, K. Hallik, V. Kirsipuu, A. Leps, M. Laar,

U. Mereste, T. Märja, O. Raju, L. Vahtre, R. Üksvärav, E. Berg, A. Kork, J. Reiljan, A. Tarand, P. Tulviste – kõik doktorikraadiga inimesed.

Kui teaduslikult põhjendatud otsuste müüt põhineb jaotusel poliitikut/teadlased, siis teine müüt põhineb vähemasti korrektsel eristusel – mehed/naised. Küllap kujutavad nii mõnedki, et kui otsused puudutavad lapsi, haridust, sotsiaalküsimusi, siis hääletavad kõik naised ühtmoodi, või valdavalt ühtmoodi, sõltumata sellest, millisesse erakonda nad kuuluvad.

Mis toimub tegelikkuses? Ei midagi seesugust. Naised hääletavad vastavalt sellele, kuhu erakonda nad kuuluvad. Ses suhtes lihvivad kõik erakonnad soolised poliitilinevused pea olematuks. Ei mäletagi hääletust, kus naised oleksid jäänud ühele poole.

Kasutu teadus ja õnnelik elu

Lev Tolstoile kuulub lihtne mõttekäik: teadus on kasutu, kuna ta ei anna mingit vastust ainutähtsale küsimusele – kuidas elada õnneliku elu. Teatud nurga alt vaadatuna on Tolstoil ilmselt õigus. Tõeliselt tähtsad küsimused ei oma kunagi ühest vastust ega teaduslikku algoritmi lahenduse tuletamiseks.

Paljud olukorrad on üsna määramatud, nõuavad kiiret otsustamist ja lahendamist, välistades kuude- või aastatepikkuse uurimistöö. Ja isegi siis, kui oleks piisavalt aega, ei määra teaduslikud teadmised otsust. Hiljuti lahkunud J. Derida järgi jääb praktikliste (poliitiliste) otsuste ja teaduse (teadmiste) vahele tükk tühja maad, mille täidavad eelistused.

Teaduslik fundamentalism on sama põhjendamatu kui religioosne fundamentalism, võttes otsustajatel vastutuse, sest vastutaja rolli asub teadus. Ebameeldivad otsused lähtuvad siiski palju enam vastuvõetamatutest eesmärkidest, eetilistest tõekspidamistest, kui et otsustajate teadmiste puudumisest.

Sotsiaalteadus ise on väärtuspõhine ja uurib sageli teatud eesmärkide elluviimise võimalikkust või otsib selleks paremaid mooduseid, mitte ei kirjuta ette ainuvõimalikke

eesmärke, mille elluviimiseks poliitikutud langetavad seeläbi ainuõigeid ja informeeritud otsustusi.

Usk paratamatutesse ühiskonna ja inimese arengu seaduspärasustesse on ammu pea olematuks muutunud. Sotsiaal-teadlaste arusaamad ja tõlgendused oma uurimisvaldkondades erinevad sageli sama palju kui poliitiliste vennaskondade arusaamad sellest, milline peab olema ühiskond või mõni tema valdkond.

Meenutades hiljutist Postimehes toimunud diskussiooni teaduse usaldatavuse kohta, väidan, et eri tõlgenduste puhul ei pruugi midagi olla pistmist teadusliku blufiga, vaid eri tõlgendusskeemidega, mis ju eristabki teaduslikke koolkondi.

Võltsida võib muidugi teadusuuringute tulemusi ja seda on ka tehtud. Kindlasti võib esitada valeandmeid meie põlevkivivarude kohta, kindlasti on võimalik kellegi arvamus si Patsi elu kohta esitada faktide pähe. Kindlasti on võimalik uurimustulemusi üsna vooluntaristlikult tõlgendada, varjades teaduse tammepuust kilbi taha. Usun, et see on pigem erand kui reegel.

Samas võib öelda, et kulla teadlased, miks ei uuri te seda, mis annaks rohkem tuge otsustamisele meie oma oludes. Ses mõttes on sotsiaaluuringud kindlasti teretulnud, aga uuringute läbiviimise initsiatiiv võiks palju rohkem olla otsustajate poole peal. Siis tuleb rohkem uuringuid, mis otsustamisele mingitki tuge pakuvad.

Selles kontekstis tuleks öelda, et Eesti teadus on selgelt teadlasgruppide huvipõhine ja peaks palju enam lähtuma Eesti arengu vajadustest. Arusaam teadusest ja selle kasutamise viisidest on viimastel aastakümnetel suuresti muutunud. Teadus on kindlasti muutunud ainuvõimaliku töö tootjast enam arvamusetoetajaks, mis sellest, et mõnigi prohvet jätkaks arvamusetoetuse ukse taha.

Eesti arengu probleemid näivad rohkem kinni olevat eetilistes valikutest kui teadmiste puudumisest. Probleemiks on see, kuidas suhtume lastes- se, üksteisesse, oma tervisesse, keskkonda, oma riiki. Mitte väike pea, vaid väike süda on meie põhiprobleem.

lik võim otsustas kooli uuesti avada. Õpilaste pearaha naabervaldala loovutamine tundub mõttetu.

Ainult et täna on sellesse kooli nii õpetajaid kui õpilasi raske leida. Sest usaldus on kadunud. Vanemad veavad lapsi naabervaldadesse või linna kooli. Mis siis, et see rööbib noortelt uneaega ja kärbib huviringides käimise võimalusi. Aga vähemalt on kindel, et laps saab oma koolis lõpuni käia.

On selge, et igal asjal on oma hind ning rahata saab ainult õhku ja armastust. Kui sedagi. Aga vahel võib targu ja tasa talitamine osutada lõppkokkuvõttes tulusamaks kui suure kasumi kiirkorras tagaajamine.

SÜGAV MÕTE

MART LAAR: “Kui olla kristalselt aus, siis PRIA ongi praegusel hetkel põllumajandusministeerium.”
Postimees, 10. märts 2008

ALLA KALLAS

Ära mine, Vanja!

Pikka kasvu noormees müüb Tallinna turul Kreenholmi voodipesu. Mees on väsinud, sõitis Narvast välja juba kell viis hommikul. Ta reklaamib peaaegu raevukalt: võtke pesu, rohkem seda ei saa! Ja rahvas tungleb leti ees. Kreenholmi kvaliteet on kõigile teada.

Narvas elavad Kreenholmi hääbumist valusalt üle mitte ainult need, kes sealt tänavale saadeti. See lugu puudutab Narvas peaaegu iga inimest. 135 aastat on Kreenholm olemas olnud. Kreenholm oli kui linna näopilt.

Oma pilk oma linnale

Paljude narvakate meelest pole praegu parim periood linna elus. Muusikaõpetaja Olga Bragina sõnul pole Narva perspektiiviga linn – seda tööhõive osas. Õppekeskus rõhub tehnilisele kutseõppele, mis ei tähenda aga kaugeltki seda, et pärast kooli ka tööd saab. Kerkivad vaid uued kauplused. Süveneb tarbimisvaim. Pole seda tunnet, et linlased ise oma saatust määravad.

Sergei Gorohhov, sotsioloogiliste ja psühholoogiliste uuringute instituudi juhatuse liige, kommenteerib hetkeseisu:

“Meil pole veel õnnestunud leida midagi sellist, mis määratleks meie tulevikku. Ripume liialt ära muudest mõjuritest ja teguritest, mis ei asu Narvas. Meil pole tunda poliitilist arengut.”

Siiski on psühholoogi arvates mõneti kahanenud sotsiaalne pingeline, mis oli linnas tuntav 5–6 aasta eest. Sergei Džalalov (narkomaanide rehabilitatsioonikeskuse psühholoog ja psühhoterapeut, ühtlasi Narva kolledži psühholoogiaõpetaja) osutab näiteks, et inimesed on linnatänavail ilusamaks muutunud. Varem valitsesid riietuses mustad ja hallid toonid. Nüüd on värvid kirkamad.

Linna suurimaks mureks peab Džalalov narkomaaniat. Narva on Eestis narkomaanide suhtarvuga esikohal. Iga neljakümnes narvakas on HI-viiruse kandja. See probleem, aga ka noorte lahkumine linnast, tähendavad kõrget sotsiaalset realiseerimatus.

Nüüd veel integratsioonist Narva moodi. 11.–12. klasside õpilastest ja kolledži esmakursuslastest valdab eesti keelt perfekt-selt 70%. Psühholoogi arvates on Narva probleem pigem poolik- kus identiteedis. Vene inimene peaks kõigepealt saama vene-laseks. Seda kergem on tal tunda ennast ka kellegi muuna.

Narva potentsiaal

Nagu igal inimesel, nii on ka igal linnal oma nägu ja iseloom. Ja oma reputatsioon. Aga kas see on alati ka tõene? Narvat peetakse harjumuslikult tõrksaks. Viimased kired lõomasid Tartu ülikooli Vene kolledži uue hoone ehitamise ümber. Linn kaitseb seejuures justkui oma nägu. Volikogu esimees Mihhail Stalnuhhin selgitab, et uusehitus raekoja naabruses tõmbaks kriipsu narvakate ilusale plaanile taastada osa kunagisest vanalinnast.

Narva omavalitsuse vastasseis keskviimuga ongi ilmselt komistuskivi teel linna harmoonilisema arengu poole. Narva on energeetikute linn, Narva on positiivne energia linn, kinnitab Stalnuhhin. Viimastel aastatel on asjad liikunud paremuse poole. Viie aastaga on linna eelarve kasvanud kolm korda, kerkinud on keskmised palgad, linna tulevad uued ettevõtted. Narval on olemas oma arenguprogramm ja strateegia, aga olukord on etteaimamatu. Pole teada, kuidas suhtub Narva projektidesse riigivõim.

Sotsioloogilisi ja psühholoogilisi uuringuid viiakse Narvas läbi alates 1989. aastast. Selle aja vältel on korraldatud 39 uuringut. Ratsionaalsed järeldused kajastavad ja kinnitavad narvakate emotsionaalset kollektiivseisundit, nende muret oma linna ja iseenda tuleviku pärast. Emotsioonid modifitseeruvad varem või hiljem tendentsiks.

Kuueaastane Vanja Bragin, edukas 9. klassi gümnasist, ütleb, et tema tunneb ennast Narvas mõnusasti. Aga küsimusele, mida ta hakkab pärast kooli tegema, vastab poiss endastmõistetavalt: “Muidugi tahaks siit minema saada. Edasi õppima. Kas Tallinna või Venemaale.”

Aga kui lahkub Vanja Bragin, tõsine perspektiivikas poiss, oma linna patrioot, kellele saab Narva siis üldse toetuda? Aga teisalt: kas me saame ikka täie kindlusega keelitada: ära mine, Vanja, sest sind on siin hädasti vaja!

SÕNA SEKKA

SIRJE NIITRA

Kas teeme säästu-riigi?

Nagu poodide, koolide, postkontorite ja metskondade võrgu kärpimisest veel vähe oleks, teatas nädala eest Taaraliit, et sulgeb sadakond taarapunkti. Ja seda ajal, mil jäätmemajandus eriti au sisse tõstetud!

Sellest nädalast on Merivälja elanikud ilma oma väikebus-siliinist, mis selle kandi elanikke teenindanud 1965. aastast alates. Sest 50–60 reisirajat päevas ei too nii palju sisse, et bussijuht oma kulud tasutud saaks. Ometi olid liinil püsi-sõitjad, kelle elu nüüd märksa keerulisem. Pirita linnaosa valitsus pole aga vastavasisu-listele pärimistele isegi mitte vastata viitsinud. Mis autode voolu vähendamisest me siis

räägime, kui muidu enam ei saagi!

Kui ära ei tasu, paneme kinni. See mõtteviis laiutab kõikjal. Majandusinimesed teavad, et kahjumlike tegevuste lõpetamisele on enamasti ka alternatiive. Võib ettevõtte kulusid kärpida, tuua sisse uusi tooteid-teenuseid või ümber korraldada vanu. Selleks on aga vaja ajusid liigutada, ent “ukseid kinni ja inimesed lahti” variant tundub lihtsam olevat. Kuid kas on?

Olukord võib ju muutuda. Aga katsu sa asja, mis kord lõpetatud, uuesti käima panna. Tean Eestimaa üht alevit, kus 90ndate lõpus kool kinni pandi, sest vallal polnud raha koolimaja ülalpidamiseks. Nüüd on vald pisut rikkam ja koha-

Laulva revolutsiooni ajakirjanikud manitsevad kolleege

Laulva revolutsiooni ajal töötanud ja Eesti Ajakirjanike Liitu kuuluvad ajakirjanikud asutasid oma ühenduse Rahva Hää!, kutsudes kolleege üles tunnetama paremini oma missiooni ühiskonnas.

“Ühendus ärgitab ajakirjanikke seisma oma õiguste eest ja astuma vastu meediaomanike üha tugevnevale survele pakkuda kvaliteet-ajakirjanduse asemel enam tabloidset, pealispindse sisuga meediat,” seisab ühenduse algatusgruppi kuuluvate Anneli Rõigase, Ester Šangi ja Mati Määritsa avalduses.

“Kuigi igas Eesti ajalehes ja tele- või raadiotoimetuses töötab ka mitmeid tugeva missioonitundega ajakirjanikke, ja päevalehtedes on veel head arvamustoimetused, on Eesti ajakirjandus muutunud viimase kümne aasta jooksul silmnähtavalt tabloidseks,” leiab avaldus.

Samas juhib ühendus tähelepanu, et kvaliteetne ja professionaalne ajakirjandus ei ole vajumas minevikku, vaid on endiselt kõrgelt hinnatud nii Põhja- kui ka Lääne-Euroopas.

Ergma: Meedial napib vastutustunnet

Riigikogu esimehe Ene Ergma hinnangul kasutab ajakirjandus kui neljas võim tänases Eestis eeskätt oma võimu, vastutustunne jääb samal ajal kahjuks unarusse.

Õeldakse, et ajakirjandus peegeldab ühiskonda. Kui hästi meie ajakirjandus teie meelest ühiskonda õigupoolest peegeldab?

Võiks peegeldada paremini, mitte libiseda kergema vastu-panu teele.

On see peegel või kõver- peegel?

Nii seda kui teist. Valdavalt peegeldab ajakirjandus negatiivseid sündmusi või asju negatiivses võtmes. Palju head ja toredat inimeste tegusid jääb aga kirjeldamata.

Kohtumistel inimestega Eesti eri nurkades on minult sageli küsitud, miks meedia on nii negatiivne.

Piir kollase ja kvaliteet-ajakirjanduse vahel on hägustunud ja see üksnes süveneb. On see tõesti paratamatu?

Tahaks loota, et ei ole paratamatu, aga kahjuks orienteeruvad ajalehed üha enam müüginumbritele, mitte kvaliteedile.

President Toomas Hendrik Ilves küsis oma aasta-päevakõnes, kas me taha-

me kurja, pimedat ja madalat bulvariajakirjanduse Eestit. Kas see küsimus vaevab ka teid?

Presidendi küsimuseasetus on õige.

President mureseb bulvariajakirjanduse vohamise pärast, tema abikaasa samas flirdib sellega. On see normaalne?

Sellisele küsimusele jätaksin vastamata.

Kui tõepäraselt Eesti ajakirjandus käsitleb meie ühiskonnas ja maailmas toimuvat?

Välispoliitika käsitus on tunduvalt parem, sisepoliitika kä-

ENE ERGMA:
“Vaikiv ajastu on koll, millega püütakse õigustada meedia tabloidistumist.”

sitluses väljendab ajakirjanik tihti oma isiklikku sümpaatiat või antipaatiat või ka väljaande hoiakuid.

Millist ajakirjandust teie ootate?

Ootan rohkem tõsisemaid analüüse, eriti nende väljaannete poolt, mis peavad end kvaliteetväljaanneteks.

Neljandal võimul on suur roll inimeste hoiakute kujundamisel ja seetõttu on tal ka suur vastutus. Mulle tundub, et ohtralt kasutatakse eeskätt võimu.

Mida peaks tegema?

Ehk oleks aeg neid küsimusi, mida EALi osakonna Rahva Hää! algatusgrupi avalduses on tõstatatud, arutada ajakirjanikel endil koos Tartu Ülikooli ajakirjanduse osakonna ja Eesti arvamusiidritega.

Kas vaikiv ajastu on Eestis võimalik?

Ei ole, Eesti on parlamentaarne riik koos üha tugevneva kodanikuühiskonnaga. Vaikiv ajastu on koll, millega püütakse õigustada meedia tabloidistumist.

PEETER ERNITS

SVEN ARBET

Ene Ergma tunneb muret, et ajakirjandus orienteerub üha enam müüginumbritele, mitte kvaliteedile.

Maaleht sai hõbeauhinna

Maaleht pälvis Eesti Ajalehtede Liidu kujunduskonkursil hõbeauhinna mulluse 3. mai ajalehe esikülje eest, millel oli pealkiri “Ei läinud läbi!” ning pilt pronksiööl aknasse kinni jäänud kivist. Auhinnatud esikülje foto autor on ajakirjade Maakodu ja Maamajandus kujundaja Merike Arbet.

Merike Arbet ise kirjeldas pronksiöö foto saamislugu nii: “27. aprilli hommikul toimetusse jõudnud, otustasime minna kolleegidega linna peale vaatama, kui hull see olukord siis on. Igaks juhuks haarasin kaasa ka fotoaparaadi.

Hiljem toimetuses pildisaaki vaadates avastasin, et hea turvaklaasi reklaam see telliskivi kinni püüdnud klaas. Pilt tekitas nii mõneski mõttes kindlustunde – ei läinud läbi!”

Teise hõbeauhinna esikülje eest pälvis kujunduskonkursil Eesti Päevaleht.

Ernits tahab muuta ajakirjanike liidu avatumaks

Hiljuti Eesti Ajakirjanike Liidu juhatuse esimeheks valitud Maalehe peatoimetaja asetäitja Peeter Ernits tahab muuta organisatsiooni avatumaks.

“Ajakirjanike liit peaks olema ajakirjanike loominguline ühendus, nii nagu seda on teiste loovinimeste – kunstnike, kirjanike, heliloojate ja arhitektide liidud,” sõnas Ernits, kelle hinnangul ei ole seni ajakirjanike liitu loomingulise ühendusena aktsepteeritud, kuigi ajakirjanikud on samasugused loojad nagu kirjanikud ja kunstnikudki.

Selle põhjuseks peab ta paljuski ajakirjanike liidu suhtelist suletust kui ka paljude aktiivsete tegevajakirjanike eemalejäämist organisatsioonist.

“Ajakirjanike liit on viselnud identiteedikriisis ja mõneti ka sisetülides,” nentis Ernits. Seetõttu on liidu rolli üritanud paljuski üle võtta 1990ndail loodud Eesti Ajalehtede Liit.

“See, et on olemas kaks sarnast liitu ning ka kaks nõukogu – ajakirjanike liidus avaliku sõna nõukogu ja lehtede liidus pressinõukogu, mis mõlemad lahendavad nende inimeste kaebusi, kelle huve ajakirjani-

Peeter Ernits.

kud on riivanud –, on natuke absurdimaguline,” märkis Ernits. “Eesti pole nii suur riik, et üksteist dubleerida.”

Esimese asjana tahab vastne ajakirjanike liidu juht vaadata, mida organisatsioon ajakirjanikele reaalselt annab ja mida ajakirjanikud ise liidult ootavad. “Niisama pole mõtet üheski organisatsioonis olla, sest elu on niigi kiire,” sõnas Ernits.

Präänikuks, mis hoiaks ajakirjanikke oma liidus ja tooks juurde uusi liikmeid, on tema sõnul ajakirjanike koolitus, aga ka tihedam omavaheline suhtlus ja seltsielu. Samuti peab Ernits vajalikuks ajakirjanike aukohtu sisse seadmist.

Peatselt 90aastaseks saava Eesti Ajakirjanike Liidu maine taastamisel hindab Peeter Ernits kõrgelt oma eelkäija Marica Lillemetsa tööd. “Lillemets on panustanud palju liidu korrastamisse, tal on suured teened ajakirjanike liidu nii-öelda taas pildile toomises,” ütles Ernits.

Positiivsena märkis Ernits ka seda, et kaks viimatist kultuuriministrit – Raivo Palmaru ja praegune minister Laine Jänes – on toetanud ajakirjanike liitu nii sõnades kui ka rahaliselt.

MERIKE PITK

Kuidas kevadel...

Sügisel suure saagi korjamine tähendab kevadel õigete asjade tegemist: õnnestunud kevadkülvil, korralikke masinaid ja hooneid. Kõigi nende suurte mõtete teostamiseks pakub Hansapank paindlikke finantseeringuid: kevadkülvilaenu, põllumajandustehnika liisingut ja hüpoteeklaenu.

Tule tutvu meie pakkumistega. Kliendihaldurid ei karda tugevat käepigistust.

Hansapank
Swedbank

Kagu-Eesti regionaalprügila lugu: kümme aastat plaane ja vaidlusi

1998 – AS Maves koostas Nõo vallavalitsuse tellimusel Laguja prügila arengukava
1999 – PIC Eesti AS koostas keskkonnaministeeriumi tellimisel töö “Kagu-Eesti piirkondlike prügilate arvu määramine ja asukohtade valik”

2001 – PIC Eesti AS pakkus välja kuus võimalikku prügila asukohta millest sobilikemaks peeti Laguja küla
18.04.2002 – Nõo vallavolikogu otsustas algatada Kagu-Eesti regionaalprügila detailplaneeringu Laguja külas

13.03.2003 – 47 Kagu-Eesti omavalitsust sõlmisid Kagu-Eesti Jäätme keskuse ASi asutamise lepingu
9.07.2003 – Nõo vallavolikogu kehtestas Kagu-Eesti regionaalprügila detailplaneeringu

sügis 2003 – Nõo valla elanikud esitasid volikogu otsuse kohta kaebuse Tartu halduskoh-tusse
25.02.2004 – Tartu haldusko-hus tühistas Nõo vallavolikogu otsuse
8.09.2004 – Tartu ringkonnako-hus tühistas Tartu halduskohtu otsuse

sept 2004 – rida Nõo valla elanikke esitas riigikohtule kassatsioonikaebuse
9.03.2005 – riigikohus tühistas Tartu ringkonnakohtu otsuse ja jättis jõusse Tartu halduskohtu otsuse

31.01.2007 – Kõlleste vallavo-likogu otsustas kaaluda valda jäätmekäitluskeskusele sobiva asukoha leidmist
29.02.2008 – Kõlleste valla-volikogu otsustas lõpetada valda jäätme keskuse rajamise arutelud

Prügilakriis Kagu-Eestis

■ Ka Kõlleste valla rahvas on oma maadele regionaalprügila rajamise vastu.

Vie aasta eest ütles Tar-tumaa Nõo valla Laguja küla selge ei regionaal-prügila rajamisele, tänavu 29. veebruaril tegi sedasama Põlvamaa Kõlleste vald.
“Kui elad kohas, kus päeva jooksul sõidab ehk kümme-kond autot ja ühtäkki hakkab sõitma kümme-viisteist autot tunnis, ei jää rahust ega vaiku-sest enam midagi alles,” põh-jendas Kõlleste valla elanik Paavo Lill rahva üksmeelset vastuseisu prügilale.
Prügila võimalikud asuko-had jäävad kõik poolteise-paari kilomeetri raadiusesse elu-majadest, kuhu pealegi viivad kehvad kruusased ja käänuli-sed külavaheteed. Lill ei usu, et Lõuna-Eestis ei leidu prügila tarvis kohta mõne suure magistraali ääres, kus 10–15 autot tunnis rohkem ei muu-daks enam asja.
“Meie vallas prügilale sobi-vat asukohta ei ole, sest töö ajal liiguks prügilaske keskmiselt üks prügiauto nelja minu-ti tagant,” kinnitas ka Kõlleste vallavanem Andrus Seeme.
Rahva vastuseis kasvas sedavõrd suureks, et voliko-gu võttis teema päevakorrast maha enne, kui see kohtusse võinuks jõuda.
Nõo valla Laguja elanike pa-

hameelt jahvatasid aga kõigi astmete kohtukivid ning alles riigikohus andis õiguse prügila vastastele.
Tagajärjeks kallim prügivedu
Kõlleste valda sattus prügila asukohavalik Sweco Eesti ASi poolt 2005. a läbi viidud uuringu järel. Kolmeteistkümnest eelvalikualast asus Kõlleste maadel neli. 31. jaanuaril 2007 võeti val-lavolikogu poolt koos valla üld-planeeringu algatamisega arut-lusele ka sobiva asukoha leid-mine jäätme keskusele.
“Meile tehti ettepanek jäät-me keskuse rajamiseks, ja kuna seda on Kagu-Eestile väga vaja, võtsime selle arut-lusele,” selgitas Seeme. Nüüd tõdeb Seeme, et Kagu-Ees-ti regionaalprügila rajamise-ga ollakse samas kohas taga-si, kust ligemale kümne aasta eest alustati.
Et elanike hirne prügila ees hajutada, korraldas selle raja-misega tegelev Kagu-Eesti Jäät-me keskuse AS Kõlleste rahvale ekskursiooni Pärnumaale Paik-re jäätme keskuse. Sellest võt-tis osa vaid kolm elanikku.
“Paikre jättis üsna viisaka mulje, ei lõhnanud seal eri-ti ega lennanud rämps tuu-

le käes, ka linde polnud. Kuid siis oli talv, ei tea, milline pilt suvel avaneb,” rääkis Paik-res asja uurimas käinud Paa-vo Lill. Kõlleste vallas oleks tema sõnul põhiprobleem ik-kagi liiga sageli liikuvad prüg-iautod.
Kõlleste vallavanema And-rus Seeme sõnul, kes on ka Põlvamaa omavalitsuste lii-du esimees, on olukord prüg-i-ga Tartus ja terves Kagu-Ees-tis murettegev. 16. juulil 2009 lähevad Euroopa Liidu nõue-tele mittevastavuse tõttu kin-ni kõik Lõuna-Eestis asuvad prügilad – Aardlapalu Tartu-maal, Räpo Võrumaal, Adis-te Põlvamaal ja Valga lähistel asuv prügila.
“Praegu on teadmata, kuhu prügifirmad prügi vedama hakkavad. Meile üks lähemaid jääb Jõgevamaale, Tormasse, kuhu on üle 100 km,” kõneles Seeme, oletades, et eks kaugu-se tõttu läheb prügivedu siis inimestele palju kallimaks.”
Pole mõtet enam aega raisata
Kõlleste vallavanema arvates tasuks lõpetada Kagu-Eestisse jäätme keskuse asukoha otsimi-ne. Kas või seepärast, et ükski vald seda endale ei taha.

RAIVO TASSO

“Keegi ei taha prügilat oma kodu lähedale, sest ei teata, mis ta endaga hiljem kaasa võib tuua,” osutab Kõlleste valla-vanem Andrus Seeme Piigaste külla teha tahetud prügila asukohale.

“Väliselt võib ju europrügi-la olla igati korralik, kuid me ei oska selgelt hinnata kõi-ke, mis ta endaga kaasa võib tuua,” arutles Seeme. Tema sõnul oleks ladestamisala ase-mel mõistlikum rajada igas-se Kagu-Eesti maakonda üks prügi kogumise ja sorteerimi-se punkt, kus kõlbmatu prügi pressitakse kokku. Pressituna on selle vedu ladestamisalale palju odavam. “Olemasoleva-test ladestusaladest üle Eesti jätkub niigi, tuleb ainult leida ökonoomne moodus prügi kau-gemale veoks,” sõnas Seeme.
Kagu-Eesti Jäätme kesku-se ASi nõukogu esimees Sven

Tarto tunnistas, et prügila ra-jamine on sedavõrd tundlik küsimus, et peaaegu võimatu on elanikke nõusse saada. Ka kõige põhjalikumate selgitus-te ja ohtude mahavõtmise juu-res leitakse ikka põhjendusi, miks seda mitte teha.
“Praegu me ei torma jäätme-keskusele uut asukohta otsi-ma,” ütles Tarto. Selle asemel otsitakse teisi võimalusi, et viia prügi kogus, mida järgmi-se aasta juuli kuust alates tuleb vedada kaugematesse prügilatesse mujale Eestis, mini-maalseks.

REIN RAUDVERE

KOMMENTAAR

PEETER EEK, kesk-konnaministeeriumi jäätmeosakonna juhataja:

Jäätmeseadusest tulene-valt on pandud olme-ta-vajäätmete kogumise, sh ladestamise korraldamine kohalikele omavalitsuste-le. Kõlleste valla otsus on kahetsusväärne ja lükkab Kagu-Eesti piirkonna jaoks tarvilike lahenduste saavuta-mise kaugemasse tulevikku.
Kuigi, seades piirkonna teatud mõttes sundseisu, kiirendab see loodetavasti jäätmete liigiti kogumist, millega saab ladestatavat kogust märgatavalt vähen-dada. Samas on see ilmselt ka lisaargument jäätme-põletustehase rajamisele Tartusse.
Ma ei arva, et riik peaks praegu jäätmekäitluskeskuse rajamise osas kasutama sunnimeetodeid. Senise ebaedu üks peamine põhjus Kagu-Eestis on pigem see, et kohalike omavalitsuste tase-mel ei ole antud tegevusele vajalikku tähtsust omistatud.
Minu arvates on Kagu-Eestis siiski välja kujunenud antud küsimuses kriisisi-tuatsioon. Samas, miks peaks riik siinkohal kohali-kest omavalitsustest enam muretsema, kui just neil on vastutus selles küsimuses seadusest tulenevalt.

LOGAN

Alates
114 900kr

Alates
134 900kr

Saad palju, maksad vähe!

Logani ja Logan MCV soetamine on nüüd veel kasulikum! Logan **Arctica** eriseerial on konditsioneer standardvarustuses. Moodne ja ruumikas Logan on ideaalne peresõiduk. Multifunktsionaalne 5- või 7-kohaline Logan MCV on ideaalne töö- või peresõiduk.

Kütusekulu 4,6–8 l/100 km, CO₂ heitmekogus 120-189 g/km

www.dacia.ee

3
AASTANE
GARANTII
või 100 000 km

DACIA
groupe Renault

ABC MOTORS AS, TALLINN, Paldiski mnt 105, tel 674 7700, www.abcmotors.ee
Edasimüüjad: RAKVERE: WIRU AUTO OÜ, Kreutzwaldi 5B, tel 329 5560 | VILJANDI: RAE AUTOKESKUS, Tallinna mnt 97, tel 433 0987 | PÄRNU: KALEV HOLZBERG OÜ, Tallinna mnt 91a, tel 447 7300

CITY MOTORS AS, TALLINN, Staadioni 1, tel 626 4070 | TARTU, Jõe 9a, tel 736 7890, www.citymotors.ee
Edasimüüjad: KURESSAARE: WARMA AUTO OÜ, Pikk 59, tel 453 0122 | SILLAMÄE: ZUR AS AUTOKESKUS, Tallinna mnt 19, tel 392 6117 | NARVA: ZUR AS, Kalda 5, tel 359 3000

SVEN ARBET

Võsakasvatus põllul käib üle kivide ja kändude

■ Kuigi Eesti suurim energiapaju kasvataja, Laheotsa talu peremees Johannes Valk pälvis auhinna "Bioenergia saavutus 2008", ei usu ta selle kultuuri kasvatamise võidukäiku.

"Palju kulutusi ilma tulemuseta. Minul sellega suuri plaane enam pole," põhjendas 40 hektaril energiapaju kasvatav Valk oma pessimismi. Kõige otsesemalt takistab pajukasvatust praegu ulukite rohkus. Kasvatustehnoloogia näeb ette, et võsa tuleb esimese aasta sügis- talvisel puhkeajal tagasi lõigata, aga loomad kärbivad paju pidevalt ja lihtsalt ei lase sel kasvada.

Ulukite vastu aitaks aed ümber põllu, aga sellist kulutust pole Johannes Valk julgenud ette võtta. Suurem osa tema Rootsist toodud energiapajust on istutatud kasutusvalduses olevale maale, millel võsa kasvatamist Eesti ametihed ei aktsepteeri.

Tulutu võitlus ametnikega

Johannes Valk on mitu aastat pidanud ametiasutustega kirjajavahetust, üritades ametnike veenda, et just seni kasutamata põllumaad, mida Eestis leidub palju, on energiapaju kasvatuseks tihti kõige sobilikumad. Need on väheviljakad ja suurel osal nendest maadest on tehtud maaparandust, mille drenaažisüsteemid nüüdseks amortiseerunud. Süsteemide remont nii suurel alal kehva võitu põllumaal pole mõeldav, aga paju kannataks seal kasvada ka ilma remondita.

Ametihed ei ole vedu võtnud, öeldes, et kasutusvalduse maa kuulub ikkagi riigile ja talumees peaks seda maad kasutama nii, et riik saaks iga hetk võtta selle puhta põllumaana tagasi. Näiteks OÜ Külimit, kes tahtis saada pajukasvatuseks põllumaad kasutusvaldusesse Nõva vallas, loobus just seetõttu oma plaanist, et tegemist oli riigimaaga.

Pealegi on maa-amet käsitlenud võsakasvatust põllu metsastamisena, kuigi metsaseaduse järgi pole põllule rajatud istandus mets.

Millele saab toetust

Toetusõiguslikud energiakultuurid ja nende miinimum-saagised

raps ja rüps	1200 kg/ha
oder ja nisu	2000 kg/ha
kaer ja rukis	1700 kg/ha
tritik	2000 kg/ha
päideroog	3000 kg/ha
ida-kitsehernes	3500 kg/ha
kanep (varred)	5000 kg/ha
paju	6000 kg/ha

Allikas: põllumajandusministri määrus 20. aprillist 2007

"Mina olen lausa oodanud, et maa-ameti inimesed tuleks ja juuriks siis üles võsa maalt, kus nende arvates seda kasvatada ei tohi. See oleks nagu Nõukogude Venemaal, kus oli juhtum kapsaste ülesvõtmist, kuna ametnike meelest oli pere põllul kapsaid rohkem, kui pere süüa oleks jõudnud," rääkis Johannes Valk.

Energiapaju tasuvusaeg on pikk

Kuigi eelmisest aastast on PRIA kaudu võimalik taotleda energiakultuuri toetust ja kultuuride seas on ka paju, ei usu Laheotsa peremees selle võidukäiku.

Viljakal maal pole mõttekas paju kasvatada. Vähemviljakad, praegu kasutamata maad kattuvad Johannes Valgu enustuse järgi pigem loodusliku võsaga, mida hakkida pole mõtet, kuna loodusliku võsa lõikus oleks kordi kallim kultuurvõsa koristusest.

Toetuse saamise tingimused on Valgu sõnul nii keerulised, et talumehed valivad kindlasti pigem mõne kiiremini tulu toova energiakultuuri suhteliselt pika tasuvusajaga energiapaju asemel, kuigi tingimuste poolest sobiks just paju Eestisse hästi.

11 568 hektarist, mille kohta mullu energiakultuuri toe-

tust küsiti, oli vaid üks hektar energiapaju all. Esirinnas oli ligi 11 000 hektariga hoopis raps ja üldse küsiti PRIA andmeil toetust veel kaera, päderoo ja rüpsi kasvatuseks.

"See üks hektar, mis minul praegu paju all, on vaid tolmu-kübe," ütles Jõelähtme valla talupidaja Priit Pari, kes pajukasvatajatest ainsana toetust küsis. Muide, toetust ei antagi maale, mis on kasutusvalduses.

Tartumaalt ostetud püstokstest rajatud pajuistanduses on Pari sõnul kasv viletsam, kui ta ette kujutas. Mingigi tulu lootus tekiks, kui kasvupind oleks palju suurem, aga Priit Pari ilmselt istandust ei laien- d, sest temagi on pajukasvatuse suhtes pessimistlik.

Takistuste tõttu pigem teooria

"Minu kolme aasta taguste arvestuste järgi jõuab pajuistandus kasumisse üheteistkümnendal aastal pärast rajamist, kui koristatud on kolmas saak," ütles Johannes Valk. Pajuistanduse rajamine on üsna kallis, umbes 20 000 krooni hektar, kusjuures suurim osa sellest on istikute maksumus. Võimalik ulukiaia ehitus oleks veel lisakulu.

Istanduse rajamist praegu ei toetata. Energiakultuuri kasvatamise toetuse maksimumsumma oli mullu aga 704

kr/ha. See summa sõltub otsest energiakultuuride kasvupinna ulatusest Euroopa Liidus – mida suuremaks muutub pind, seda väiksemaks kaaneb hektaritoetus. 704 krooni (45 €) kehtis mulluse kahe miljoni hektari puhul.

Energiapajukasvatust Eestis on praegu takerdunud ka selle taha, et pole koristustehnikat. Spetsiaalset kombaini pole aga mõtet enne hankida, kui on piisavalt koristuspinda.

"Pajuistandust pole mõtet rajada, kui koristamisvõimalus pole selge. Korralik koristuskombain tahab aga kasvupinda, mis ulatuks kuskile tuhande hektari kanti. See pind peaks olema suuremas kogumis, mitte hajutatult üle Eesti," rääkis Valk.

Näiteks Padise, Nissi, Risti ja Nõva vald sobiks tema arvates maade poolest hästi Eesti energiavõsakasvatuse proovialaks. Ka ostja, valmiv Vao elektri ja soojuse koostootmisjaam on sobilikus kauguses. Paljude takistuste tõttu jääb võimalus Johannes Valgu sõnul ilusaks teooriaks.

Riski eest auhind

Ühe neljast saavutuse auhinna, mis anti ülemöödunud nädalal Tallinnas rahvusvahelisel konverentsil "Biomass ja bioenergia 2008", sai Laheotsa peremees.

"Isegi teadlased pole oma pikaajaliste katsetega suutnud veenda tootjaid energiavõsa viljelemise perspektiivikus ja tulususes," märkisid auhinna andjad. "Seetõttu on Johannes Valgu võetud risk rajada energiavõsa 40 hektarile tegelikuks tootmiseks igati märkimisväärne."

Valk alustas oma pajuistanduse rajamist 2005. aastal ja laiendas seda viimati mullu.

Tänavu räägitakse Eestis bioenergiast Brüsseli mõjul märksa rohkem kui varem.

VIO AITSAM

Kombaini esmaesitlus võsaistanduses

Teisipäeval esitles Kesko Agro koostöös Poola ettevõtjaga Kambjas energia- võsa koristamise masinat.

See on Poolas kaheksa aastat silo hekseldanud Claasi liikurhekseldi, millele möödunud aastal osteti lisaks spetsiaalne võsakoristuseks kasutatav heeder.

"Mõnevõrra on seda masinat ka ümber ehitatud," ütles Kesko Agro tootejuht Marko Mirme. "Näiteks on all tugevamad rehvid. Lõikeseade on seesama, mida Claas näitas novembris Hannoveri messil."

Umbes 3 miljonit krooni maksva liikurhekseldi kohandamine võsakoristuseks (kõik koos heedriga) läheb Mirme

sõnul maksma umbes poolteist miljonit krooni.

Lisaseadistus on vahetatav, ehk talvel võsa koristava masinaga saab suviti endiselt silo teha.

Marko Mirme korraldas mööda Euroopat esitlusreisil oleva Poola masina tuleku Eestisse, kuna kuulis Tallinna biomassi ja bioenergia konverentsil, et Kambjasse reovee puhastuseks 12 ha suuruse energiavõsaistanduse rajanud maaülikooli teadlased on hädas koristusega. Võsa on koristusküps, aga terve Eesti peale pole tehnikat, millega seda koristada.

Kuni 8 cm jämedust võsa lõikav liikurhekseldi ei sobi loodusliku võsa koristuseks.

Võsakombain näitas oma võimalusi Tartumaal Kambjas.

RAIVO TASSO

Johannes Valk tunnistas, et esialgne energiapaju kasvatamise optimism on tal otsas.

Kui majad on täpelt ühesugused, saab naabri üle trumbata aiakujundusega.

Naabrist parem, aga mis hinnaga

■ Naabrist, kolleegist või sõbrast parem olla tahtmine viib tihti mõttetute kulutuste ja kallite tarbimislaenudeni.

Tartu lähisel paiknevas uusela-murajoonis viibides tekib tunne, et kõik kordub. Vähe sellest, et tänava ääres reas olevad majad on ühesugused – iga maja hoovis paikneb täpselt ühesugune liumäest ja kiigest koosnev laste mängukoht ja ka lillepeenrad on enam kui sarnased.

Kas tõesti pakuvad kinnisvaraarendajad inimestele võimalust soetada valmis maja koos aiaga äravahtamiseni sarnastest elamistest koosnevas linnakus? Nii see siiski pole. Igal majaostjal oli võimalik kujundada aed oma maitse järgi, kuid üllatuslikult selgus, et enamasti individuaalistiks peetud eestlased ei taha naabritest erineda ja käituvad nagu karjarahvas.

“Kui üks naaber tegi kaarekujulise lillepeenra, siis hiljemalt ülejärgmisel päeval kaevasid teised naabrid oma aias samasugust kaarjat peenart ja istutasid sinna samasugused lilled. Võib-olla mõne rohkemgi,” räägib eelkirjeldatud elamurajooni kolind naine.

Ta noob veel mitmeid näiteid sellest, kuidas piisab uue puu või põõsa istutamisest, kui kõik naabrid tulevad seda uudistama ja järgmistel päevadel võib neid näha oma aias ka sellise taime jaoks auku kaevamas. “Olen kindel, et kui me värvik-sime maja punaseks, oleksid naabrid järgmisel päeval punase värvi poti ja pintsliga oma maju võõpamas,” muigab ta.

Üks Valgamaa ettevõtja räägib aga sellest, kuidas ta mõni aasta tagasi alustas maasikakasvatusega. Aasta hiljem rajas ka naabertalu maasikapõllu, ainult et suurema. Maasikakasvatusega ei läinud hästi ja ettevõtja hakkas hoopis taluturismiga tegelema. Samad naabrid tegid kõrvale ka turismitalu, ainult et suurema. “Ostsite Opel Safira, nemad ostsid ka!” meenutab nüüdne turismiettevõtja kibedusenoodiga hääles.

Autoringi müügikonsultandi Rainer Verliini sõnul lööb eestlaste puhul naabriga võrdlemine välja küll.

“Maanimene valib enamasti samasuguse auto nagu naabril, kui teab, et see on hea auto. Ta ei taha aga naabriga sama värvi autot ja mõni vidin peab olema rohkem, näiteks pannakse läikivad kangururauad,” räägib ta. “Nii et väike uss on sees küll.”

Vahel tuleb aga autoostja tiibu karpida ning kalli neljarattaveoga maasturi asemel soovitada väiksemat ja odavamat, kui sõita on vaja peamiselt linnas, lapsi kodust kooli ja tagasi viies.

Krediitkaardi nõiarang

Naabrist, kolleegist või sõbrast parem olla tahtmine ja uhkema auto, mööbli ja kodutehnika soetamine või soojal maal puhkamas käimine võib tihtilugu teoks saada ainult laenu abil.

Jaanuari lõpus olid eraisikud krediitkaardide võlgu 12,6 miljardit krooni tarbimis- ja SMS-laene ning krediitkaartide kasutatud limiiti, mis teeb keskmiselt 9400 krooni iga eestimaalase peale, arvestades nii vanureid kui ka imikuid. Liisingufirmadele olid eraisikud võlgu 7,6 miljardit krooni.

Eesti Panga finantssektori poliitika osakonna spetsialisti Jana Kase sõnul oli mitte-eluasemelaenude, sealhulgas tarbimislaenude kasvutempo kiire 2006. aastal, tõustes üksikutele kuudel kuni 60%ni. Alates eelmise aasta keskpaigast on tarbimislaenude kasvutempo sarnaselt eluasemelaenude omaga pidevalt aeglustunud, olles detsembris 45%.

Samas kulutati jõuluostudeks üle

EDA MÖLDER:
“Tublidust tuleks hinnata elu põhiväärtuste kaudu, aga asjade kaudu on lihtsam.”

poole miljardi krooni enam kui aasta varem.

Statistikaameti andmetel oli detsembris jaekaubandusettevõtete kaupade jaemüük 5,4 miljardit krooni, mis on 2006. aasta detsembriga võrreldes 630 miljonit krooni rohkem. Kõige rohkem ehk 21% kasvasid arvuti-, raamatu-, fotokauba-, mänguasja- jms kaupluste müüginumbrid. Hästi läks ka garderoobikaupade kauplustel, kus müük kasvas aastatagusega võrreldes 18%.

Vaikselt, aga pidevalt on suurenenud õigeaegselt tagastamata laenude maht. Tarbimislaenudele tiksub aga kopsakas intress, mis on SMS-laenudel lausa kosmiline, ulatudes aasta kohta pea tuhande protsendini.

See võib kümnetel tuhandetel SMS-laenu võtnud peredel jalad alt lüüa.

Kui igapäevased kulutused kasvavad liiga suureks ja enne palgapäeva kipub raha nappima, on võimalik krediitkaardi abil see mure murda. Krediitkaart on saanud justkui moodne vaste väiksemates maapoodides peetavale kaustikusüsteemile, mille puhul saab poest võlgu süüa ja juua, aga see pannakse vihikusse kirja ja pärast palgapäeva tuleb võlg ära maksta.

Samamoodi toimivad ka krediitkaardid, lubades kulutada siis, kui arve on nullis, ainult et järgmisel kuul tuleb laen koos soolaste protsentidega tagasi maksta.

Eestis tegutsevad pangad on väljastanud ligi 473 000 krediitkaarti. See tähendab, et tuhandet eestimaalased kulutavad enne palgapäeva juba järgmist, veel kätte saamata palgaraha. Kes kord aga sellesse nõiaringi sattunud, neil on raske sealt välja pääseda.

Probleem enesehinnanguga

Allan kurdab, et enne palgapäeva on näpud põhjas ja tuleb krediitkaarti kulutada. “Vaatan, kuidas töökaaslased tulevad omadega välja. Kuidas see küll võimalik on?” imestab mees,

kes saab palka tunduvalt üle Eesti keskmise, nagu ka ta abikaasa. Nad elavad koos kahe lapsega uues majas, sõidavad uue autoga, tulid hiljuti soojalt maalt puhkamast ning ka kodutehnika ja mööbel on uus.

Psühholoog Eda Mölder sõnul on teistega võrdlemise ja asjade soetamise probleem pigem enesehinnangus, sest edukust hinnatakse tihti asjade järgi. “Tublidust tuleks hinnata elu põhiväärtuste kaudu, aga asjade kaudu on lihtsam,” ütleb ta.

Küsimus on ka selles, kellega võrreldakse – kas selleks on mõni meedias tuntud tegelane, naabrimees või endaga sarnane inimene.

“Kui võrreldakse meediafiguuriga või uusrikkast naabriga, siis on loomulik, et minnakse laenude ja liisingute peale,” lausub Eda Mölder. “Aga selle abil oma mina tõstmine ei õnnestu.”

Majandusanalüütik Hardo Pajula toob ilmeka näite laenu ja liisingu kasutamisest.

Kui pere võtab 30 aastaks laenu ja ostab korteri või maja, soetab sinna uue mööbli ja kodutehnika, liisib auto ja käib soojal maal puhkamas, siis teeb ta päris suuri kulutusi.

Kuna tegu on laenurahaga, mis tuleb hiljem palgast tagasi maksta, siis tarbib pere ühe aastaga ära teatud osa oma järgnevatel aastatel sissetulekutest. Asi muutub pingeliseks siis, kui ka järgmistel aastatel tahetakse senisest rohkem tarbida, sest osa palgast neelab eluasemelaen ja autoliising.

“Oma tulevikuplaanide koostamisel ei tuleks lähtuda üksnes kõige soodsamast võimalikust arengukäigust,” manitseb Hardo Pajula inimesi mõtlema ka mustemale stsenaariumile.

“Selle asemel et soetada uusi asju, tuleks mõelda sellele, mis mul juba olemas on ja kas mul on nii palju asju vaja,” märgib psühholoog Eda Mölder. “Teatavasti ei võta meist keegi midagi hauda kaasa.”

HELI RAAMETS

Rakvere kutsus üles võitlusele SMS-laenudega

Rakvere linnapea Andres Jaadla saatis Lääne-Virumaalt valitud Riigikogu saadikutele ja linnade liidule pöördumise SMS-laenude levikut piiravate ettepanekutega.

“Rakvere linn on mures tagajärgede pärast, mida põhjustab SMS-laenude üha laienev levik Eestis. Lühiajalise, lihtsalt saadava ja kõrge intressiga laenu sihtgrupiks on madala teadlikkusega, mõjutatavad või tugeva alkoholisoolevusega inimesed, keda laenuoluksu langenuna ei aita riik ega ka seadused. Riiklikest institutsioonidest ei tegele keegi sisuliselt ühiskonda õonestava probleemiga. Samas on aga telekanalid ummistunud kutsuvatest reklaamidest ä la “piikspiiks ja raha tuleb”,” seisab pöördumises.

Mullu küündis SMS-laenu pakujate käive 500 miljoni kroonini.

Rakvere linna kuritegevuse statistikat analüüsid leiti, et eelmisel aastal on hüppeliselt tõusnud kelmuste osakaal üldises kuritegevuses. Enamik sellest kasvust on põhjustatud SMS-laenudega seotud petuskeemidest.

Rakvere teeb ettepaneku:

1. Määrata konkreetne riiklik institutsioon, mis tegeleks SMS-laenude problemaatikaga.
2. Keelata SMS-laenu reklaam.
3. Sarnaselt hasartmängumaksuga riiklikult maksustada SMS-laenude teenuse osutajad.
4. Rakendada SMS-laenude puhul intressi piiranguid.

SEADUS

Riik maksab elatisabi

1. jaanuarist jõustunud seadusega maksab riik lühiajaliselt toetust lapsele, kelle vanem ei täida ülalpidamiskohustust.

Elatisabi seaduse eesmärk on ärgitada vanemaid nõudma seaduslikul teel elatist, see peaks parandama ühe vanema ülalpidamisel olevate laste olukorda. Riigi makstav elatisabi on osa elatise summast, mida peaks teine vanem lapsele maksma.

Elatisabi makstakse last kasvatavale vanemale, kes taotleb kohtult elatise väljamõistmist ja kelle kasuks on tehtud üks allnimetatud kohtumäärustest:

1) lapse elatise nõude maksekäsu kiirmenetluse korral kohtu makseettepaneku määrus või

2) vanemat elatist maksma kohustava hagi tagamise abinõu rakendamise määrus.

Elatisabi ei maksta, kui vanem taotleb kohtu kaudu elatise suuruse muutmist.

Toetust makstakse 90 päeva ulatuses, päevamäär on 1/3 lapsetoetuse määra, maksimaalne summa on 4500 krooni, sellelt makstakse tulumaksu. Seda raha makstakse elatise nõude kohtumenetluse jooksul.

Pärast kohtuotsuse jõustumist nõuab riik makstud summa sisse teiselt vanemalt.

Elatisabi taotlemiseks tuleb vanemal pöörduda sotsiaalkindlustusameti piirkondlikku pensioniametisse, esitada avaldus, kohtumäärus, isikut tõendav dokument. Avalduse võib saata ka elektrooniliselt, digitaallkirjaga allkirjastatuna koos nõutud lisadokumendiga.

Autogurumaanide a la carte

2007 aasta Mazda 6 mudelid kuni 60 000.- alla

Valmimisaeg: kohe

Esita tellimus Mazda esinduses

www.mazda.ee

Mazda 6

Mazda6 hinnad alates 268 100 kr + registreerimiskulud. Metallikvärv lisatasu eest. Keskmine kütusekulu 7,7-9,0l/100 km, CO₂ sisaldus 184- 215g/km.

Inchcape Eesti esindused:
Tallinnas:
 Paldiski mnt 100
 13522 Tallinn
 Tel. 680 0300

E-R 8.00-19.00
 L 10.00-15.00
 P suletud

Akadeemia tee 35
 12618 Tallinn
 Tel. 671 1170

E-R 8.00-19.00
 L 10.00-15.00
 P suletud

Pärnus:
 Roheline 72
 80010 Pärnu
 Tel. 447 6111

E-R 9.00-18.00
 L 10.00-15.00
 P suletud

Tartus:
 Aardla 25A
 50110 Tartu
 Tel. 736 6388

E-R 9.00-18.00
 L 10.00-15.00
 P suletud

NÕUANNE

Kuidas saab taastusraviks raha?

Sain suunamiskirja taastusraviks märtsis 2006 ning panin end kohe ravi järjekorda Võru haiglasse. Vastus oli, et raha on otsas, aga võeti järjekorda. Sama vastus oli ja järjekorda võeti ka Põlva haiglas, Värska sanatooriumis, Tartu ülikooli kliinikumis. Kui helistasin, öeldi alati, et täiendavat raha pole tulnud.

Lõpuks õnnestus saada Värskaske järjekorda. 30. jaanuaril 2007 helistati Värskast, et minu järjekord on 2008. a aprillis. Siis lugesin 28. dets 2007 MLi seaduseküljelt artiklist "Taastusravi pole rehabilitatsioon", et kasutamata raha ei kanta üle järgmisest aastasse.

2007. a Võru pensioniamet minult uut avaldust ei võtnud, kuna eelmine raha oli kasutamata.

Kas mul on 2008. a aprillis võimalik kasutada 2006. a eraldatud raha, mis jäi kasutamata mitte minu süül?

S. U. Võrust

Vastab sotsiaalkindlustusameti peadirektor KÜLLI PEDAK:

Vastab tõele, et kalendriaasta jooksul rehabilitatsiooniteenuseks kasutamata jäänud raha ei kandu üle järgmisest aastasse. See aga ei tähenda, et teenuse saamiseks antud suunamiskiri muutuks aasta vahetudes kehtetuks. Igal aastal on vajadusel võimalik teenuseid saada kuni ühe kalendriaasta maksimaalse maksumuse ulatuses.

Kui suunamiskirja väljastamise aastal jäi rehabilitatsiooniteenus saamata järjekorras oleku tõttu, on inimesel õigus saada teenust järjekorra saabudes ilma uut taotlust esitamata ja selle osutamise ajal kehtivates määrades.

Käesoleval aastal rehabilitatsiooniteenususe hüvitatav maksimaalne maksumus suurenes, kuid osutatavate teenuste arvestuslik tundide arv jäi samaks.

S. U. on rehabilitatsiooniteenususe järjekorras Värska sanatooriumis ja tal on õigus saada seda 2008. a aprillis. Enne teatab Värska sanatoorium temale teenuse osutamise täpse aja.

Mida teha, kui kohtutäitur müüb minu maja alla turuhinna?

Olin 27 aastat abielus, nüüd naine lahutas minust, kolis ära, jäin majja üksi elama. Lapsed on suured. Olen invaliid, 32 aastat sõitnud metsaveo autodega. Saan 2700 kr kuus.

Nüüd nõuab naine vara jagamist. Mina pole nõus, sest siis pole kuskil elada. Kohtumäärus on kinnistu maha müüa ning raha pooleks. Mina maksan praegu kõik maksud ja kindlustused, mis seotud kinnistuga.

Naine nõudis, et kohtutäitur müüks. Olen huvitatud, kas kohtutäitur saab müüa maja ja hooneid alla turuhinna, ka siis, kui mina selle hinnaga nõus ei ole müüma? Ja kas saab kohtumäärust muuta ilma uuesti kohtusse kaebamata?

Invaliidist mees J. K.

Vastab vandeadvokaat IVO MAHHOV:

Määrust tehes pidi kohus arvestama mitte ainult Teie, vaid ka naise õigustega ühisvaras. See, et Teie tasute makse ja kindlustusi, ei võta naiselt õigust nõuda ühisvara jagamist ja kaasomandi lõpetamist. Kohtuväliselt sellist kohtulahendit muuta ei saa.

Oht, et täitemenetluse korral osutub kinnistu müüduks alla turuhinna, on täiesti olemas. Müüb kohtutäitur, Teie nõusolek vajalik ei ole.

Ilmselt ei vasta aga odav müügihind ei Teie ega ka Teie lahutatud abikaasa huvidele. Et seda ei juhtuks, võib Teile soovitada otsida aktiivselt ostjat ka ise. Nimelt võimaldab täitemenetluse seadustiku § 102 kinnistut müüa ka teil endil kohtutäituri kontrolli all, näiteks kui enampakkumisel eeldatavalt saadav tulu on oluliselt väiksem kui teie poolt korraldatud müügist saadud tulem.

Toimetaja **SILJA LÄTTEMÄE**.
Küsimus juristile saata postiga
Toompüestee 16, 10137 Tallinn,
e-postiga silja.lattemae@maaleht.ee
telefon 661 3315

Tööturuametist saab uut abi

■ Suuremaid võimalusi töötajatele pakub tänavu alustanud uus tööhõiveprogramm, mida Euroopa Sotsiaalfond rahastab rohkem kui 310 mln krooniga ja Eesti riik 71 miljoniga.

Millist abi saab inimene uuest tööhõiveprogrammist, tööturuameti peadirektor TIINA ORMISSON?

Uue tööhõiveprogrammiga "Kvalifitseeritud tööjõu pakumise suurendamine 2007–2009" saame osutada teenuseid ka pensionäridele, koduhooldajatele, puuetega inimestele, kes küll töötavad, kuid kellel puude süvenemisest tingituna on oht kaotada töökoht. Samuti isikuid, kes on saanud koondamisteate.

Seni oli suurem osa teenuseid ette nähtud ainult registreeritud töötutele.

Mis on teenused hoolduskohustusega inimestele?

Teenused on inimestele, kes hooldavad oma haiget või vanurist pereliiget, samuti väike- ja vanurite koduolevate vanemate. Sageli just haige või vanuri hooldamise kohustuse lõppedes on endisel hooldajal raske tööle naasta – nii emotsionaalselt kui ka unustatud või puuduvate tööoskuste tõttu.

Tööhõiveprogramm võimaldab ka neil osaleda täiend/ümberõppel, saada karjäärinõustamist. Koolituse ajal on võimalik kasutada asendushooldajat.

Programmi eesmärk on koolitada kahe aasta vältel üle Eesti 74 koduhooldajat, et suurendada hooldusteenuse pakujate arvu ja luua hoolduskohustusega isikule võimalusi tööotsinguks, erialakoolituseks ja praktikaks.

Mida pakute pensionäridele?

Tänu tööhõiveprogrammile on tööturuametisse oodatud kõik pensionärid, kes soovivad tööturule tagasi tulla. Näiteks inimene, kes on töötanud kuni pensionini ühel erialal, kuid soovib nüüd tervise tõttu uut eriala omandada, võib osaleda ümberõppes ning pärast koolitust teises ametis tööle asuda. Samas rahastame nende eri-

ARVI KRIIS

"Soovime, et suurem osa ettevõtluse alustamise toetusest läheks maapiirkondadesse, kus napib töötajaid ja vabu töökohti," ütleb tööturuameti peadirektor Tiina Ormisson.

alade koolitust, mida tööturg reaalsetelt vajab.

Kas töötav inimene võib tulla tööturuametisse, et ümberõpet taotleda?

Ta võib meile tulla karjäärinõustamisele, tutvuma vabade töökohtadega. Ümber- ja täiendõpet töötav inimene aga üldjuhul ei saa. Ainukesed erandid on koondamisteate saanud töötajad ning puuetega inimesed, kel on oht kaotada töö. Koondamisteate kät-

te saanud isik võib saada koolitust läbi tööhõiveprogrammi, kuid ainult juhul, kui töö seda võimaldab ning töötaja nõusolekul.

Mis koolitusi tööturuamet pakub?

Suur hulk registreeritud töötuid kuulub riskirühmadesse, nii et enne erialakoolituste saamist vajavad nad tööharjutust ning kohanemis- ja toimetulekukoolitust. Neid koolitusi oleme pakunud kõige rohkem.

Samas on tööturuametisse pöördunud palju inimesi, kel on kõik eeldused (haridus, kogemus), kuid puudub oskus ja julgus tööd otsida. Neile teeme tööotsingukoolitusi. On arvutiõpe, riigikeele õpe, ettevõtluskoolitus. Populaarsed on autojuhtide, keevitajate, andmesisestajate, müüjate, raamatupidajate, masinaoperaatorite koolitused.

Mis töökohti pakutakse?

Tööturuameti kaudu otsivad tööandjad kõige enam masinaoperaatoreid, spetsialiste, müüjaid, koristajaid, pakikijaid, õmblejaid, ehitajaid, leeklõikajaid, transpordi- ja laotöötajaid, elektroonikaseadmete koostajaid, kokki, turvatöötajaid, auto- ja bussijuhte. Suhteliselt palju vajatakse ka raamatupidajaid.

Mida pakute noortele, kes veel täpselt ei tea, mis amet sobiks?

Kõige tähtsam noortele on karjäärinõustamine.

Seni on karjäärinõustamises olnud lünk, sest noored teevad sageli vale valiku: õpivad erialasid, mida tööturg ei vaja. Ametit valides peaks noortel olema infot tööturu vajaduste kohta nii praegu kui ka tulevikus.

Programmi raames avame tänavu ja järgmise aasta jooksul kaheksa karjäärinõustatuba, kus on metoodilisi materjale ja teste. Tubadesse on oodatud kõik inimesed, olenemata vanusest ja hõivatusest.

Millist abi pakute puudega inimestele?

Puudega inimesed, kes on end töötuna arvele võtnud, saavad kõiki tööturuteenuste ja -toetuste seaduses ette nähtud teenuseid. Seaduses on neli ainult puuetega inimestele mõeldud teenust: töökoha kohandamine, abivahend töötamiseks, tugiisik, abistamine tööintervjuul.

Näiteks vajavad kurtumad tööintervjuul viipekeele tõlki, või puudega inimesed, kes on kaua kodus olnud, lihtsalt tuge tööintervjuul. Tugiisikuga töötamine on hea võimalus kerge vaimse puudega inimese sulandumiseks kollektiivi ja lihtsamate tööoperatsioonide omandamiseks.

Tööhõiveprogramm võimaldab abi saada ka neil, kes töötavad, aga kellel on oht kaotada töö seoses puude süvenemisega. Näiteks võib tööturuametist abi saada nägemispuudega inimene, kes on siiani saanud arvutiga tööl hakkama prillidega, kuid nägemise halvenedes vajab arvutile lisaseadmeid.

Saame aidata ka töötajat tööruumide kohandamisel, kui see on vajalik puudega inimese hakkamasaamisel töökohas. Näiteks kaldtee rajamine, tualettruumi kohandamine ratastooliga ligipääsuks jne. Mullu aitasime tööle 799 puudega inimest.

Kas algaja ettevõtja saab tänavu ettevõtlustoetust 70 000 krooni?

Tulenevalt seadusest on ettevõtlustoetuse määr 20 000 krooni. Tööhõiveprogramm pakub aga suuremaid võimalusi: tugeva ja jätkusuutliku äriplaani võib ettevõtluse alustamise toetust taotleda kuni 70 000 krooni.

Eelduseks on ka ettevõtluskoolituse edukas läbimine ja/või ettevõtlusalane kogemus või majandusharidus. Taotleja peab ise koostama äriplaani ja seda edukalt kaitsma.

Tegevusega tuleb alustada hiljemalt esimese kuue kuu jooksul toetuse kättesaamisest. Kui toetust ei kasutata äriplaanis kajastatud eesmärkidel, tuleb see tagastada. Meie konsultandid ootavad abivajajaid tööturuameti kõikides esindustes.

SILJA LÄTTEMÄE

Tööturuamet maakondades

Hiiumaa

- Kärkla, Põllu 17

Ida-Virumaa

- Jõhvi, Keskväljak 9
- Sillamäe, Kajak 7
- Narva, Kalda 9
- Kiviõli, Vabaduse 13

Jõgevamaa

- Jõgeva, Suur 14
- Põltsamaa, Kesk 2
- Mustvee, Tartu 7

Järvamaa

- Paide, Tallinna 18
- Türi, Wiedemanni 11

Läänemaa

- Haapsalu, Jaama 13
- Lihula, Tallinna mnt 19

Lääne-Virumaa

- Rakvere, Tallinna 12
- Väike-Maarja, Pikk 7

Põlvamaa

- Põlva, Käisi 1a
- Rõpina, Hariduse 1

Pärnumaa

- Pärnu, Ringi 12

Raplamaa

- Rapla, Tallinna mnt 14

Saaremaa

- Kuressaare, Kitsas 3
- Orissaare, Sadama 3

Tallinn ja Harjumaa

- Tallinn, Endla 4
- Keila, Keskväljak 5
- Maardu, Avar 8

Tartumaa

- Tartu, Riia mnt 35

Valgamaa

- Valga, Vabaduse 26
- Tõrva, Tartu 20
- Otepää, Lipuväljak 13

Viljandimaa

- Viljandi, Jakobsoni 11

Võrumaa

- Võru, Jüri 54
- Antsla, Kreutzwaldi 1

Allikas: tööturuamet

www.joskin.com

JOSKIN WINPACK

KOGEMUSE JÕUD!!!

68 510* EEK

MODULO2 2500 L

85 750* EEK

MODULO2 4000 L

98 680* EEK

MODULO2 5000 L

118 930* EEK

MODULO2 6000 L

128 900* EEK

MODULO2 7000 L

146 100* EEK

MODULO2 8400 L

193 500* EEK

MODULO2 10000 L

240 900* EEK

MODULO2 12000 L

ESINDAJA: STOKKER - Tel: 620 11 11 - stokker@stokker.com

* Hinnad ei sisalda k/m 18 %

MAAMAJANDUS

Toiduainete enam levinud hinnad (kr/kg) turgudel 11. märtsil

	Kesk	Nõmme	Tartu	Pärnu	Jõhvi	Narva	Viljandi	Valga	Muutus
Kondita veiseliha	85.00	250.00	85.00	75.00	80.00	70.00	90.00	69.00	27,9%
Kondiga veiseliha	48.00	50.00	68.00	68.00	60.00	55.00	65.00	57.00	5,4%
Seakarbonaad	60.00	70.00	65.00	68.00	53.00	65.00	61.00	75.00	-1,0%
Searibi	48.00	58.00	48.00	55.00	46.00	55.00	48.00	52.00	0,7%
Lambaliha	–	–	85.00	–	–	100.00	90.00	–	-10,1%
Broiler	50.00	46.00	55.00	48.00	41.50	39.00	48.00	43.50	-1,3%
Või	100.00	108.00	102.80	102.00	–	108.00	95.00	92.50	1,8%
Piim 2,5%, kiles	10.90	10.00	10.50	12.00	10.00	10.80	10.50	10.70	-0,2%
Kanamuna L (tk)	1.80	1.90	2.10	1.90	1.95	1.80	2.00	1.90	0,7%
Kartul	5.00	8.00	4.00	5.00	4.50	5.00	5.00	5.00	3,8%
Porgand	12.00	15.00	7.00	8.00	7.00	10.00	10.00	7.00	6,4%
Peet	8.00	10.00	10.00	10.00	7.00	7.00	8.00	8.00	0,0%
Kaalikas	15.00	16.00	15.00	16.00	10.00	15.00	15.00	15.00	-0,8%
Mugulsibul	15.00	15.00	15.00	15.00	10.00	10.00	10.00	15.00	2,0%
Hapukapsas	20.00	18.00	15.00	14.00	18.00	17.00	15.00	15.00	-2,2%
Hapukurk	50.00	50.00	40.00	40.00	35.00	25.00	35.00	35.00	1,6%
Õun (import)	14.00	20.00	16.00	17.00	20.00	18.00	16.00	15.00	-0,7%
Mesi	75.00	83.00	80.00	80.00	70.00	90.00	70.00	75.00	1,6%
Tomat (import)	25.00	35.00	35.00	30.00	28.00	45.00	22.00	25.00	2,7%
Värske kurk (import)	30.00	35.00	22.00	30.00	30.00	40.00	35.00	27.00	-4,0%
Värske kurk (Eesti)	55.00	–	38.00	52.00	–	55.00	58.00	–	5,7%
Jõhvikas	100.00	100.00	90.00	90.00	80.00	–	55.00	60.00	-9,4%
Värske räim	20.00	–	18.00	12.00	12.00	15.00	15.00	16.00	-0,9%
Värske lõhefilee	–	–	–	160.00	130.00	180.00	135.00	–	17,5%
Peakapsas	6.00	8.00	5.00	7.00	5.00	6.00	7.00	6.00	6,4%

Valge peakapsas kallineb, keskmine hind turgudel sel nädalal 6.25 kr/kg, eelmisel nädalal 5.88 kr/kg ja kauplustes 5.67 kr/kg. Müügile on jõudnud ka selle aasta saagi kapsas: Pärnu turul maksis kapsas Ungarist 29 kr/kg ja Tallinna Kaubamajas kapsas Hispaaniast 19.90 kr/kg

Veerg “MUUTUS”: enamlevinud keskmise hinna muutumine (%) võrreldes eelmise nädalaga.

© ML/Eesti Konjunktuuriinstituut 11.03.2008

KeskoAgro toetab Maalehe tellimiskampaaniat

Maalehe kevadise tellimiskampaania väljaloositavaks auhinnaks on uus murutraktor Stiga Primo.

Ees paikneva niiduseadmega Stiga Primo on aasta uudistood, mis esindab murutraktorite täiesti uut põlvkonda. Juba nimi Primo näitab, et tegu on esimese seda tüüpi masinaga.

Masina valmistamiseks kasutatud materjalid, selle disain, võimekus ja juhitavus – kõiges on silmas peetud kaasaegse autoehituse kogemusi.

Tagarataste roolimine ja tagarattavedu kindlustavad juhitavuse ja haarduvuse ka libedatel pindadel ning puude ja pöösaste vahel. Suurtele masinatele sarnase konstruktsiooniga, 78 cm laiune niiduseade kindlustab efektiivse ja puhta niitmistulemuse.

Masina kompaktne konstruktsioon ja soodne hind muudavad selle eriti atraktiivseks kasutajale, kes soovib oma aia eest hoolitseda, kuid kelle aeg on piiratud.

Masinal on Stiga uus 12,5hj mootor ja mehhaaniline käigukast, milles 3 edasi- ja 1 tagurpidikäik. Niitmiskõrguseid on 9 vahemikus 25–85 mm. Niitmiskõrguste valimine toimub ühest hoovast niiduseadmel.

Naistepäeval Pärnu vanal turul

Naistepäeva hommik Pärnu vanal turul polnud millegi poolest teistsugune kui teised laupäevahommikud. Ei olnud ainult mehed turul, ei olnud pikka lilleostjate saba.

Ei kohanud ma ka sellist meest, kes ainult naistepäeva puhul oleks turule tulnud. “Mina käin vähemalt kaks korda nädalas siin turul,” rääkis Kalju, kes elab turu lähedal. Just koduläheduse tõttu ta turul käibki. “Puusad on haiged, pikka maad ei saa käia, siia on hea tatsuda,” rääkis mees. Kas turukaup on ka poe omast odavam, seda ta ei rehkenda, sest ütles, et kuna ei suitseta, siis jääb suitsuraha järele. Turult saab tema sõnul kätte kõik mis vaja. Laupäeval asus ta kodu poole, tort ja lilled käes.

“Mina käin kolm-neli korda nädalas siin turul,” rääkis Artur, kes töötab õõvalvurina. “Ikka vaatan ringi, ehk satub midagi head silma alla.”

“Ega mehed ei tea, mida turult osta, neile kirjutatakse ikka kõik paberile,” teadis Artur, kes oma peres hoolitseb selle eest, et toit koju saab viidud. “Meie peres mulle ei dik-

teerita, mina olen viiskümend aastat ise vaadanud ja ostnud, mida koju söögiks vaja ja mida tööle leiva vahele võtta,” teatas mees, kes ise ka süüa teeb. Tol laupäeval oli tal kodus salat juba valmis tehtud, turult oli vaid hapukoort juurde vaja. Ostetud oli ka liha ja hapukapsaid.

“Sööks kala iga päev, aga pole valikut,” kurtis ta. Nii ostabki ta peamiselt heeringat ja räime. Palju kaupa saab tema sõnul ka poodidest, Selverist võib mõnda asja isegi odavamalt saada kui turult. Turg pole tema meelest palju odavam kui pood, aga turu eeliseks on tema arvates kauba värskus. Artur eelistab osta talumeeste käest. “Siis tead, et kaup on usaldusväärne,” lisas ta.

Ka Jüri, kes sel päeval emale 5 kilo kartulit ostis, sõnas, et käib igal nädalavahetusel turul, ehkki kõige odavamalt saab tema kinnitusele toidu kätte Rimist.

Kartulivalik oli sel laupäeval suur, sorte oli palju, kilohinnad 2–6 kroonini.

ANNIKA POLDRE

MAJANDUSKOMMENTAAR

PAAVO KAIMRE, EMÜ metsandus- ja maaehitusinstituudi direktor

RMK reform tekitab kahtlusi

RMK optimistlik ümberkorralduste kava, mida metsandusnõukogu pole tänaseni näinud, toetub eksitavale võrdlusele Lätiga ja seab küsitavaid eesmärgi.

See, mis Riigimetsa Majandamise Keskuses (RMK) käimas, ei ole pelgalt struktuurimuudatus, vaid reform, mis mõjutab nii riigimetsa kui kogu metsandust. Selle kava elluviimisel leiaks aset ilmselt suurim muudatus 90aastase ajalooga Eesti riigimetsades, sest ei muutu mitte ainult töökorraldus, vaid ka töökorralduse aluseks olev metsamajanduslik ideoloogia.

Efektiivsus ei tähenda odavust

Õppejõuna olen metsandusökonoomika loengutes rõhutanud efektiivsust. Kui seda pole, ei ole jätkusuutlikkust.

Aga metsamajanduse efektiivsust on vaja hinnata pikas perspektiivis, arvestades nii aastakümnete jooksul tehtut kui ka praeguse tegevuse tulemusi järgnevatel aastakümnetel. Sellist arvestamist RMK reformikavast ei leia.

Tööülesannete ülevaatamine organisatsioonis on pidev protsess. On vaja teha ka muudatusi, aga samas ei tohi efektiivsuse nimel vähendada erialast kompetentsi alla kriitilise piiri. Efektiivsus ja odavus ei ole sünonüümid.

Mets on süsteem ning ka metsa haldamine ja majandamine peab olema süsteemne. On poliitiliste valikute küsimus, kas valime kompleksse ja järjepideva või fragmentaarse ja katkendliku tee. Mõlemad on võimalikud, aga tagajärjed erinevad.

Eesti metsandust korraldades tuleb lähtuda Eesti metsanduse arengukavast aastani 2010, mis on Riigikogus heaks kiidetud. Kava järgi peaks Eesti valitsuse juures tegutsema alaline metsandusnõukogu, kes peaks tagama, et metsandust riiklikult arendades oleks arvestatud ühiskonna kõik vajadused ja huvid. Nõukogu üks ülesanne on püstitada riigile kuulava metsa majandamise kesk- ja pikaajalised eesmärgid.

Metsandusnõukogu, mis on küll keskkonnaministri juures, pole tänaseni RMK reformikava näinudki. Mulle tundub, et samas just praegu vajab RMK selget sõnumit, mida ühiskond temalt tegelikult ootab.

Läti võrdlus ei sobi

Reformi elluviimisel on eeskujuks Soome ja eriti Läti, võrdlemiseks on kasutatud metsamaa pindala ja raie tööde mahtu ühe töötaja kohta. RMK juhid ütlevad, et Lätis on riigimetsa majandaja tööviljakus 3 korda kõrgem kui Eestis. See väide on tõesti pörutav, aga kas ka õige?

Lätis tegeleb riigimetsa majandamisega äriühing Latvia valsts meži (LVM), kus u 750 töötajat. Lisaks on ca 1600 töötajaga riiklik metsateenistus, mis tegeleb kõigi omanike metsadega ehk, meie oludesse kantult, täidab nii RMK, keskkonnateenistuse, -inspeksiooni, Erametsakeskuse kui ka Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskuse ülesandeid.

Lätis on 2350 n-õ avaliku sektori metsaasjatundjat, Eestis ligi 1430. Kõigi metsade kogupindala järgi tuleb Eestis ühel töötajal umbes veerandi võrra rohkem metsa hallata.

Läti riigimetsa majandaja näitajad on “paremad”, kuna ülesannete jaotus on teistsugune. Suure osa haldustööd teeb metsateenistus, suur osa puidust müüakse kasvava metsana, metsakorraldustöö teevad allhankijad. Väide RMK ebaefektiivsusest Läti taustal on seega eksitav.

Arvan, et üksikute, tausta mitte arvestavate arvude kasutamisest jääb tähtsate järelduste ja otsuste jaoks väheks.

Riigimets kannab ühishuvi

RMK loeb muudatuste kava vältimatuks eelduseks uute tehnoloogiate kasutuselevõtu ning partnerite täieliku usaldamise ja koostöö. Uued tehnoloogiad võimaldaks tõesti RMK raie ja puidumüügi poolel muudatusi teha.

Aga rõhutan veel kord, et metsa peab jääma piisav kompetents. Ideaalis võiksime ju ka supermarketites nii hakka saada, et skaneerime ise kaupade triipkoodid, kasutame makseterminali ja siis anevab väljapääsuvärv. Ometi see nii ei käi.

Eesti ühiskonnal on riigimetsa suhtes suured ootused. Kui plaanida seal muudatusi, on tähtis hoopis rohkem kaalutleda ja arvestada metsanduse tegelikku konteksti.

RMK juhatus märgib ju ka ise oma SWOT-analüüsis reformi ühe ohuna, et kui ametikohad on poliitilised ja vahetuvad kiiresti, ei pruugi uus organisatsioon tööle hakata ja tulemus võib tulla kehvem kui olemasolev olukord.

TARTUMAA PÖLLUMEESTE LIIT korraldab infopäevad

“PÖLLUMAJANDUSLIK RAAMATUPIDAMINE VÄIKETOOTJATELE”.

Käsitletakse raamatupidamise korraldamist, seadusemuudatusi ja tuludeklaratsiooni täitmist.

17. märtsil

Tartumaa Põllumeeste Liidus Jalaka 48

18. märtsil

Jõgeva Sordiaretuse Instituudis Jõgeva alevikus

28. märtsil

Põltsamaa Kultuuri-keskuses Kuperjanovi 1

Infopäevad algavad kl 11, lektor on Aino Vooro. Eelregistreerimine ttl@kodu või tel 736 6955.

Taotleme Euroopa Liitu

RAK

PRIA määras 2587 taotlejale 40,5 mln kr elatustalude kohanemise toetust, mille suurus on 15 647 krooni aastas. 375 taotlust jäeti rahulda-

mata, peamiseks põhjuseks taotleja maksuvõlg. Kuuel taotlejal tuleb varem saadud raha tagasi maksta, kuna nad ei ole enam FIE'd.

Toimetaja HEIKI RAUDLA.
heiki.raudla@maaleht.ee
telefon 661 3381

SVEN ARBET

Euroabsurd – toetust saavad ka tühjad laudad

■ Samas, kui piimakarja suurendajatel jääb uute lehmade eest toetus saamata, laekub piimalehmatoetus nende põllumeeste pangaarvele, kellel ei ole laudas ühtegi lehma.

Põllumajandusministri allkirja sai 22. veebruaril määrus, mis tekitas põllumeeste ridades palju tuskas. Selgus, et selle loomakasvatuse täiendava otsetoetuse nõudeid, taotlemist ja menetlemist reguleeriva õigusakti järgi saavad piimakarja kasvatajad otsetoetust 2007. aasta 31. märtsi seisuga fikseeritud piimatootmiskvoodi alusel.

Ühelt poolt tähendab see, et toetust saavad ka endised kvoodiomanikud – põllumehed, kes on oma piimakarja ära müünud ja hooldavad nüüd näiteks maad. Teine lugu on aga nende piimatootjatega, kes on vahepeal karja ja kvooti suurendanud. Sama kord jääb kehtima aastani 2010.

Iga kroon on arvel

Eelmise aasta jooksul vahetusid paljude karjade omanikud ja kvoodiomanike arv on kahanenud viimase 11 kuuga 160 võrra. Osa farne on sunduslikult likvideeritud, osa on müünud oma karja teistele farmeritele.

Läinudsuvise kvoodisuurendamise käigus sai kvooti juurde 314 tootjat, käesoleval kvoodiaastal on kvooti suurendatud veel 155 tootjal. Aga juur-

deostetud osa eest jääb nendel pea 470 piimatootjal toetus saamata.

Üks selline ettevõtte on AS Tartumaa Maamees, kus 270 lüpsilehma ja piimakvooti rohkem kui 2 miljoni kilo jagu. Käimasoleval kvoodiaastal on ostetud lehma juurde ja kvoot on suurenenud 174 tonni võrra. Selle eest jääb toetus saamata. “See on kahe otsaga asi,” nendib ettevõtte juhatuse liige Ülo Puusta toetuse jagamise põhimõtte kohta ja tunnistab, et kui tingimused on nii paika pandud, siis ei saa neid enam kangutada. “Kui toodad, siis tundub see ebaõiglane, aga kui oled lõpetanud, siis õiglane.”

Lääne-Virumaa talupidaja Jaanus Kaasik ostis mullu juurde 13 lehma ja sai selle tehinguga kvooti juurde 70 tonni. “Nii jääb meie talul saamata 28 000 krooni,” tunnistab Kaasik, kes nimetab sellist toetuse maksmist absurdseks. “Summa pole küll teab mis suur, ent talus, mis vajab pidevalt investeeringuid ja laiendamist, on iga kroon arvel. Karja suurendamine nõuab tehnikat, lauta, seadmeid, sööta – kõike, mille muretsemisele aitavad toetussummad kaasa.”

Järvamaa talupidaja Juta Homin, kes ostis konkurent-

Loomatoetuste summad on mullusega võrreldes suuremad (mln kr)

	2007	2008
Tootmisest lahti seotud		
piimatootmiskvoodi alusel	252,2	279,8
veiste loomühikute alusel	93,2	113,9
uttede 2007. a andmete alusel		10,5
Tootmisega seotud		
ammilehmade kasvatamiseks	20,6	28,2
uttede kasvatamiseks	8,1	1,9

Allikas: PRIA, PM

sis püsimise ja tootmise suurendamise nimel oma tallu eelmisel sügisel 20 lehma juurde, tunnistab, et jääb ilma ligi 50 000 kroonist.

Kompensatsioon loobujatele

“Kvoot võiks olla toetuse aluseks küll, kuid see peaks olema seotud reaalse tootmisega,” arvab AS Väätsa Agro juhatuse liige Urmas Juhvelt. “Toetuste maksmisel peaks kehtima mingi ühtne põhimõte, kuid see põhimõte ei saa olla fikseeritud mingi kindla ajahetkega mitme aasta peale.”

AS Väätsa Agro ostis läinud aastal juurde ligi 100 looma koos kvoodiga.

Aga nendel, kes alles soovivad piimalehmapidamist alustada, tuleb suu kvoodi põhjal makstavast otsetoetusest mitmeks aastaks sootuks puhtaks pühkida. Referentskuupäevad pandi põllumajandusministeeriumi loomakasvatussaaduste büroo juhataja Liina Jürgensoni kinnitusele Euroopa Komisjoniga peetud läbirääkimiste käigus paika kolmeks aastaks ehk aastateks 2008–2010.

“Eks see toetus on neile paar aastat kompensatsiooniks selle eest, et nad oma kallistest lehmadest loobusid,” lausub Tartumaa Põllumeeste Liidu juht Jaan Sõrra, viidates nendele, kes on viimase aasta jooksul piimatootmisest loo-

bunud, kuid saavad ka tänava piimalehmatoetust.

Ametliku kõnepruugi järgi on piimatootmiskvoodi alusel makstava täiendava otsetoetuse puhul tegemist tootmisest lahti seotud toetustega. Lühidalt lahtiseletatuna tähendab see, et toetuse saamine ei sõltu enam konkreetsest tootmisest ja põllumees saab ettenähtud aastatel sama suuri toetusi kui referentsaastal fikseeritud.

Teisiti kui Poolas

Põllumajandusministeeriumi asekancleri Andres Oopkaubi kinnitusele on toetuste lahtisidumine tootmisest vanades ELi riikides tavapärane praktika. See sai alguse 2003. a ühise põllumajanduspoliitika reformist ja seda oli Eestis võimalik teha kahel moel.

Üks võimalus oli jagada kogu regiooni toetused kõigi tootjate vahel ühtlaselt ära, nagu tehti Poolas. Eesti aga kasutas teist võimalust – ajaloolist toetustaset.

“Mõte on selles, et toetus ei ole see, mis sunnib põllumeest mingit konkreetset toodet tootma,” selgitab Oopkaup. “Piima või liha saab toota turunõudlusest lähtuvalt ja põllumees saab sellest olenemata kindla toetussumma.”

“Toetuse maksmisel on kvoot hea alus, aga maksma peaks ikkagi reaalse tootangu eest,” selgitab OÜ Kuivajõe Farmeri loomakasvatuse juht Vello Kivistik seda, miks ta toetuste toodangust lahti sidumist ei poolda. “Eelmisel aastal ostime juurde 360 looma, saades sellega juurde 2000 tonni kvooti. Kuna kvoot on meile üle tulnud, peaks olema võimalus teha PRIA-le taotlus lisatoetuse saamiseks.”

Tartumaa põllumeeste eestkostja Jaan Sõrra mõnab, et tegevust laiendavad piimatootjad on sellise süsteemiga mõistagi rahulolematud. “Aga kuna see lahtisidumine tuleb Euroopa Liidust, siis ei ole meil midagi vastu vaielda,” lisab ta.

Eestis on juba aastaid toetatud piimalehmade, lihaveiste ja uttede kasvatamist. Tänavu võtab PRIA piimatootmiskvoodi ja veiste loomühikute alusel makstava ning ammlehma ja ute kasvatamise täiendava otsetoetuse taotlusi vastu 19. märtsist 6. aprillini. Ühikumäärad kehtestatakse 30. maiks, toetus makstakse välja 30. septembriks. Mullune piimakvoodi toetus oli 40 senti kilogrammi kohta.

HELI RAAMETS
LII SAMMLER

Loomapidajad saavad toetust

19. märtsist 6. aprillini saavad põllumehed PRIAst taotleda loomakasvatustoetusi. Tänavu lisandub neljale varasemale toetuseliigile tootmisest lahti seotud täiendav toetus uttede eest.

Tootmisega otseselt seotud toetusi on kaks: ammlehma kasvatamise ja ute kasvatamise täiendav otsetoetus praegu karjas olevate loomade eest. Tootmisest lahti seotud toetusi saab aga taotleda eelmisel aastal kindlaks määratud veise loomühikute, piimatootmiskvoodi või uttede arvu alusel.

Toetused loomade kasvatamise eest

Ammlehma kasvatamiseks saab loomapidaja toetust taotleda nende lihatõugu või lihatõuga ristamisel saadud ammlehmade ja lehm-mullikate kohta, kes on tema nimel registreeritud PRIA põllumajandusloomade registris 19. märtsi 2008 seisuga. Toetusosalused loomad peavad olema vähemalt 8 kuu vanused.

Toetusõiguslike lihaveise tõugude ja aktsepteeritavate ristandite loetelu on kirjas toetuse määruuses ja juhendis. Veistel peab olema nõutekohane märgistus ja veisepass, karjaraamatu kanded korras jne.

Ka ute kasvatamise toetuse taotlemisel saab taotlusse märkida vaid neid loomi, kes on karjas olemas 19. märtsi seisuga ning 12. maiks vähemalt ühe aasta vanused. Uttesid peab olema vähemalt kümme, neilgi peab olema nõutekohane märgistus ning kanded karjaraamatus.

Nii ammlehmade kui uttede kasvatamise toetuste puhul peavad taotlusosalused loomad karjas olema vähemalt 12. maini. Seejuures ammlehmi ja mullikaid teise loomaga asendada ei saa, uttede puhul tuleb säilitada vähemalt nende taotluses olev arv.

Tootmisest lahti seotud toetused

Loomatoetuste tootmisest lahti sidumine tähendab lihtsustatult, et

LIINA RAIDLA

Uttedelgi peab olema nõutekohane märgistus ning kanded karjaraamatus.

toetuse taotlemise ajal ei pea taotleja loomi enam pidama.

Loomatoetuste tootmisest lahti sidumine on PRIA toetuste osakonna juhataja Terje Kuke kinnitusele Euroopa Liidu liikmesriikides sisse viidud selleks, et loomapidajad ei sõltuks oma majandustegevuse planeerimisel ainult üksi sellest, milliseid toetusi parajasti saada on, vaid oleksid vabamad tootma seda, mis on kõige kasumlikum ja mida turg tegelikult nõuab.

Selliste toetuste määramise aluseks on varasematel, nn referents-aastatel kindlaks määratud loomühikud või piimakvoot. Oluline on, et taotleja tegutseks põllumajandussektoris edasi (tal peab olema registri andmeil kas või üks põllumajandusloom või hoiaid ta põllumajandusmaad heas korras, kasvatades põllukultuuri vms).

Nii saab **piimatootmiskvoodi alusel** makstavat toetust lahti seotud täiendavat otsetoetust see, kel oli 2007. aasta 31. märtsi seisuga

ta määratud piimatootmiskvoot.

Veise loomühikute alusel võib toetust taotleda see, kel oli 2007. aastal samasisulise toetuse menetlemise käigus kindlaks määratud hulk loomühikuid.

Kui ta 2007. a toetust millegipärast taotlema ei tulnud, aga taotles 2006. aastal, saab loomühikute määramisel aluseks võtta 2006. a toetuse menetlemisel kindlaksmääratud loomad.

Piimatootmiskvoodi ja veiste loomühikute alusel makstava toetuse taotlemise õigust ei saa taotleja teisele isikule üle anda.

Ute täiendava otsetoetuse taotlemisel on aluseks 2007. a ute kasvatamise täiendava otsetoetuse menetlemisel kindlaks tehtud uttede arv, neid pidi karjas olema vähemalt kümme.

Utetoetuse puhul saab uus loomapidaja endiselt taotlejalt loomapidajalt taotlemise õiguse üle võtta juhul, kui vähemalt eelmisel aastal kindlaks määratud arv uttesid või üleandmise ajal karjas olnud

loomad on üle antud-vastu võetud hiljemalt 31. dets 2007. Üleantud karja puhul tuleb lisaks taotlusele esitada PRIA-le ka loomade üleandja ja vastuvõtja allkirjaga akt.

Kõiki kolme tootmisest lahti seotud toetust on varasema taotleja surma korral võimalik taotleda tema ametlikul pärijal, esitades taotlusele lisaks pärimisdokumendid.

Taotlemine, määramine, maksimine

Ajaleheruum ei võimalda kirjeldata kõiki taotluse esitamise üksikasju ja taotluste menetlemist PRIAs. Taotlejad saavad kõik vajaliku teada PRIA kodulehelt www.pria.ee või piirkondlikest büroodest. Büroodest või e-PRIAst veebiadressil www.eesti.ee/epria võib saada ka etteühtluse toetusõiguslike ammlehmade kohta.

Loomakasvatuse täiendava otsetoetuste taotlusi saab esitada 19. märtsist 6. aprillini PRIA piirkondlikesse büroodesse. Tänavu on taotlemine kõigil võimalik ka e-PRIA vahendusel, mille kasutamise juhendi saadab PRIA käesoleval nädalal koos toetuse taotlemise juhiste 7334 potentsiaalsele taotlejale koju kätte.

Toetuse määramise otsustab PRIA hiljemalt 10. juuniks. Loomatoetuste tänavune eelarve on ligi 400 miljonit krooni. Toetuse suurus iga ühiku kohta sõltub taotlustes esitatavatest toetuskõlblike loomade, loomühikute ja piimakvoodi kogustest. Raha maksab PRIA taotlejaile välja hiljemalt 30. septembriks.

2007. aastal maksis PRIA loomakasvatuse toetusi välja kokku 473 miljonit krooni, seejuures maksiti veise loomühiku eest 1230 kr, ammlehma eest 1889 kr, ute eest 219 kr ning piimakvoodi iga piimakilogrammi eest 40 senti.

PRIA teatab põllumajandusmaa metsastamist

Maaomanikel, kel algas 2005. või 2006. aastal põllumaa metsastamise toetuse saamisega seotud viieaastane kohustus, on 14.–31. märtsini 2008 võimalik PRIAs kinnitada kohustuse täitmise jätkamist ja taotleda uut toetust metsakultuuri hooldamiseks või täiendamiseks.

Toetused on sama suured nagu möödunud aastal: hooldustoetusel 1205 krooni hektari kohta, metsakultuuri uute istikutega täiendamisel 2003 kr/ha.

Noore metsakultuuri hoolitsemiseks loetakse rohimist, niitmist, multšimist, mulda kobestamist, kaitsevahendi (taimekrae) paigutamist taime ümber, põllule piirdeaia rajamist. Toetuse saamiseks piisab ühest hooldusmeetmest taotletaval aastal. Hooldus peab olema tehtud 1. oktoobriks.

Metsakultuuri täiendamise toetust makstakse hukkunud taime asendamiseks siis, kui hukkunud taime osakaal noorte puutaimede seas on vähemalt 25%. Ühel hektaril peab ühtlas- te vahedega kasvama vähemalt 2000 taime.

Kõnealuseid taotlusi võetakse PRIA piirkondlikes büroodes vastu 14.–31. märtsini 2008. Piirkondlikust büroost võib küsida taotluste jaoks põldude loetelu etteühtluse (põllumassiivi numbriga), mille kohta on võimalik toetust taotleda. Lisainfot saab ka kodulehelt www.pria.ee.

PRIA teeb täiendamistoetuse määramise otsuse 15. augustiks 2008, toetus makstakse välja 10. oktoobriks. Hooldustoetuste määramise otsustab PRIA 2. jaanuariks 2009 ja maksab toetused välja 2. veebruariks.

Digitaalne sõber päästab PRIA kliendid paberimäärimisest

Sel nädalal jõuab loomapidajate postkasti õhuke vihik e-PRIA ehk PRIA elektroonilise infoportaaali kasutusjuhendiga, mis õpetab loomatoetuste taotlemist Interneti abil. e-PRIA arendamine on jõudnud nii kaugele, et loomapidajad ei pea dokumentide pärast enam PRIA büroos minema: kõike vajalikku saab teha e-PRIAs.

Arvutiga on lihtsam kui paberil

e-PRIA loomisega alustamisel seati 2005. a eesmärgiks mitte ainult ladusam klienditeenindus, vaid ka digitaalsete dokumentide halduskeskkonna loomine, et andmeid saaksid kasutada näiteks teised riigiasutused ja registrid (ning vastupidi). Varem oli nii, et kui kä-

sitsi kirjutatud dokumentidel numbrid seniste registriandmetega ei klappinud, algas PRIA ja kliendi vahel aeganõudev kirjajahetus selgitamiseks, kus oli viga ja kuidas on õige. Nüüd on mitmel vormil andmed eel- täidetud (näiteks ei pea karjamaanik iga kord käsitsi välja kirjutama kõigi oma paarisaja lehma sünni-, liikumise, poegimis- ja kõrvamärgiandmeid).

Varem võis toetuse saamine äparduda, kui taotlemisel ununes mõni lahter täitmata või täideti valesti. e-PRIAs aga ütleb programm juba andmete sisestamise käigus, mis on valesti või kuhu on midagi märkimata ununenud.

Nii on e-PRIA taotlejale ka nõustaja ja abiline. Lisaks on portaal isegi kasutusel olevate dokumentide ja vor-

Mida saab e-PRIAs teha?

e-PRIA infoportaal www.eesti.ee/pria võimaldab loomakasvatajatel esitada deklaratsioone loomade tapmise, kadumise, hukkamise, esmakordse poegimise kohta, liikumise kohta Eesti-sisest, riigist sisse ja välja; sigade liikumise kohta ning sigade, lammaste ja kitsede arvu kohta ehitises.

Deklaratsioone saab täita ka loomade märgistamise kohta ja tellida e-PRIA kaudu asenduskõrvamärke. Piimatootjad näevad e-PRIAst oma piimakvooti ja selle täitmist, loomapidajad andmeid oma loomade ja ehitiste kohta. e-PRIA näitab ka pindala kohustusi ja nende kohta varem sõlmitud lepinguid.

mide täitmiseks väga üksikasjalik juhend. Iga samm, mida tuleb e-PRIA kasutajal läbida, on sõnades lahti seletatud või ütleb kiri ekraanil, mida järgmiseks teha tuleb.

e-PRIA on mugavam kasutada sellepärast, et taotlusepaberites ei tohi ju sodimisi olla, aga arvutis on vigu lihtne parandada, ilma et peaks täitmist uuesti alustama.

e-PRIA annab võtme

Kahtlejad küsivad, kuidas saab ikka kindel olla, et elektrooniline dokument PRIAsse jõuab. Vastus on lihtne: e-PRIA süsteem registreerib saabunud dokumendi ja annab saatjale otsekohe teada selle viitenumbri. See number on justkui võti: loomapidaja saab iga kella selle numbri al ole- vaid andmeid üle vaadata.

Kes e-PRIA kasutamisel jänni jääb, võib abi saamiseks ööpäev ringi helistada e-PRIA abitelefonile 737 7677 (töövälisel ajal salvestab kõne automaatselt) või saata e-kirja aadressil portaal@pria.ee. e-PRIA võimaldab saata enda asemel e-tehinguid tehema ka volitatud asendajaid.

e-PRIA abil võib endale tellida muudki huvitavat, näiteks infoportaaali uudiseid ja PRIA teateid enda e-aadressile jmt.

e-PRIA kasutajaks hakkamiseks tuleb end kodulehelt www.eesti.ee/pria kliendiks registreerida ja sõlmida selleks leping umbes samamoodi, nagu hakatakse pangaga e-kliendiks. Pangaparoole olemasolu on kasuks ka e-PRIA lepingu sõlmimisel, teine võimalus oma isiku tuvastamiseks lepingu sõlmi-

misel on ID-kaart ja PIN1 kood.

Erandiks on need juriidilised isikud, kelle äriregistri B-kaardil on määratud eritingimused: nemad peavad portaali kasutamiseks esitada lepingu paberil ja volikirja, millega juhatase liikmed volitavad portaali kasutajat portaalis asutust esindama.

e-PRIAt kutsutakse meie majas põllumehed digitaalseks sõbraks.

Arendajad on seadnud eesmärgiks, et 2010. aastal saab kõiki PRIAga seotud toiminguid teha ka e-PRIA vahendusel, ent paberil asjaajamise võimalus jääb muudugi alles. Tänavu kevadel algab e-PRIA teenuste juurutamine ka pindalatoetuste vallas.

MARIS SARV-KAASIK,
PRIA pressiesindaja

PRIA keskus Narva mnt 3, 51009 Tartu. Tel 737 1200, 737 1355, faks 737 1201, pria@pria.ee, www.pria.ee.

PRIA PIIRKONDLIKUD BÜROOD: Harju: Tuleviku 3, Laagri, Saue vald, tel 679 7939, 679 7943 • Läänemaa: Haava 32, Haapsalu, tel 472 4265, 472 4266 • Lääne-Virumaa: Võidu 38, Rakvere, tel 325 5680, 325 5918 • Põlva: Puuri tee 1, tel 799 3276, 797 6922 • Pärnu: Haapsalu

Tallinna 8a, Türi, tel 385 7431, 383 8260 • Läänemaa: Haava 32, Haapsalu, tel 472 4265, 472 4266 • Lääne-Virumaa: Võidu 38, Rakvere, tel 325 5680, 325 5918 • Põlva: Puuri tee 1, tel 799 3276, 797 6922 • Pärnu: Haapsalu

mnt 86, tel 443 1473 • Rapla: Kuusiku 6, tel 489 0595, 489 0986 • Saaremaa: Tolli 6, Kuressaare. Tel 453 1533, 453 1532 • Tartu: Kooli 13, tel 742 1562, 738 8353 • Valga: Aia 17, tel 766 1417 • Viljandi:

Vabaduse plats 6, tel 435 1622, 435 1626 • Võru: Katarina 7, tel 782 1833.

PRIA piirkondlikud bürood avatud tööpäeviti kl 8–16.30.

MAAMAJANDUS

Toimetaja HEIKI RAUDLA.
heiki.raudla@maaleht.ee
telefon 661 3381

Majanduslikud valikud 1940–1990

Algus 14. veebruari lehes

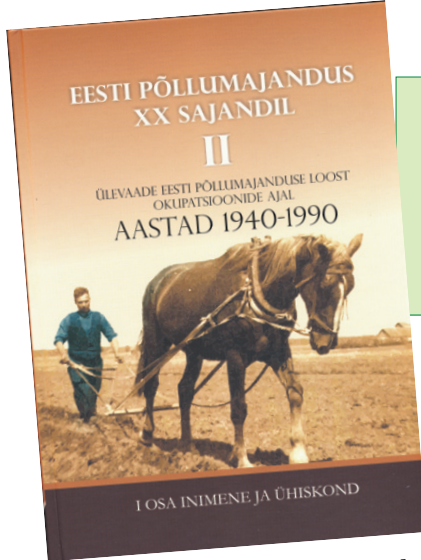
Ühistegevus sai toetust

Riik andis tõuloomade ostuks pikaajalist laenu ja toetust. 1948. a oli paarituspunktidest muretsed 735 pulli, 115 takku ja 150 kultu.

Aga võimud sekkusid ühistegevuse korraldamisse mitmel viisil: juhatusse oli keelatud valida “kulaklikku ja okupantide sõbralikku elementi”. Nii heideti 1948. a võimude survele ühistutest välja 1541 kulakute nimekirja arvatud isikut. Maakondade võimustruktuurid kasutasid liidu juhtivtöötajaid mitmesuguste kampaaniate läbiviimiseks ja ülemäärase paberimajanduse korraldamiseks, mistõttu oli häiritud ühistute töö praktiline korraldamine.

Põllumajanduslik Ühistegevuse Keskkliit likvideeriti 1950. aastal ja selle varad anti üle riiklikele struktuuridele. Masinaühistute varad läksid masina-traktorijaamadele.

Ühisomandi ja ühistegevuse käsitlus marksismi järgi erines kaasaja Lääne ühiskon-

nas omaks võetud ühisomandi käsitlusest. Sestap ei tunnistanud uus võim ajaloosises arengus väljakujunenud ühisomandi ja ühistegevuse põhimõtteid, mille olid Eesti talunikud omaks võtnud sõjaeelsel perioodil.

Külakogukondliku omandivormi taastamine

Omandiõiguse marksistliku ja demokraatliku käsitluse erinevust aitab mõista Eestis 1936. a

Maaleht jätkab ministri otsusega raamatuna avaldamata jäetud Eesti põllumajandusajaloo teisest köitest peatüki “Majanduslikud valikud 1940–1990” avaldamist.

välja antud Eesti Vabariigi maaseadusandluse rakendamise juhend, milles on antud selgitusi asjaõiguse mõistete “ühisomandus” ja “külakogukondlik omandus” kohta: “Ühisomandus kuulub mitmele omanikule, kusjuures igale kaasomanikule kuulub teatud mõtteline (mitte reaalne) osa omandist. Ühisomanduses oleva asja kasutamine (asja kohta korralduste tegemine) kuulub kõigile kaasomanikele nende ühisel nõusolekul.

Külakogukondlik omandus (vene *obštšina*) on sarnane omandus, mis kuulub juriidilisele isikule – teatavale külakogukonnale, kelle liikmed on õigustatud vastavat reaalsosa ühisomandist kasutama.

Külakogukondlik omandus püsib meil praegu veel ainult ajaloolise jäänusena Petserimaal ja Narva-tagustes valdades ja on loota, et lähematel aastatel läheb korda likvideerida seda omanduse liiki Maakorralduse seaduse korras.”

Marksistlik käsitlus ühisomandist langeb kokku külakogukondliku käsitlusega. Eestis lagunesid külakogukonnad juba 13. sajandil.

Paraku langeti taas ajaloolises arengus tagasi ja “ajalooline jäänus” taastati Eesti külasundkorras põllumajandusliku artelli ehk kolhooslikooperatiivse omandi vormis, millel olid selged külakogukondliku omandivormi tunnused.

Kolhoosnikule ei kuulunud nn ühisomandis mõttelist osa

ning tal ei olnud õigus seda kasutada, vaid ainult kasutada. Marksistliku majandusideoloogia kandjatele oli vastuvõetamatu, et mingil grupil osanikel või isikul on õigus käsutada oma vara – tootmisvahendeid. Üksikisiku õigusetus kolhooslikooperatiivse omandi suhtes kujundas ükskõikse suhtumise kolhoosi varasse ning tõi kaasa peremehetunde kadumise.

Sundkollektiviseerimine algas

Pöördelised sündmused külaelus algasid pärast 21. maid 1947, kui ilmus ÜK(b)P Keskkomitee määrus kolhooside loomisest Leedu, Läti ja Eesti NSVs. Määruses antakse ju-

hised luua kolhoose kaasaegse põllumajandustehnika baasil hästivarustatud masina-traktori jaamade ümber ja kaasa-tes esmalt kehviktalupoegi.

Määruses on antud kolmele liiduvabariigile ülesanne esitada lühikese tähtaja jooksul kolhooside asutamise plaan. Kolhooside asutamine Eestis tähendas seda, et demokraatliku ja arenenud ühiskonnale kohase ettevõtlusvormi, ühistu asemele hakati sundkorras taastama totalitaarsele süsteemile kohandatud ja ajaloolises arengus läbi käidud arenguvormi – külakogukonda.

31. mail 1947. a saatis EK(b)P Stalinile kirja, milles on esitatud kava asuda kolhooside moodustamisele 17 vallas ning ettepanekud kolhoosnike ja kolhooside majanduslike tingimuste ja kohustuste kohta: töötasude maksmise, maksustamise, soodustuste andmise, isiklikuks otstarbeks jäävate loomade arvu ja põllumajandusliku maa kohta.

Järgneb

ANTS LAANSALU

SMARDIGA ON KA TELEFONID SOODSAMAD!

NOKIA 2310

699.-

TAVAHIND: 1399.-
FM-RAADIO, MP3-HELINAD

NOKIA 3109 classic

1599.-

TAVAHIND: 2179.-
GPRS/EDGE/WAP, E-POST, MP3

NOKIA 2626

899.-

TAVAHIND: 1579.-
GPRS/WAP, FM-RAADIO, E-POST

NOKIA
Connecting People

NOKIA 5070

1299.-

TAVAHIND: 1979.-
GPRS/EDGE/WAP, E-POST, VGA-KAAMERA

TELE2 KÕNEKAART
smart

TEL2
MILLEKS MAKSTA RÕHKEM

Tallinn: Järve Keskus, Keskus Mustikas, Viru Keskus, Ülemiste Kaubanduskeskus, Lasnamäe Prisma, Kristiine Kaubanduskeskus, Rocca Al Mare Kaubanduskeskus Pärnu: Port Arturi keskus, Papiniidu Keskus Tartu: Tartu Lõunakeskus, Tartu Kaubamaja, Tartu Kaubahall, Eeden Kuressaare: Tallinna 1 Narva: Astri Kaubanduskeskus, Tallinna mnt 19c Rakvere: Laada 41 Viljandi: Centrum Kaubanduskeskus Haapsalu: Tallinna mnt 1 Jõhvi: Jõhvi Kaubakeskus Sillamäe: SK Market Kohtla-Järve: Prestone Kaubanduskeskus (alates 7. märtsist) Võru: Võro Keskus Paide: Pärnu tn 6 Rapla: Tallinna mnt 16 Valga: Vabaduse 38 Jõgeva: Suur 5 Põltsamaa: Aia 1 Otepää: Lipuväljak 24 Põlva: Kesk 13 Elva: Kesk 1 Kärkla: Heltermaa mnt 16 Maardu: Nurga 3

Äksi – maailm Saadjärve kaldal

Äksi küla fragmendil Saadjärve piirkonnast tehtud õhufotol. Nii nagu ta näeb välja taas kahe-kolme kuu pärast.

■ Maaleht käis vaatamas, kuidas kord eesti kirjakeelele õ-tähe andnud külas elatakse paarsada aastat hiljem. Ajaloolembesel on siin huvitavat küllaga: Õ looja Masingu ning Äksi nõia mälestuskividest soomepoistele pühendatud tuba-muuseumini.

Äksi küla nime kandvat paika polegi nii hõlbus leida, kui eslotsa arvata võiks. Tartu poolt Jõgeva suunas liikudes jääb tee äärde siit viitega Äksi kirkule. Siin on, millest mõelda: ajast, mil siin 17 aastat (1815–1832) tegutses pastorina eestikeelsete kooliraamatute väljaandja, rahvalike kalendrite ja populaarteaduslike kirjatükikde autor Otto Wilhelm Masing.

Tuntud on ka tema Äksis teoks saanud “Marahwa Näddala-Leht” (1821–1823 ja 1825) ja “Marahwa Kalender” (1823–1826).

Kirjamehe viimne puhkepaik ei asu küll Äksis, vaid Tartus Vana-Jaani kalmistul. Masingu Äksi-elu andis Jaan Krossile inspiratsiooni romaani “Taevakivi” kirjutamiseks.

Minevikulummus

Masingut meenutab 1989. aastal pastoraadi ette paigutatud mälestuskivi. Kirjad ja pilt kivil on kulunud ning ainult teadja võib aimata, miks see rahn siin seisab. Ning taas mõtled, miks Eestis pole kombeks kohalikke suurmehi jõulisemalt esile tõsta.

Võrastavalt mõjub ajaloolises pastoraadihoones pesitsevat motelli tutvustav silt. Küllap on see hind selle eest, et vana hoone on korras kui nukumaja. Mis parata – turumajandus!

Ajaloolembesel inimesel on siin kiriku, pastoraadihoone ja kalmistu ümbruses jalutades põhjust tundideks langeda mineviku lummuksesse. Ümiseda kuulsat laulukest “Vändra metsas Pärnumaal” ja mõtiskleda õ-tähe tekkimise üle. Ning küllap sellestki, et Masing polnud esimene Äksi kultuurilukku jäänud pastor. Aastat sada enne Masingut oli siin hingedekarjaseks juhuluuletaja

Carl Gustav Staden (1724–1744), siis aga kuulus August Wilhelm Hupel (1760–1763).

“Päris” Äksi otsinguil sõidame vihaselt lõotsuvas veebruarituules kilomeetrit paar põhja poole piki kohaliku suurima vaatamisväärsuse ehk praegu jääkaane all suveys välja puhkava Saadjärve lõunakallast. Kõikjal viitavad sildid, et läheneme Äksi suurimale muuseumile – soomepoiste tuba-muuseumile.

Samas Saadjärve Looduskeskuse majas asub muuseumitoota veel raamatukogu. Ühte ruumi on pandud üles Malev Toomi hiiglaslik aerofoto Saadjärvest ja selle ümbrusest. Pilt on tehtud kõige kaunimal suveajal, taevas ja selle peegeldus järvepeegleis on sügavsinine, suve rohelusest paistab välja hulk majakatused – tänapäeva Äksi.

Eelmise Eesti Vabariigi aegadest pärit inimesi on siitkandist raske leida. Liiga palju muutusi, liiga palju minekuid on Äksi mõõdunud sajandi karmidel kümnenditel üle elanud. 1939. aastal ehk veidi enne ka tastroofi oli siin jõukas ja rahvarohke Äksi vald 328 talu ja 1619 elanikuga. Kümme aastat hiljem tunnistati neist 4,3% kulakuks, 3,8% rahvavaenlaseks. Rohkem kui sajal inimesel tuli lõpuks Siberi tee ette võtta.

Raimond Piirimägi on pensionär, enamiku elust Äksis elanud mees. Sündinud on ta aga Tartus. “Vane-maad tulid sõjapõgenikena siia ja eks siis mina tulin ka!” Kohapeal on teda tänini hoidnud järv ehk Saadjärve. “Kalad, puhkus.” Kalal käib Raimond siin oma lõbusks. “Asjaarmastaja, ütlemine.” Tema kalavajadused rahuldab kodujärve täielikult. “Särge saab, ahvenat, lutsu, linaskit... Isegi kiiska, ent neid on väheseks jäänud.” Ära minna ei tahaks mingi hin-

na eest. “Kuhu sul minna on? Ja kus tavast on?”

Kala jäi järves tublisti vähemaks kolhoosi ajal. “Kujuta ette, järve peal oli kaks traali! Vedasid kala kudemiskohad kõik pahupidi.”

Kolhoosiajal oli Raimond traktorist. Siinne kolhoos kandis Avangardi mitte eriti originaalset nime. Traktoriroolis oli ta kuni Avangardi lõpu-ni välja. “Kuidas muutused siinkandis ka kulgesid? “Väga ilusasti. Elame ikka veel.”

Tänaseks on kolhoosist jäänud erakätesse läinud sigala. Jambo nime all.

Muidu on Raimondi sõnul nii, et kes tahab, see teeb tööd, ja kes ei taha, ei tee. “Seda hirmu ei ole, et maa umbrohtu kaoks.”

Kodukandi maad nimetab Raimond põllumajanduslikus mõttes keskmiseks. “Kui harida, saab siit ikka natuke vilja ka.”

Noori on Äksis veterani meelest palju, ainult keskealisi, neid on natuke väheseks jäänud.

Äksi tuli Raimund 1948. aastal 23aastase mehena. Kui Raimond oma vanuse välja ütleb, kargab kohe pähe

RAIMOND PIIRIMÄGI: “Valdade vähendamisest räägitakse, aga seda nõukogudeaegset korraldust ei taha miskipärast keegi kaotada.”

mõte Saadjärve ääres elamise tervistavast mõjust.

Erilist rahvastikukadu Äksis märkata pole. Ja miks peaks olemagi, Tartu elustav lähedus on tuntav. Linn tulevat muudkui Äksile lähemale, olevat juba kaheksa kilomeetri kaugusele jõudnud. Ning palju see järele jäänud kümme kilomeetrit siis ikka on. “Jõgeva maantee ääres muudkui ehitavad, varsti on meil seljas!”

Praegune Äksi oli Raimondi teada vana Põltsamaa küla, Äksiks nimetatud paik laius praeguse Äksi kiriku ümbruses. Kirik jääb nüüd Jõgeva-va maakonda, küla koos kalmistuga Tartumaale... Järvestki on üks jupp Jõgeva-, teine Tartumaa oma. “See oli ju kõik vana Tartumaa! Valdade vähendamisest räägitakse, aga seda nõukogudeaegset korraldust ei taha miskipärast keegi kaotada.”

Raimondi tütar Helin Veetõusme, Äksi küla mitteametlik vanem, Tartu vallavolikogu liige, võib end juba julgesti nimetada põliseks äksilaseks – tema on siin sündinud ja kasvanud. Helinilegi pole mõttesse tulnud elupaika vahetada. “Kui kaasal oli võimalus siit ära minna, ütlesin, et mingu, kui tahab, mina jään siia!”

Õppis Helin Kukulinna koolis Äksi kiriku juures. Neljandast klassist alates jätkus koolitee teises kodukandis Tallinna Polütehnikumis. Õpib Tallinnas, aga enamiku nädalavahe-tusi veedab kodus. Elab siinsamas kortermajas koos kahe õe ja 15aastase vennaga. Suurem õde on Tiinast paar aastat vanem, õde Kadri ja vend Mati käivad veel koolis.

Tallinna elu pole Tiinale pealinnaveetlevaks teinud, liiga närviline on see tema jaoks. Oma tulevast töökoh-ta näeb ta tükk maad inimlikumaks Tartus. Äksis tema erialal – trükitehno-logias – vaevalt tööd leiab. Täpsemalt väljendades tähendab eriala nimetus trükiste kujundamist. Edasi mõlguvad Tiina mõtted juba kunstiakadee-mia suunas. “Eks see siis paistab.”

Äksis ei käi töö ka Tiina vanemad. Ema teenib elatist Nõo lihatööstuses,

sid ka omaette elamise. Peale selle oli siin äge kultuurielu – näiteringid ja estraad ning ansambel.”

Praegu meenutab kogu seda hiilgust vaid segakoor. Kunagine kultuurimaja on maha müüdnud, seal leiab tualust üks kohalik pere. Maja au-kartustäratavaist mootimest kõneleb fakt, et ainuüksi saali mahtus kuus-sada inimest.

Kanalas töötas Helin 33 ja pool aastat, kõik oma tööelu. Kuni 1999. aastani, kanala sulges ukсед viis aastat hiljem.

Praegusel Äksil oma elanikele eriti tööd anda polegi. “Siin tegi üks hakkaja naine kondiitritsehhi, kus kolm-neli naist töö käib...”

Äksilased on kogu aeg pidanud visa võitlust selle vastu, et järveäär-set maju täis ei ehitataks. “Natuke peab ju jääma ruumi ka hingata.”

Tallinn ei veetle

Terve elu on Äksis elanud 20aastane Tiina Kont. Lõpetas paari aasta Läh-tel gümnaasiumi, nüüd õpib teist aastat Tallinna Polütehnikumis. Õpib Tallinnas, aga enamiku nädalavahe-tusi veedab kodus. Elab siinsamas kortermajas koos kahe õe ja 15aastase vennaga. Suurem õde on Tiinast paar aastat vanem, õde Kadri ja vend Mati käivad veel koolis.

Tallinna elu pole Tiinale pealinnaveetlevaks teinud, liiga närviline on see tema jaoks. Oma tulevast töökoh-ta näeb ta tükk maad inimlikumaks Tartus. Äksis tema erialal – trükitehno-logias – vaevalt tööd leiab. Täpsemalt väljendades tähendab eriala nimetus trükiste kujundamist. Edasi mõlguvad Tiina mõtted juba kunstiakadee-mia suunas. “Eks see siis paistab.”

Äksis ei käi töö ka Tiina vanemad. Ema teenib elatist Nõo lihatööstuses,

Teel on Äksi noorus Tiina Kondi näol. Kodukanti või ära?

Talvevaikus paadiga Saadjärve ääres.

Äksi vana pastoraadihoone uues ja edevas kuues.

Kiriku torninool taevasse sihtimas. Ja nõnda juba ligi 250 a.

isa ehitusalal Tartus. Tallinnasse sõit-miseks peab Tiina kõigepealt Tartus-se sõitma, alles sealt saab pealinna tee ette võtta.

Sünnist saati on Äksis elanud ka 35aastane ettevõtja Vahur Jurs. Töö-koht on sama järve ääres Tabiveres. Seal veab ta OÜS Same tootmisjuhi-na kommunaal- ja põllumajandusma-sinate valmistamist. “Praegu sai hoo-aeg läbi liivapuisturite ja lumepuhu-rite jaoks, nüüd hakkame tegema niile, et ainuüksi saali mahtus kuus-sada inimest.

Kanalas töötas Helin 33 ja pool aastat, kõik oma tööelu. Kuni 1999. aastani, kanala sulges ukсед viis aastat hiljem.

Praegusel Äksil oma elanikele eriti tööd anda polegi. “Siin tegi üks hakkaja naine kondiitritsehhi, kus kolm-neli naist töö käib...”

Äksilased on kogu aeg pidanud visa võitlust selle vastu, et järveäär-set maju täis ei ehitataks. “Natuke peab ju jääma ruumi ka hingata.”

isa ehitusalal Tartus. Tallinnasse sõit-miseks peab Tiina kõigepealt Tartus-se sõitma, alles sealt saab pealinna tee ette võtta.

Sünnist saati on Äksis elanud ka 35aastane ettevõtja Vahur Jurs. Töö-koht on sama järve ääres Tabiveres. Seal veab ta OÜS Same tootmisjuhi-na kommunaal- ja põllumajandusma-sinate valmistamist. “Praegu sai hoo-aeg läbi liivapuisturite ja lumepuhu-rite jaoks, nüüd hakkame tegema niile, et ainuüksi saali mahtus kuus-sada inimest.

Kanalas töötas Helin 33 ja pool aastat, kõik oma tööelu. Kuni 1999. aastani, kanala sulges ukсед viis aastat hiljem.

Praegusel Äksil oma elanikele eriti tööd anda polegi. “Siin tegi üks hakkaja naine kondiitritsehhi, kus kolm-neli naist töö käib...”

Äksilased on kogu aeg pidanud visa võitlust selle vastu, et järveäär-set maju täis ei ehitataks. “Natuke peab ju jääma ruumi ka hingata.”

HELIN VEETÕUSME: “Kui korraldame siin lastepäevi, on võistlemas üle poolesaja lapse.”

Sporti teha ja muusikat harrastada saab Lähdel, kus mõlema tarvis ole-mas koolid. Saab mängida vutti ja võrkpalli, treenida juudot ja jalgrat-tasõitu.

Seda, et Äksis kunagi elu ära kaoks, ei taha kohalikud inimesed kuulda-gi. “Kui Tartu linn peaks Tartu val-laga ühinema, siis...” nähakse ome-ti kannata hoone tühjuse all, poisid on leidnud seal koha ekstreemspordi harrastamiseks, rulasõiduks ja par-kuuriks. Taskulampide ja küünalde valgusel. “See on natuke nagu õu-duste maja siin,” naerab Helin Vee-tõusme.

Seda, et Äksis kunagi elu ära kaoks, ei taha kohalikud inimesed kuulda-gi. “Kui Tartu linn peaks Tartu val-laga ühinema, siis...” nähakse ome-ti kannata hoone tühjuse all, poisid on leidnud seal koha ekstreemspordi harrastamiseks, rulasõiduks ja par-kuuriks. Taskulampide ja küünalde valgusel. “See on natuke nagu õu-duste maja siin,” naerab Helin Vee-tõusme.

Seda, et Äksis kunagi elu ära kaoks, ei taha kohalikud inimesed kuulda-gi. “Kui Tartu linn peaks Tartu val-laga ühinema, siis...” nähakse ome-ti kannata hoone tühjuse all, poisid on leidnud seal koha ekstreemspordi harrastamiseks, rulasõiduks ja par-kuuriks. Taskulampide ja küünalde valgusel. “See on natuke nagu õu-duste maja siin,” naerab Helin Vee-tõusme.

Seda, et Äksis kunagi elu ära kaoks, ei taha kohalikud inimesed kuulda-gi. “Kui Tartu linn peaks Tartu val-laga ühinema, siis...” nähakse ome-ti kannata hoone tühjuse all, poisid on leidnud seal koha ekstreemspordi harrastamiseks, rulasõiduks ja par-kuuriks. Taskulampide ja küünalde valgusel. “See on natuke nagu õu-duste maja siin,” naerab Helin Vee-tõusme.

Spordi tähe all

Kolhoosi kunagine spordihoone on praeguseks lagunemisseisus. Vahe-peal läks maja erakätesse, nüüd on see taas valla kätte jõudnud. Ometi ei kannata hoone tühjuse all, poisid on leidnud seal koha ekstreemspordi harrastamiseks, rulasõiduks ja par-kuuriks. Taskulampide ja küünalde valgusel. “See on natuke nagu õu-duste maja siin,” naerab Helin Vee-tõusme.

Seda, et Äksis kunagi elu ära kaoks, ei taha kohalikud inimesed kuulda-gi. “Kui Tartu linn peaks Tartu val-laga ühinema, siis...” nähakse ome-ti kannata hoone tühjuse all, poisid on leidnud seal koha ekstreemspordi harrastamiseks, rulasõiduks ja par-kuuriks. Taskulampide ja küünalde valgusel. “See on natuke nagu õu-duste maja siin,” naerab Helin Vee-tõusme.

Seda, et Äksis kunagi elu ära kaoks, ei taha kohalikud inimesed kuulda-gi. “Kui Tartu linn peaks Tartu val-laga ühinema, siis...” nähakse ome-ti kannata hoone tühjuse all, poisid on leidnud seal koha ekstreemspordi harrastamiseks, rulasõiduks ja par-kuuriks. Taskulampide ja küünalde valgusel. “See on natuke nagu õu-duste maja siin,” naerab Helin Vee-tõusme.

ÄKSI KÜLA

- Mainitud esmakordselt kihelkon-na kirikliku keskusena 1443 (Ekes)
- Elanikke seisuga 1. I 2008 – 476.
- Sündne elmisel aastal – 7, surmasid – 6.
- Kooliealisi noori 108, pensioni-ealisi 92.
- Vaatamisväärsusi: Äksi Andrease kirik (ehit 1770), pastoraadihoone, kõrtsihoone XIX saj, Kalevipoja liisukivid Saadjärves

Äksi nõia viimane kodukoht. Ent mitte viimase Äksi nõia.

ILMAR PALLI

Vihterpalu valss vonnidega

■ Naistepäeval esietendus Vihterpalu mõisas Lauri Vahtre “Vihterpalu valss”.

“Mehed, ärge kartke, see on kõigest grammofoon,” pöördub naerdes kahe härrasmehe poole mõisaproua Sophie von Rosen (Katrín Karisma). Kaks Vihterpalu mõisa omanikku eri aegadest – Thomas von Ramm (Ivo Eensalu) ja Gustav von Knorring (Hans Kaldoja) on ehmunult nurka tõmbunud.

Lauri Vahtre “Vihterpalu valssi” tegevus toimub 1919. aastal, kui Eesti Vabariiki riigistas kõik mõisad ja jagas maad talupoegadele. Nii peab juhtuma ka Vihterpalu mõisaga.

Mõisaprouale on jäänud veel viimane õhtu oma kodus. Äkki ilmuvad mõisatuppa Vihterpalu eelmised omanikud: üks neist kolmesaja ja teine kahe- saja aasta tagant.

Tükike ajalugu

Vihterpalu mõis oma kauni hoone, helikopteri maandamisplatsi ja golfirajaga on siiani olnud peamiselt peen puhkekoht väliskülalistele. Pärimusteatri Loomine etendusega “Vihterpalu valss” avab mõis oma uksed ka teatrikunsti armastavale publikule, kes saab lisaks viiekäigulise õhtusöögi.

“Olen võtnud endale meeldiva ülesande rullida lahti üks tüki ajalugu,” ütleb etenduse lavastaja Egon Nuter. “Käib Eesti Vabariigi loomine. Iga uue loomisega paratamatult keegi kannatab või hävib. Mõisnikud ei olnud rahul asjade käiguga, kui mõisad riigistati. Viimasel õhtul elustuvad tegelased, kelle juured on siit mõisast. Õhtu möödub tantsides. Samas teavad kõik asjaosalised, et homme tuleb mõis jätta ja ära minna. Selles etenduses on kaks poolt: kurbus ja lõbu.”

Lugu räägib järjepidevusest ja selle järsust katkemisest. Mõis oli 300 aastat järjest ühe suguvõsa käes. Mõisa ostis 1624. aastal Thomas von Ramm, hiljem valitses seda Gustav von Knorring. Mõisaproua Sophie von Rosen ning tema abikaasa jäid Vihterpalu viimasteks mõisnikeks.

Ivo Eensalu, Katrín Karisma ja Hans Kaldoja mõisa- omanikena.

Katrín Karisma iseloomustab mõisaprouat kui julget ja hästi naiselikku naist.

“Mina oma rollis valgustan seda külge, mida elab läbi mõisaproua – naine, kellelt võetakse kõik ja kes peab leidma endas jõudu, et uuesti edasi minna,” räägib Karisma. “Need probleemid, mida selles tükis arutatakse, on suured nii tegelaste kui ka kõikide eestlaste jaoks. Ehk hakatakse meie kaudu just seda külge ajaloost paremini tunnetama.”

Hans Kaldoja mängib kahte rolli: ammust mõisaomanikku ja mõisaproua eestlasest toapoissi, kes on hämmastavalt sarnased.

“Tolleaegne tõekspidamine oli selline, et sugu peab olema suur, hästi arenema ja kasvama. Härradel oli palju lapsi ja mitte ainult oma peres,” iseloomustab oma tegelaskujusid Kaldoja.

Nende kahe tegelase sarnasuse viitab ka sügavamale tähendusele – toapoiss on saamas endise mõisamaa omanik. Sulasest saab peremees.

“Kuidas saavad talupojad riiki juhtida?” Kolmesaja aasta tagusest ajast ilmunud Thomas von Ramm ei saagi seda mõista. Von Rammi kehastav Ivo Eensalu leiab, et mõis on väga hea inspiratsiooniallikas.

“Koridori seinal olevat mõisaproua Sophie von Rosen ning tema abikaasa jäid Vihterpalu viimasteks mõisnikeks.

“Vihterpalu valss”

Pärimusteatri Loomine ja Vihterpalu mõisa koostööprojekt

• Autor	Lauri Vahtre
• Lavastaja	Egon Nuter
• Osades	Katrín Karisma, Ivo Eensalu, Hans Kaldoja
• Kunstnik	Mare Raidma
• Muusikaline kujundaja	Joosep Sang
• Tantsu seadnud	Martin Parmas
• Esietendus	8. III 2008

mi kõige sarnasem joon on ehk irooniline porisemine.”

Praegune Vihterpalu mõisnik on Soome päritolu Timo Lemberg. Viimased paar aastat on mõis töötanud konverentsikeskuse ja hotellina.

Igal mõisal oma legend

“Meie omanikul oli ammu mõte korraldada õhtusöök mõisahärraga,” selgitab mõisa tegevjuht Siiri Käpp. “Ühest näitlejast oleks aga vähe. Appi tuli pärimusteater Loomine ja Lauri Vahtre kirjutas Vihterpalu mõisast meeleoluka ajaloolise loo. Nii sündiski õhtusöök teatrietendusega. “Vihterpalu valsiga” käib kaasas kolm pärli: teatrielamus, maitseelamus ja mõisaelamus. Etendusi on praegu planeeritud kevadeni.”

Iga mõisaga käib kaasas legend. Vihterpalu mõisa trepile

ilmub aeg-ajalt 300 aastat tagasi elanud Thomas von Ramm, kes tuleb oma valdusi üle vaatama.

Kord rääkis Siiri Käpp Jaapani turistidele sama loo ja õhtul oli kogu grupp all administratsiooni laua juures, paludes ennast ümber majutada teise hoonesse, sest nad ei saa koos vaimuga ühes majas magada.

Legendides peitub kohtade ajalugu. Pärimusteatri eesmärk on kohalike lugude ja pärimuste kaudu tutvustada Eesti lugu.

Alates 20. maist on pärimusteater Loomine koguperelavastusega “Elu ilmalõpus” Eesti Vabaõhumuuseumis, kus peaosa mängib Ines Aru. Peale jaanipäeva viib suurlavastus “Pärija” vaataja Otepää linnamäele, tähistamaks Eesti Vabariigi juubelit.

KÄRT EINLO

Üks luuletus

Endel Turbas, pensionär aastast 1990: “Umbes 75 aastat tagasi kuulsin ühelt väga vanalt tädilt, kes mind kui väike last hoidmas oli, korduvalt üht luuletust, mis olevat leelotaja poolt ette kantud Eesti esimese (?) üldlaulupeo avamisel. Kui ma mõni aasta tagasi hakkasin oma mälestustes sorima ja neid kirja panema, suutsin meenutada kuus salmi.”

Üks haruldane ilupidu
on täna meid siin ühendand,
kus parem põlve seemneidu
meil esiannet valmistan.
Et lootes tuleviku pääle
ja tänu andes jumalal,
me võime tõsta rõõmuhääle
kui laululinnud taeva all.

Pikk pime öö ja piinakurnad
on murupõues magamas
ja sõjad, näljad, katkusurmad
kõik kinni rahusadamas.

Üksainus vaenlane veel kuri
on suure karja rumalus,
seepärast seisab mitu muri
veel urisedes ukseuus.

Ei usalda nad tuppä minna,
kus aknad seisvad seinadel.
Neil kärssus ninad tõusvad vinna,
et rohkem maad on valgusel.

Sest sagedamast tõusvad koolid,
kus noorem põlv saab õpetust,
ja vaimu teravamad nooled
ju näitvad tuimus lõpetust.

Jääda Soomes eestlaseks

Soome eestlased soovivad oma lastele kakskeelset õpet.

Küsitlus Soomes elavate eestlaste seas näitab, et rohkem kui pool vastanutest soovib oma lastele osalt eesti-, osalt soomekeelset õpet.

Soomekeelsest Soome õppekava järgest õppest on huvitatud ligi viiendik vastanutest.

19% eelistaks eestikeelset õpet Eesti õppekava järgi ja 8% eestikeelset õpet Soome õppekava järgi.

“Tulemused näitavad, et eestlased Soomes ei hääbne eestlaseks olemist ning soovivad, et ka nende lapsed jääksid eestlasteks,” ütleb haridus- ja teadusminister Tõnis Lukas. “Eesti riik

toetab eesti keele ja eesti-keelse õppe arendamist Soomes. Rohkem võiks olla Roihuvuori sarnaseid koole.”

Roihuvuori koolis tegutseb kaks kakskeelset klassi ning õppetöö toimub kuni VI klassi lõpuni kahes keeles. Eesti riik toetab kooli õppematerjalide soetamisel ja õpetajate täiendkoolitusel. Roihuvuori koolis õpib praegu 59 Eestist pärit last.

Küsitlus korraldati Eesti haridus- ja teadusministeeriumi, Helsingi Eesti saatkonna ja Soome Eestikeelse Hariduse Seltsi koostöös.

Soomes elab ligikaudu 30 000 Eesti kodanikku. Helsingi piirkonna põhikoolides õpib 913 last, kelle emakeel on eesti keel.

ELU kirja

VÄÄRIKAS AJAKIRI KÜPSELE INIMESELE

GERMALO REISID

Kevadine sooduskampaania!

VÕIDA TASUTA UNISTUSTE REIS TAISSE!

TELLIMISEKS TÄITKE JA POSTITAGE KUPONG HILJEMALT

17.03.2008

Teile saadetakse arve. Tasuda saab arve alusel pangas, sidejaoskonnas või toimetuses. Tellida saab ka telefonil 6270 157

Internetis kodulehelt www.elukiri.ee või e-post piia@elukiri.ee

SOOVIN TELLIDA ELUKIRJA

☐ 12 kuud **270.-**
(ilma kupongita 345.-, ostes 408.-)

☐ 6 kuud **140.-**
(ilma kupongita 175.-, ostes 204.-)

EESNIMI _____
PEREKONNANIMI _____
TELEFON _____
AADRESS _____
INDEKS _____

MAKSTUD VASTUS EESTI

ELUKIRI OÜ
Väike-Karja 12
10140 Tallinn

1809. a õlleköögina ehitatud ja XIX sajandil elamu olnud hoone Palmse mõisaansamblis toimis 1920. aastatel muu hulgas ka koorejaamana. Praegu asub seal metsakool.

1910 valminud Imavere meierei on üks esimesi erapiimatalitusi.

1927. a ehitatud ja 1936. a laiendatud Pääsküla koorejaamahoone on nüüd eramu.

Järvakandi meierei on ehitatud 1924. Seda tüüpi suuri, uhkeid villasid meenutavaid piimamaju on Eestis palju. Ühe pere koduks saanud maja võibki nüüd villaks nimetada.

Majesteetlikud meiereid

■ Tühjaks jäänud koorejaamast või meiereist saab ilusa ning esindusliku kodu.

Muinsuskaitseameti palvel koos kolleeg Martin Jänese-ga Eestimaa piimandusarhitektuuri uurides jõudsin järeldusele, et praegu on just õige aeg maalilised meiereimajad taas kasutusse võtta. Veel on, mida säilitada ning väärtustada.

Piimandusarhitektuur koosneb peale meiereide ka tohust hulgast koorejaamadest ja arvukatest piimapunktidest, samuti juustutööstustest ning piimakombinaatidest.

Arhitektuurselt on neid väga erineva tasemega: on nii mõisaagsetest abihoonetest kohandatud hooneid, uuematesse elumajadesse sinne viidud piimakogumise punkte kui ka tüüp- ja eriprojektide järgi ehitatud maju, mille taga on harva arhitekti diplomiga inime (neist nimekaim on vast Nõmme arhitektina tuntud Friedrich Wendach).

Kõige raskem oli leida Eesti ajal ehk vaid tosin aastat töötanud meierei koorejaamu, mille kohta mäletasid väikestes külates sageli vaid üks-kaks inimest midagi ähmast.

Kõrge korstnaga maja

Meiereid ja koorejaamad on üsna konkreetset tüüpi, seda iseloomustab esifassaadi ustepaar, nende vahel suur aken, kõige ees aga laadimisplatvorm, kuhu oli mugav otse

vankrist või veoautokastist mannerguid veeretada.

Platvormilt lohistati tünnid ühest uksest sisse suurde, sageli keskse sambaga ja peaaegu alati sügava astmega tööstusruumi, kus piim valati esmalt kaalule, sealt aga madalamas ruumiosas ootavatesse aparaatidesse.

Teisest fassaadil olevast uksest tagastati piimatoojale lõss, veeretades mannergud veovankrile tagasi.

Suuremates meiereides ja piimatööstustes lisandub põhiruumile ning abiruumidele terve hulk pindu mitmesuguste piimatoodete valmistamiseks, ladustamiseks jne. Hoone katusekorrusel asetsesid kontori- ja eluruumid meierei töötajate tarbeks.

1920.–1930. aastatel pani piimandusametustes seadmed tööle enamasti aurumasin, sestap on suurem osa vastavaid ehitisi varustatud omaette tuletõkkeseksiooniks eraldatud katlamajaga, mis tavaliselt eristub ühekorruselise plokiina.

Paljude ajalooliste piimandushoonete juurde kuulub lahutamatu detailina kõrge tellis- või metallkorsten, mille järgi on neid ka hõlbus ära tunda. Kohalikel inimestel on neist igapähe oma lugu rääkida – olid need ju ikkagi omaaegsed kultuurikeskused, ju tuaines ja kohtumispaik. Meiereid on tihti sobiva

suurusega, et neid oleks hõlbus elamuks ümber kohandada. Tavalise koorejaama tööstusruumi on lihtne muuta elutoaks, teise korruse ruume aga magamistubadeks. Nii on ka päris palju toimitud, nägime oma teekonnal mitmeid majade arhitektuurilist ilmet respektiivvaid lahendusi.

Ajalugu ja mugavused

Kuna tegemist on maamiljöö seisukohast väärtuslike hoonetega, siis peaksid ehk omavalitsusedki selliste majade korrastamist toetama või vähemalt algatust aktiivsemalt julgustama ja suunama.

Meiereid on avalikust tähelepanust teenimatult kõrvale jäänud objektid, mis ei vaja sageli niivõrd otsest taastamist, vaid vaikset väärtustamist.

Seni ei ole neid maalilisi väikseid majakesi peaaegu üldse kaitse alla võetud ja meie töö eesmärk ei ole ka selliseid ettepanekuid teha. Kaitse alla minek on ikkagi äärmiselt abinõu – usutavasti säilivad hooned neid austavate kogukondade käes niigi.

Meierei või koorejaama hoolikas kohendaja saab tänutäheks selge projektiga vana maja, millel on ajalugu, mugavused ja mis on maapiirkonnas ka äärmiselt esinduslik.

URMAS OJA,
arhitektuuriloolane

Piimandusarhitektuuri algus ja hukk

Omaaegsest aktiivsest piimandustegevusest Eesti maapiirkondades annab veel tänagi tunnistust võrdlemisi tihedana säilinud piimandushoonete võrk.

Ehkki mõisates algas aktiivsem piimandustegevus juba XIX sajandi keskpaiku ja esimesed talumeiereid asutati sama sajandi lõpupoole, langeb lõviosa piimatööstuste rajamine talurahva piimandusliku ühistevuse kõrgeaegadesse – Esimese maailmasõja eelsetesse ja ka 1920. aastatesse.

Eesti esimene tegutsev ühispiimatalitus asutati Imaveres 1908.

1920ndatel hakati looma ka koorejaamu – madalama astme piimandusasutusi, kus erinevalt meiereidest reeglina ei valmistatud võid, juustu ega muid piimatootmeid, vaid üksnes kooriti talunikelt laekuv piim ja saadeti koor edasiseks töötlemiseks lähimasse meiereisse.

1930. aastate alguses hakkas piimatalituste arv kahanema, sest esialgse entusiasmiga oli neid mõnelgi pool asutatud tihedamalt, kui läks tarvis ümbruskonna talude piimatoodangu realiseerimiseks.

1930. aastatel välja kujunenud piimandusettevõtete võrk püsis ligikaudu samas mahus ka Teise maailmasõja järgsetel aastakümnetel, tehes läbi küll mõningaid reorganiseerimisi.

Sedamööda, kuidas piimasaaduste tootmine koondus üha enam suurtesse tööstusettevõtetesse ja transpordivõimalused täienesid, hakkas väiketootmisettevõtete võrgustik 1960.–1970. aastatel järk-järgult kokku kuivama enamasti järgmise skeemi alusel: meiereist sai kõigepealt koorejaam, seejärel piima vastuvõtu punkt ja lõpuks ootas ettevõtet sulgemine.

Selja 1929. a ehitatud koorejaam on varemeis, kuid varingupraht ja sodi on koristatud, sest maja omanik – Selja külaselts – plaanib sellest Selja küla seltsimaja ehitada. Kivikehand on vanal piimandushoonel tugev.

1930ndaist pärinev suur Simuna meiereihoone on näide vähestest funktsionalismisugemetega soliidsetest meiereihoonetest.

Ravila mõisakompleksi kuuluval imepärasel meiereihoonel on lõplikult hävida lastud. Kui gi hoone on muinsuskaitse all, pole omanik suutnud lagunemist peatada.

Maalehe tellimus toob murutraktori!

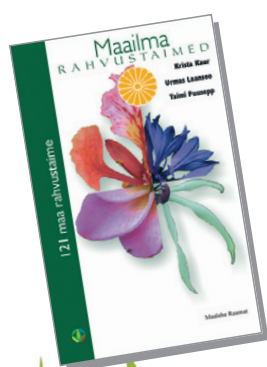
Osalemine on lihtne!

Tellige Maaleht vähemalt 6 kuuks või sõlmige otsekorraldus ja osalete murutraktori loosimises. Vastavalt tellimuse pikkusele saate hääli, mis suurendavad Teie võiduvõimalusi. Loosimises osalevad ka olemasolevad otsekorraldusega tellijad.

Tellimiseks või küsimuste korral helistage
661 3366 või 617 7717.

See on kasulik!

- Kõik uued Maalehe otsekorralduslepingu sõlmijad saavad tasuta ajakirja Maakodu.
- Kõik uued Maalehe + Maakodu ja/või Maamajanduse paketi otsekorralduslepingu sõlmijad saavad tasuta raamatu "Maailma rahvustaimed".

Võitja nimi avaldatakse 24.04.2008 Maalehes ja www.maaleht.ee Loosimises osalevad 6.03-12.04.2008 vormistatud ja makstud vähemalt 6-kuulised tellimused ja kõik otsekorraldused. Kampania reeglid www.maaleht.ee

Tellides ajavahemikus 6.03-12.04.2008
otsekorraldusega – 4 häält
12 kuud – 2 häält
6-11 kuud – 1 häält

KESKO AGRO

Maaleht

53 miljonit autot aastas – kütusekriisi põhjus leitud!

Märtsi alguses toimuva Genfi autonäituse ajaks annab Šveitsi ajakiri Automobil Revue (AR) tavakohaselt välja oma autokataloogi. See sisaldab enam-vähem kõigi maailmas toodetavate sõiduautode andmeid, samuti statistikat maailma autotööstuse kohta.

ARi esialgsetel andmetel toodeti mullu maailma 42 riigis kokku 53 935 375 sõiduautot. Aastaga kasvas toodang 4,5% jagu. Ent võrdlus aastaga 2001 annab lausa vapustava pildi. Sajandi algusega võrreldes valmis mullu tervelt vee- ja raudteede vahel sõiduautot. Teras-, kütuse- ja muude kriiside juuri pole vist enam tarvis otsida.

ARi andmetel on Toyota selgelt suurim autofirma General

Motors ei ole. Uudiseks on aga see, et Ford kaotas seni kindlalt talle kuulunud kolmanda koha Volkswageni grupile.

Veelgi põnevam on aga vaadata autotootjate riikide edetabelit. Aluseks võetakse mitte tootja päritolu, vaid reaalse valmimiskoht. ARi andmed hõlmavad kõiki riike, kus valmistati vähemalt 10 000 autot. Nende hulka mahub 38. kohal ka Soome, kus Valmeti tehasest väljus mullu 35 000 Porsche.

Vähemalt miljon autot toodeti mullu neljateistkümnes riigis. Tabeli tipus troonivad ootustekohaselt Jaapan, USA ja Saksamaa. Neljandal kohal on Hiina, ent kõigi märkide järgi möödub ta veel sel aastal Saksamaast. Esimest kor-

da mahtus miljonäride hulka Iraani Islamivabariik. Ent arvestades Iraani 65miljonilist rahvaarvu, ei paistagi see nii imelik.

Hästi paistab ARi andmetest välja ka Ida-Euroopa tähtsuse kasv. Tšehhimaal, Poolas, Slovakkias, Rumeenias, Ungaris ja Sloveenias valmis mullu kokku 2,8 miljonit sõiduautot ning toodang kasvab kiiresti. Tšehhimaast saab kui mitte tänavu, siis tuleval aastal – Hyundai uue tehase valmimisega järel – kindlasti miljonäride klubi liige. Sloveenia aga hoiab esikohta *per capita* toodangult – iga miljoni elaniku kohta ehitati seal üle 100 000 sõiduauto.

TOOMAS VABAMÄE

TOYOTA

Tung itta: Peugeot-Citroën ja Toyota ehitasid Tšehhimaale Kolínisse ühise tehase, kus valmib 300 000 autot aastas.

Üle miljoni sõiduauto tootnud maad

1. Jaapan	9 945 112
2. USA	7 742 386
3. Saksamaa	5 209 996
4. Hiina	5 028 807
5. Lõuna-Korea	3 783 300
6. Prantsusmaa	2 589 351
7. Hispaania	2 370 164
8. Brasiilia	2 350 578
9. Kanada	2 167 973
10. India	1 577 119
11. Mehhiko	1 559 917
12. Suurbritannia	1 533 211
13. Venemaa	1 149 861
14. Iraan	1 053 348

Allikas: Automobil Revue

Respo

www.respo.ee

Kindel kvaliteet, hea hind!

HAAKEKONKSUD

kõigile automudelitele (ka pisibussid ja väikeveokid).
Jae- ja hulgimüük üle Eesti:
tel 730 1846, 5344 4401

Tartumaa, Tõrvandi, tel 730 1841, 504 8722. Müük Tallinnas: Balti Haagis OÜ, tel 650 6061, 508 9225, www.baltihaagis.ee

NISSAN

VANKUMATU TÖÖJÕUD

EESTISSE ON JÕUDNUD NISSANI
KAUBIKUTE UUS TÄHT – INTERSTAR!
NÜÜD SUUDAME TÄITA TEIE ETTEVÕTTE
KÕIK TRANSPORDIVAJADUSED.

NISSAN PRIMASTAR

2.0 dCi 115hj kaubik L2H1 6-M/T Comfort pakett

(konditsioneer + cd-raadio)

Erihind: 313 050.- EEK

Hinnavõit: 25 000.- EEK

NISSAN PRIMASTAR

2.0 dCi 115hj L2H1 6-M/T 9-kohaline Kombi

Erihind: 363 450.- EEK

Hinnavõit: 25 000.- EEK

Esitleme kaubikut

INTERSTAR

Madalad kulud, suur mahutavus

NISSAN INTERSTAR

2.5 dCi 120hj 3,5T kaubik L2H2 6-M/T Comfort pack

(konditsioneer + cd-raadio)

Erihind: 373 750.- EEK

Hinnavõit: 30 000.- EEK

NISSAN INTERSTAR

2.5 dCi 120hj 3,5T kaubik L2H2 6-M/T

Erihind: 363 750.- EEK

Hinnavõit: 30 000.- EEK

NISSAN INTERSTAR

2.5 dCi 120hj 3,5T kaubik L3H2 6-M/T

Comfort pack (konditsioneer + cd-raadio)

Erihind: 378 750.- EEK

Hinnavõit: 30 000.- EEK

Nissani tarbesõidukitel on 3-aastane/100 000km garantii. Pakkumine kehtib kuni 28.03.2008. Primastar 2.0 dCi 115 hj L2H1 CO₂ saaste mass 214g/km, kombineeritud kütusekulu 7,7l/100km. Interstar CO₂ saaste mass 219-235g/km, kombineeritud kütusekulu 8,5-8,9l/100km.

www.nissan.ee

AS Auser Auto
Mustamäe tee 50, Tallinn
Tel 6593 380

AS Fakto Auto
Lasnamäe keskus
Osmussaare tee 10,
Tallinn
Tel 6389 200

AS Fakto Auto
Mustamäe keskus
Tammsaare tee 53, Tallinn
Tel 6517 410

AS Autospirit UUS
Turu 47, Tartu
Tel 7301 991

OÜ Kalev Holzberg
Tallinna mnt 91A, Pärnu
Tel 4477 300

OÜ Wiru Auto
Kreutzwaldi 5B, Rakvere
Tel 3295 560

OÜ Unistar Auto
Tehnika 2, Viljandi
Tel 4355 920

SHIFT_{business}

TEHNOLOOGIA

Üks pult kõige jaoks

Eestlased kulutavad keerulisele kodutehnoloogiale kümneid tuhandeid kroone

Kokku arvestuslikult 600 000 Eesti majapidamises on igaühes keskmiselt 21 060 krooni väärtuses tehnoloogilisi seadmeid, nagu telerid, muusikakeskused, kõlarid, video- ja DVD-mängijad, digitaalsed salvestajad, satelliitboksid.

Seejuures on 24% Eesti majapidamistest vaid üks inimene, kes oskab kõiki neid elektroonilisi seadmeid ka juhtida.

Uuringu kohaselt on probleemi allikas koduste tehnoloogiaseadmete keerukus – 49% majapidamistes on viis või enam pulti ning 87% on neid kolm või enam. Igas neljandas Eesti kodus on problee-

mile leitud lihtne lahendus – ühe pereliikme koostatud kirjalikud spikrid.

Logitech pakub lahenduseks Harmony universaalpulti.

Neist uusim pult – Harmony One – sai aasta alguses CES 2008 disaini- ja tehnoloogia-auhinna parima innovaatilise koduse meelelahutusseadme kategoorias.

Seoses uue veebiportaali loomisega otsib AS Maaleht

veebitoimetajat

AS Maaleht kuulub meediakontserni Ekspress Grupp. 20 aasta eest ilmunist alustanud Eesti ühe suurima nädalalehe Maalehe trükiarv on ligikaudu 50 000 eksemplari. AS Maaleht annab välja ka ajakirju Maakodu ja Maamajandus ning kirjastab raamatuid.

TÖÖÜLESANDED ON:

- online uudiste koostamine, otsimine, refereerimine
- uudiste sisestamine online keskkonda
- artiklite koostamine ja toimetamine
- sündmuste info kogumine

NÕUDMISED KANDIDAADILE:

- tahe olla veebitoimetaja
- kohusetundlikkus, pingetaluvus
- hea suhtlemisoskus
- väga hea eesti keele oskus kõnes ja kirjas
- arvutioskus
- kiire õppimisvõime
- huvi maaelu vastu

KASUKS TULEB:

- eelnev töökogemus veebitoimetajana
- teadmised maamajandusest, metsandusest, looma- või taimekasvatusest
- eesti filoloogi haridus
- võõrkeeleoskus

PAKUME:

- huvitavat tööd Eesti juhtivas meediaettevõttes
- konkurentsivõimelist palka

sõbralikku kollektiivi

- kodus töötamise võimalust
- koolitust
- võimalust töötada osalise tööajaga

CV märgusõnaga **“Veebitoimetaja”** saata hiljemalt **21. märtsiks k.a** e-postiga aadressile kai.simson@maaleht.ee.

www.maaleht.ee

Maaleht

Vaid vähestel mängijatel on võimendi peal. Tugevama heli saamiseks tuleb mängija tavaliselt võimendiga ühendada.

Vinüülplaadi kuulamine on püha tegevus

Hea muusika nautija eelistab originaalplaate kuulata, aga selleks peab hea plaadimängija olema.

“Mina ostsin endale poolteist aastat tagasi Stanton'i firma plaadimängija STR 8-80,” ütleb mõni aasta tagasi vinüülplaate koguma hakanud Kristjan (21). “Sain Tartust päris hea hinnaga – pisut alla nelja tuhande krooni.”

Kas vinüülplaadimängijad on tänapäeval minev kaup?

Kristjan arvab, et ilmselt siiski ei ole. Ega siis muidu kunagi väga edukalt tegutsenud väiksed muusikapoeed nii USAs kui Inglismaal ole viimastel aastatel oma äri kõvasti koomale tõmmanud. Eestiski ei saa korralikke vinüülplaadimängijaid muusikapoest käigu pealt osta. Põhilselt käib äri Interneti kaudu.

Kui on mängija, olgu ka plaadid

“Valisin mängija selle järgi, et sel oleks mootoriga otseülekanne, mitte lindiga, mis on töökindlam ja täpsem,” ütleb Kristjan. “Vaatasin, et saaks kiirust reguleerida – kas 33 või 45 pööret minutis. Kallimatel aparaatidel on võimalik ka 78 pööret minutis.”

Kuna korraliku vinüülplaadimängija eest tuleb välja käia mitu tuhat krooni, siis niisama seisma pole seda mõtet osta. Ja kui on mängija, siis peaksid ka plaadid olema.

Miks just vinüüle osta? Kas või sellepärast, et need kestavad üsna kaua.

Pealegi näeb vinüülikogu Kristjani meelest väga hea välja. Annab korraliku ülevaate, mida inimene kuulab, kas ta on oma kogu laiendades ka vaeva näinud.

Pühapäevakuulaja elu on odavam

Kes tahab plaadimängijat vaid kodus muusika kuulamiseks, võib valida lintülekanne mängija. Kuid siis tuleb arvestada, et plaadiga ei või kiireid ega äkilisi liigutusi teha. Näiteks järsult plaati peatada ei ole kasulik, sest lintülekanne ei võimalda uuesti mängima hakates kohe õiget kiirust üles võtta.

Kui leiad sobiva otseülekanne plaadimängija, millel on automaatne kiirusevahetaja ja helikõrguse regulaator, tuleb ilmselt maksta vähemalt 4000 krooni.

Kristjan soovib algajal muusikasõbral valida kindlasti tuntud firma toodangut – Technics ja Stanton näiteks.

Tuntud firmade mängijad on muidugi kallimad, kuid samas töökindlamad. “Alla 2500 krooni pole lootustki head plaadimängijat saada. Tähtis on ka nõi, kuid odavatel aparaatidel ei ole head nõi ka kaasas.”

Tallinnas Kentmanni tänaval on pood, kus saab nii infot plaadimängijate kohta kui ka plaate tellida.

Kui oled pühapäevakuulaja, siis kõlbab ka alla 2000 krooni maksev mängija.

Samas tasub uurida, kas plaadimängija korpus on plastist või metallist. Mida raskem mängija, seda parem. Liiga kerge võib hõlpsasti paigast nihkuda ja nõi laigutada. Tuleb silmas pidada, et väga vana ja väsinud plaat võib samuti plaadimängija nõi ära rikkuda.

Et mängija kauem vastu peaks, tuleb nõi hoolikalt hoida.

Kristjan ütleb, et vinüülplaadi kuulamine pole igapäevane tegevus.

Eriti kui tegu on originaalplaatide ja korraliku mängijaga. Kui on odav mängija ja kergelt kättesaadavad plaadid, siis neid võib muidugi ka iga päev keerutada.

“Muidu sobib CD igapäevaseks kuulamiseks kindlasti paremini. Seda enam et neid saab kuulata ka arvuti tagant tõusmata.”

ERIKA KESKÜLA

Muusikapoeed on Internetis piisavalt. Näiteks www.amazon.co.uk või www.djstore.ee.

ANNNAME

ALLA HINNAD

SOODSAD 70% KUNI

UUED SÜLEARVUTID

Sülearvuti HP Pavilion DV6552

AMD Turion 64 X2 TL-58 protsessor
15,4" WXGA laiekraan
2 GB DDR2 operatiivmälu
160Gb 5400rpm S-ATA kõvaketas
DVD+-RW LightScribe kirjutaja
NVIDIA GeForce 7150 kuni 559MB graafika
Veebikaamera, 1xVGA
2xUSB 2.0, RJ11, RJ45
TV-out, heli sisend ja väljund
Wifi b/g, 5in1 mälukaardilugeja
Kaugjuhtimispuul
Microsoft Windows Vista Home Premium

Järeilmaksu kuumakse 303.-
9 990.-
Tavahind: 12 990.-

Sülearvuti FS ESPRIMO Mobile U9200

Intel® Core 2 Duo T7300 protsessor, 12,1" WXGA laiekraan (1280x800)
2 GB DDR2 operatiivmälu, 120 GB 5400 rpm kõvaketas
Intel X3100 graafika, WIFI ja Võrgukaart
DVD+-RW kirjutaja
Microsoft Windows Vista Business
3 x USB 2.0, mälukaardilugeja, S-Video, TV väljund
Nero Essentials, Norton Internet Security
kaal 1.8 Kg

Järeilmaksu kuumakse 421.-
13 850.-
Tavahind: 16 590.-

Sülearvutid Dell™ Inspiron 1526

Turion 64 X2 TL60 protsessor
15,4" WXGA+ (1440x900) TrueLife laiekraan
2GB (2X1GB) 667MHz DDR2 operatiivmälu
160GB kiire Serial ATA kõvaketas
DVD+-RW seade
ATI Radeon® Xpress 1270 HyperMemory graafika
Bluetooth, WiFi, 2.0 MP veebikaamera
Microsoft Vista Home Premium
Microsoft Works 8.0
Garantii 3 aastat

Alates 15.03.2008 esmakordselt Eestis - Inspiron 1526 Turion 64 X2 TL60
Mudelid: CHILL; STREET; RED; BLUE
Neid ja teisi Dell sülearvuteid küsi Mikromaaailmast
Osta saab ka Internetist www.mikromaaailm.ee

Järeilmaksu kuumakse 409.-
13 450.-

OSTA OTSE www.mikromaaailm.ee

Tallinn Peterburi tee 44, 601 0000, 621 3270; Mustamäe keskus Tammsaare tee 116, 697 9811; Tartu Riia 35, 744 1141;
Rakvere Rägavere tee 37, 322 3456, 322 5011; Kroonikeskus Adoffi 11, 322 5410;
Jõhvi Narva mnt. 5, 335 6253; Viljandi Lossi 18, 433 3122; Narva Hariduse 5, 356 0245; Pärnu Riia 30, 443 3141.

www.aiasober.ee

Aed tuleb täita taimedega!

www.maaleht.ee

Maaleht

Reklaam ENN VIIDIK, tel 661 3338
e-post enn.viidik@maaleht.ee

Tarbija õigust rikuti tõesti

Mittekommenteerimine oli tingitud ameti ja ajakirjaniku vahelistest kommunikatsiooniprobleemidest, mitte aga tahtmatusest probleemile omapoolset kommentaari anda.

Vabandus ei vabasta vastutusest

Tarbijakaitse seadus selgitab mõistet "tarbija" ja "kaupleja".

Ettevõtte peab tegema kõik, et tema kodulehel esitletav info oleks tõene. See, millised sisemised kokkulepped on kaupl ajal sõlmitud oma lepingu-partneritega, ei puutu tarbijasse ega tarbijaga sõlmitavasse lepingusse.

Kontrollinud Kaleva Travel ASi kodulehte aadressil www.kalevatravel.ee/116504, tuvastas Tarbijakaitse-

Kahjuks ei saa enam tuvastada, millal lisati kodulehele hoiatus.

amet, et 07.03.2007 seisuga on seal enne lennupileti broneerimist hoia-
tav teave, milles palutakse lugeda
broneering ja hind kinnitatuks alles
pärast arve saamist, kuna lennukom-
paniidel on õigus muuta hindu ette
teatamata.

Kahjuks ei ole tagantjärei võimalik tuvastada, millal niisugune hoiatus on kaupleja kodulehele lisatud ja kas sellesisuline teave oli seal olemas ka siis, kui T. Lenear vormistas tellimuse.

Võlaõigusseaduse kohaselt sõlmitakse leping pakkumuse esitamise ja sellele nõustumuse andmisega, kui on ilmne, et pooled on saavutanud kokkuleppe. Juhul kui kaupleja

lõplik pakkumine ei ole tarbijale vastuvõetav, on tal õigus ostu sooritamisest loobuda.

Tarbijapoolset arve tasumist saab lugeda nõustumiseks lepinguga.

Tarbijakaitseamet peab vajalikuks selgitada, et võlaõigusseaduse valguses, kui müüja eksib hinnaga, ei ole tarbijal õigus selle hinnaga kaupadele teenust saada, vaid tal on õigus hinnast sobimatuse korral tehingust loobuda. Kaupleja aga vastutab eksitava info andmisel tarbijakaitseseaduse rikkumise eest.

Kirjeldatud juhtumi näol on olnud Tarbijakaitseameti hinnangul tegemist tarbijakaitseseaduses sätestatud tarbija õiguste rikkumisega.

Tarbijajakaitse seadus sätestab tarbija põhiõigusena muu hulgas õiguse saada pakutavate kaupade ja teenuste kohta vajalikku ja tõest teavet teadliku valiku tegemiseks ning õigeaegset teavet kauba või teenusega seotud riskide kohta.

Tarbijakaitseseadus määratleb muu hulgas ebaausa kauplemisvõtte kasutamise, milleks loetakse muu hulgas ka eksitavat kauplemisvõtet.

Eksitav kauplemine

Juhul kui kaupleja kasutab kauplemisvõtet, millega esitatakse ebaõiget teavet või kui faktiliselt õige teabe esitusviisi petab või tõenäoliselt petab keskmist tarbijat ja selle mõjul teeb või tõenäoliselt teeb keskmine tarbija tehinguotsuse, mida ta muul juhul ei oleks teinud, loetakse kauplemisvõtet eksitavaks.

Eksitavaks kauplemisvõtteks loetakse nii eksitavat tegevust kui ka tegevusetust.

Ebaausa kauplemisvõtte kasutamine on keelatud ja kaupleja poolt sellise kauplemisvõtte kasutamise korral on Tarbijakaitseametil kui järelevalveasutusel õigus kauplejat karistada rahaträhviga kuni 300 trahviühikut, juriidilist isikut trahvitakse sama teo eest rahaträhviga kuni 50 000 krooni.

Tarbijakaitseamet on alustanud saadud signaali alusel järelevalve menetlust Kaleva Travel ASi kodulehel avaldatud teabe nõuetele vastavuse üle.

Tarbijakaitseamet vabandab veel kord tekkinud arusaamatuse pärast.

HANNA TURETSKI,
Tarbijakaitseameti tarbijapoliitika ja
avalike suhete osakonna juhataja

*Germalo Reaside
kultuuri- ja puhkusereiseide
broneerimine on alanud!*

Reisikalender 2008 reisigurmaanidele!

Hollandi tulbid ja tuuleveskid 23-30.4 22-28.4 23-29.4 29.4-5.5 Klassikaline Itaalia 29.4-5.5 6-12.5 13-19.5 20-26.5 21-27.7 27.7-3.8 3-10.8 10-17.8 17-24.8 24-31.8 31.8-7.9 7-14.9 14-21.9 18-24.10 24-30.10 Toscana 17-24.8 Itaalia romantilisemad paigad, Elba saar 10-17.8 Lõuna-Itaalia-Sorrento 24-31.8 31.8-7.9 7-14.9 14-21.9 Sitsiilia ja Lõuna-Itaalia 24-31.8 31.8-7.9 14-21.9 UUS! Põhja-Itaalia - Lido di Jesolo 27.7-3.8 Klassikaline Kreeka 23-30.9 30.9-7.10 Kreeka Odüsseia 23-30.9 30.9-7.10 UUS! Kreeka saared 7-14.10 UUS! Kreeta 7-14.10 14-21.10 Suur Hispaania ringreis 25.4-2.5 2-9.5 9-16.5 1-7.9 21-28.9 28.9-5.10 5-12.10 UUS! Andalusia koostöös Maalehega 7-14.9 14-21.9 UUS! Costa Brava-Kataloonia 11-18.8 Portugal-Hispaania 16-23.5 4-11.8 Portugal-Hispaania-Prantsusmaa 31.8-7.9 Portugal 21-28.9 28.9-5.10 5-12.10 Lõuna-Portugali ringreis 21-28.9 28.9-5.10 Suur Prantsusmaa ringreis 16-23.5 20-27.7 27.7-3.8 17-24.8 24-31.8 Prantsuse Riviera ja Põhja-Hispaania 24-29.8 Prantsusmaa – Hispaania gurmaereis 18-24.8 Prantsuse Riviera – taevasinine rannik 22-27.7 27.7-3.8 3-10.8 10-17.8 17-24.8 24-31.8 Euroopa eliitpaigad 19-27.7 21-27.7 31.8-6.9 Korsika-Sardiinia 3-10.8 24-31.8 London-Pariis 24-29.6 1-6.7 10-14.8 20-24.8 London 3-6.7 17-20.8 Šotimaa-Inglismaa 6-13.7 13-20.7 20-27.7 27.7-3.8 3-8-10.8 Iirimaa-Šotimaa 6-13.7 3-10.8	Suur Iirimaa ringreis 13-20.7 20-27.7 27.7-3.8 Wales 10-17.8 Šveits-Austria-Baierimaa 17-24.8 24-30.8 Majesteetlikud Alpid 3-10.8 10-17.8 17-23.8 17-26.8 Austria-Baierimaa 21-27.7 7-13.9 23-27.7 Šveits-Baierimaa-Itaalia 27.7-3.8 Veneetsia-Viin – keiserlik teekond 24-30.5 21-27.7 3-10.8 10-17.8 Viin-Horvaatia-Sloveenia 26.7-3.8 28.7-3.8 Horvaatia 5-12.7 12-19.7 19-27.7 27.7-2.8 2-10.8 Austria-Ungari-Sloveenia 10-16.8 10-17.8 Ahvenamaa 10-13.6 17-20.6 26-29.6 1-4.7 8-11.7 10-13.7 15-18.7 17-20.7 22-25.7 24-27.7 29.7-1.8 31.7-3.8 5-8.8 7-10.8 12-15.8 19-22.8 Gotlandi saar 1-6.8 4-9.8 7-12.8 Kesk-Norra 10-16.6 25.6-1.7 2-8.7 9-15.7 16-22.7 24-30.7 31.7-6.8 7-13.8 14-20.8 Põhja-Norra ja Nordkapp 1-9.7 Sügisvärvides Lapimaa 4-7.9 Sankt-Peterburg 14-16.6 12-14.7 9-11.8 Tšehhimaa 4-9.6 Island 10-15.7 14-19.7 18-23.7 22-27.7 26-30.7 Madeira 10-17.9 17-24.9 24.9-1.10 1-8.10 8-15.10 5-22.10 22-29.10 Malta 21-28.9 28.9-5.10 Egiptus 21-28.10 28.10-4.11 Tuneesia 5-12.10 12-19.10 19-26.10 26.10-2.11 Maroko 5-12.10 NÄDALAVAHEBUS EUROOPA LINNADES: UUS! Rooma 18-21.7 UUS! Barcelona 29.8-1.9 UUS! Viin 18-21.7 Pariis 14-20.7 17-20.7 14-17.8	London 3-6.7 EKSOTILISEID REISID: UUS! Jaapan 12-21.5 UUS! Brasiilia-Argentiina 12-24.10. UUS! Jordaania 19-29.4 UUS! Kuuba 27-12.7-1.9 UUS! Nepaal 27.10-8.11 UUS! Kanada september UUS! Iisrael 25.3-4.4 12-21.12 Mehhiiko 27.4-10.5 23.11-6.12 Uus-Meremaa 4-16.12 Singapur-Malaisia 16-27.10 Hiina 23-31.5 13-21.10 India 10.11-20.11 Tai 13-25.10 26.10-7.11 8-20.11 27.12-7.1.09 Peruu oktoober, november USA 19-30.10 Türgi 13-20.9 20-27.9 PUHKUSE REISID: Prantsusmaa-Nizza 27.7-3.8 3-10.8 10-17.8 17-24.8 24-31.8 UUS! Barcelona ja Costa Brava Rannik 11-18.8 Portugal – Albufeira 21-28.9 28.9-5.10 UUS! Itaalia – Lido di Jesolo 27.7-3.8 Itaalia-Sorrento 24-31.8 31.8-7.9 7-14.9 14-21.9 Malta 21-28.9 28.9-5.10 Kreeka-Loutraki 23-30.9 30.9-7.10 UUS! Kreeta 7-14.10 14-21.10 UUS! Madeira 10-17.9 17-24.9 24.9-1.10 1-8.10 8-15.10 15-22.10 22-29.10
--	---	--

Germalo Reisid – suurim kultuurireiseide valik Eestis!

Kaarli pst 1/Roosikrantsi 2, I k, tel 611 0600, 611 0601, 611 0602 www.germalo.ee; germalo@germalo.ee

Pakri poolsaare pankrannikul on ohtlik

Põhjendamatu ja ettevaatamatu uudishimu pärast Pakri poolsaare tippu minek võib põhjustada tõsise õnnetuse.

Harju maavanem Värner Lootsmann kutsus elanikke järgima Paldiski linnavalitsuse kehtestatud füüsilisi tõken-

deid ning mitte minema Pakri poolsaare tipus olevale lagunevale alale. Ööl vastu möödunud pühapäeva varises Pakri panga küljest alla 40 meetri laiune pangaserv ning 10 meetrit uuest servast tekkis meetrilaiune pragu.

Merre võib variseda sama suur tükk Pakri poolsaare pankrannikust, nagu murdus möödunud nädalavahetusel. Iga hetk võib alla kukkuda tuletorni ja piirivalvekordoni vahele jääv osa. Vari-semisohtlik on ka umbes 4 meetri lai-

ne ja 8 meetri pikkune lõik Paldiski ja vana tuletorni vahelisest alast.

Paldiski linnavalitsus on paigaldanud neli hoiatavat lisamärki, samuti piirab kukkumisohtlikke alasid politseilint.

Pakume Sulle suurepärase võimaluse nautida kevadist kruiisi Stockholmi koos professionaalsete ilutegijatega! Selle aasta uusi trende ilumaailmas tutvustavad oma-ala spetsialistid.

Tule ja haara võimalusest, sest juuksurite, maniküürijate, kosmeetikute ja massööride teenused on Sulle **TASUTA!**

Igal Ilupäevade kruiisil loosime välja eriauhinna.

Parimaid pakkumisi ilutoodetele leiad meie laeva kauplustest.

Väljumised teisipäeviti Tallinnast:
04.03., 11.03., 18.03., 25.03.,
01.04., 08.04., 15.04., 22.04. ja 29.04.2008.

Kruiisi hind alates **917 EEK** / reisija

Club One kaardiomanikule hind

alates **749*** EEK / reisija

* Näidishind Gold taseme kaardiomanikule

Hind sisaldab: kruiisipileti kajutikohaga suunal Tallinn - Stockholm - Tallinn

Info ja broneerimine: 640 9808, Tallinki müügiesinduses, online's tallink.ee ja reisibüroodes üle Eesti.

Laulasmaa
Resort Inspiration

TALLINK
MEIE SÕIDAME KOGU AEG

hera
SALONGID

viimsi spa

Tule meiega, Maalehe lugeja, Comtouri 19. hooajal

27.-28.06. RUHNU.

28.06.- 5.07. KESK-NORRA: Oslo. Bergen. Trollide tee. Laevasõit fjordidel.

6.-15.07. PÕHJALA REIS: Lapimaa. Nordkapp. Lofoodid. Põhja-Rootsi.

Kaks reisi koos giid Ott Sandrakuga

6.-8.06. PÕHJA-LÄTI mõisad, Baltikumi suurim KÄSITÖÖLAAT, Wagneri ooperi "Siegfried" ESIETENDUS.
30.07.- 3.08. KURESSAARE KAUDU üle Kura kurgu KURAMAALE Liivi päevadele.

Info ja registreerimine
tel 522 0009, 645 5925,
comtour@comtour.ee

COMTOUR
REISIBÜROO

RAHVA RAAMATU RAAMATUBUSS

peatub Kuldse Trio kontsertturnee raames:

19. märts	KEILA	23. märts	VALGA
20. märts	HALJALA	25. märts	JÕGEVA
21. märts	TAMSALU	26. märts	TÜRI
22. märts	PÕLVA	30. märts	VÕRU

Lisaks:

13. märts	TOOTSI	18. märts	RAPLA
17. märts	MÄRJAMAA	31. märts	OTEPÄÄ

Bussist on võimalik osta raamatut

"Kuldne Trio ausalt ja avameelselt".

ra

Rahva Raamat

14,15,16 märts
Eesti Näitused

mere + rabaaja mess

MER: JAHID, KATRID, PAADID, MOTOORID, MEREVARUSTUS, PÄÄSTEVAHENDID, NAVIGATSIOON, SURF & DIVING, SKUUT-
RID, VÄIKELAEVNIKE KOOLITUS VABA AEG: MATKAMINE
EKSTREEMSPORT, MOTOTEHNIKA, KALASTUS & JAHINDUS, TERVISE-
TOOTED, FITNESS, MEELELAHUTUS PROGRAMM JPM

INFO 502 2765, 504 4188 www.meremess.ee

Reklaam ENN VIIDIK, tel 661 3338
e-post enn.viidik@maaleht.ee

REISIKALENDER

FIRMA	REIS	KUUPÄEV	HIND	TRANSPORT, MAJUTUS, LISAINFO	
 Narva mnt 1-354, Tallinn tel 661 0182, 5669 9959 2miili@2miili.ee www.2miili.ee/reisid	Kotka Merepäevad Soomes	26.–27.07.	al 1790.– kuni 31.03.!	Kiirlaev, mugav reisibuss, hotell, h/s	Kuningatee merelinnad – Porvoo, Loviisa ja Kotka, merepäevade meeleolukas programm. Hinnas laevapiletid, transfeerid, majutus hotellis hommikusöögiga, giiditeenus, ekskursioonid. Lastele soodustused!
	Muumimaa – Soome	19.–20.07., 16.–17.08.	al 2490.– kuni 31.03.!	Kiirlaev, mugav reisibuss, hotell, h/s	Terve päev Muumimaal, lisaks tutvumine Turuga ja Caribia veekeskus. Hinnas laevapiletid, transfeerid, majutus hotellis hommikusöögiga, giiditeenus, Muumimaa pilet. Lastele soodustused!
 Rävala pst 2, 10145 Tallinn Tel 661 2216, 661 2281 info@eurotour.ee, www.eurotour.ee	Hollandi lillenäitus ja Belgia	20.–28.04., 26.04.–4.05.	6400.–	Laev/buss, hotell + hommikusöögid	Eestikeelne rühmareis, laevaga Stockholmi, Hollandi lillenäitusele Keukenhofi lilleaia. Sõit läbi Rootsi, Taani, Saksamaa. Külastatakse Amsterdamit, Zaanse Schansi, Haagi, Brüsselit. Ööbimised hotellides koos hommikusöögiga. Püskientidele soodushind.
	Norra fjordid	25.07.–2.08., 6.–14.08.	6700.–	Laev/buss, majakesed, hotell + hommikusöögid	Eestikeelne rühmareis läbi Rootsi Stockholmi. Norras sõidetakse läbi imelise looduse ja külastatakse järgmisi kohti: Oslo, Hardangervidda mäeplatoo, Aurland, hansalinn Bergen, Nigardsbreeni liustik, Geirangeri fjord, Trollimäed, Trondheim, Røros. Imeline loodusereis. Püskientidele soodustused.
	Horvaatia–Sloveenia	18.–25.05., 20.–27.08.	9400.–	Buss/lennuk, hotell + hommikusöögid	Eestikeelne rühmareis alates Tallinnast, bussiga läbi Baltikumi, Ungari, Sloveenia, Horvaatia. Tagasitulek: lend Viin–Tallinn. Külastatakse Budapesti, Zagrebi, Plitvicka looduskaitseala, Pula, Krki saar. Postojna koopad, Ljubljana. Püskientidele hinnasoodustus.
	Austria kaunimad paigad	25.–31.05., 27.08.–2.09.	7500.–	Lennuk/buss, hotell + hommikusöögid	Looduse- ja kultuurireis. Lend Tallinnast Viini ja edasi bussireis Kärnteni liidumaale ning Austria kaunites loodusparkides ja mägedes. Lisaks Viin ja Salzburg ning Klagenfurt. Püskientidele soodushind!
 EST-Reisid Raatuse 20, 51009 Tartu. Tel 744 1666, 744 1667, estreisid@neti.ee Kesk 2, Põltsamaa. Tel 776 3667, poltsamaa.estreisid@neti.ee, www.estreisid.ee Reisid järelmaksuga – Sampo Freestyle Soodsad lennureisid lemmikpuhkusekoh-tadesse: Egiptusesse, Taisse, Indiasse, Kanaari saartele, Dubaisse!	Päikeseline puhkus Horvaatias, lisaks Sloveenia, Ungari ja Viin	16.–27.05., 3.–14.10.	6190.–	Mugavustega buss, hotell *** h/s, kohapeal lisaks õ/s	Budapest, Zagreb, UNESCO nimekirja kantud Plitvicka järvede looduspark (matk 3-4 h), Split, Trogir, Dubrovnik. 5 ööd kohapeal mere ääres, laevasõit saarele kalapiknikule jpm huvitavat. Ljubljana linn ja uus veekeskus. Postojna koopad. Viin ja Ida-Moraavia.
	Puhkus Hispaanias läbi paljude riikide	18.09.–1.10. (14 p)	al 6995.–	Mugavustega buss, hotell ** h/s, osaline h/s, kohapeal lisaks õ/s	Nürnberg, Schaffhauseni kosk, Genf, Figueres, Barcelona, kohapealsed pidustused ja tulevärk, Arles, Grasse parfü-meeriatehas, Niza, Veneetsia.
 Tartu, Ülikooli 12, tel 742 0339, 742 3111, 522 6257. Tallinn, Pärnu mnt 22, tel 631 3645, 505 8253 pere@kiirtee.ee, www.perereisid.ee Soodushinnad püskientidele!	Loodusereis Aadria rannikule – Horvaatia–Sloveenia–Serbia–Bosnia	6.–17.07., 9.–20.09.	al 7390.–	Mugav buss, hotell, h/s	Loodusereis Aadria rannikul kaunimatesse paikadesse, käi-me läbi ka kaunid pealinnad Zagrebi, Ljubljana, Belgradi ja Sarajevo. Horvaatias Plitvice järvede rahvuspark ja imeline Aadria rannik, UNESCO kaitsealused linnad Dubrovnik, Split ja Trogir, 3 ööd rannakuurordis, laevasõit, kalapiknik ja päikesevõtmine, Sloveenias Postojna karstikoopad ja Pred-jama kaljulos, Sarajevos omanäoline islami kultuur, Serbias keeruline lähiajalugu, sõbralik rahvas ja uhke pealinn.
	Brüssel ja Brügge	16.–18.06.	al 6891.–	Lennuk, kohalik ühistransport, hotell, h/s	Tallinnast otselennuga Brüsselisse, kuningaloss ja Euro-parlament, Mini-Euroopa ja muuseumid, Brügge romantiline vanalinn ja kanalid. Lennupilet ostetakse teile broneerimise hetkel saadaoleva hinnaga, kiirustage!
 Reisikalender 2008 Tallinn, Narva mnt 7–347, III sissepääs, III korrus. Tel 610 9321, 610 9322, 5819 0242, tallinn@virureisid.ee Jõhvi, Keskväljak 9. Tel 337 0594, 337 1216, 5819 0240, 5819 0241, viru.reisid@neti.ee Tartu, Lõuna-Eesti Turismikeskus, Turu 2 (uus bussijaam). Tel 734 4190 Pärnu, Pärnu Reisibüroo, Rüütli 32. Tel 444 5105 Väljasõitudega Jõhvist, Tartust, Tallinnast, Pärnust. NB! Kindlasti helista ja küsi infot ning vaata meie kodulehekülge www.virureisid.ee Püskientidele ja gruppidele soodushinnad.	Berliin ja troopiline paradiis	16.–21.03.	SUPERHIND 2390.–	Buss, hotell, h/s lisatasu eest	Berliin – Berliini müür, Riigipäevahoone, Brandenburgi vära-vad, Alexanderplatz jne. Külastame ühte maailma suurimat kinnist troopilist vabaajaparki.
	Unelmate Pariis (3 päeva)	15–23.03., 5.–13.04., 19.–27.04., 26.04.–4.05., 12.–20.09., 19.–27.09., 26.09.– 4.10., 18.–26.10., 25.10.–2.11. (Hinnasoodustused ei kehti!) 7.–15.06., 14.–22.06., 28.06.–6.07., 5.–13.07., 18.–26.07., 1.–9.08., 15.–23.08.	SUPERHIND 2990.– SUPERHIND 3290.– 3690.–	Buss, hotell	Pariis: Versailles, Louvre, Eiffeli torn, Triumfikaar, Grand Opera, raekoda, Pompidou, Concorde'i väljak, Sacre' Coeuri ja La Madeleine'i kirik, laevasõit Seine'i jõel jne.
	Klassikaline Itaalia	27.03.–8.04., 3.–13.04., 4.–14.06., 9.–19.07., 16.–26.07., 6.–16.08., 20.–30.08., 23.09.–3.10., 23.10.–2.11. (Noortereis)	SUPERHIND 4390.– 4990.– 4890.–	Buss, hotell, kämping	Viin–San Marino–Vesuuv–Pompej–Napoli–Capri saar–Rooma (Colosseum, Trevi purskkaev, Panteon jne) – Vatikan (Rooma paavsti residents, Vatikani muuseum koos Sixtuse kabeliga) – Pisa–Firenze–Veneetsia.
	Šotimaa–Inglismaa–London	31.05.–12.06., 27.06.–9.07., 18.–30.07., 15.– 27.08.	5790.–	Buss, hotell	Chatsworth House, York, Edinburgh, Pitlochry, Edradour Distil-ery, Blairi loss, Nessi järv, Inverness, Stirling, Glasgow, Stratford upon Avon, Stonehenge, Avebury, Oxford, London.
	Hispaania puhkus (15 päeva) läbi Monaco–Monte Carlo–Nice'i–Cannes'i–Costa Brava ranniku (Lloret de Mar)	20.04.–4.05., 10.–24.05., 1.–15.06., 13.09.–27.09., 25.06.–09.07., 23.07.–6.08., 21.08.–4.09., 30.09.–14.10., 18.10.–1.11.	5990.– 6190.– 6690.– 5890.–	Buss, laev, kohapeal 6 h/s ja õ/s rootsi lauas	Monaco – Monte Carlo – Nice – Cannes – Costa Brava rannik (Lloret de Mar) – Salvador Dali muuseum – Monserrati mun-kade kaljuklooster – Barcelona – Marineland – vee-lõbustus-park, Flamenco – Andorra – Šveits – Liechtenstein.
	Horvaatia–Sloveenia	11.–20.04., 27.04.–6.05. (Hinnasoodustused ei kehti!), 17.–26.05., 1.–10.09., 5.–14.09., 4.–13.06., 22.–31.08., 27.06.–5.07., 15.–24.07., 2.–11.08.	3590.– 4190.– 4390.– 4790.– 4890.–	Buss, hotell, h/s lisatasu eest	Sloveenia (Ljubljana – Maribor – Postojna koobastik) – Horvaatia (Zagreb – Plitvička looduspark – Dalmaatsia r annik – Zadar – Dubrovnik – Split – Istra poolsaar – Pula).
	Sloveenia–Horvaatia–Bosnia ja Hertsegoviina ringreis koos puhkusega	11.–23.04., 27.04.–09.05. (Hinnasoodustused ei kehti!), 17.–29.05., 3.–15.09., 7.–19.09., 4.–16.06., 19.–31.08., 26.06.–8.07., 15.–27.07., 2.–14.08.	4490.– 4990.– 5290.– 5590.– 5890.–	Buss, hotell, h/s lisatasu eest	Sloveenia (Ljubljana – Maribor – Postojna koobastik) – Horvaatia (Zagreb – Plitvička looduspark – Dalmaatsia rannik – Zadar – Dubrovnik – Split – Istra poolsaar – Pula) – Bosnia ja Hertsegoviina.
	Suur Kreeka ringreis koos puhkusega	16.–30.05., 4.–18.09.	6690.– 7170.–	Buss, laev, hotell, kämping, osalised h/s	Ungari – Serbia – Makedoonia – Kreeka (Thessaloniki, Meteora, Delfi, Ateena (3 p), Korinthose kanal, Mükene, Olümpia, Patra) Itaalia – Austria.
 Soola 1a, Tartu Tel 734 4350, 744 1969, 516 1200 expres@neti.ee, www.expressreisid.ee	Peterburi	23.–25.05.	1590.– + viisa 610/660.–	Buss, hostel, 2 hommikusööki	Õpilasreis, buss Tartust Tartuni, rühmadele 20 + 2 kok-kuleppel. Peterburi linnaekskursioon, Ermitaaž, Tsarskoje Selo, Peterhof, Kroonlinn. Registreerimine reisile 15. aprillil!

Põllumajandusuuringute Keskus korraldab

Keskonnasõbraliku tootmise täiendkoolitused
TEEMAL "MULD JA TOITAINED"

18. märts **Tartus** (Tartu Maamajanduse Nõuandekeskus, Jalaka 48),
www.tartufarmer.ee
19. märts **Põlvas** (Pesa hotell, Uus tn 5), www.kagureis.ee
25. märts **Rakveres** (hotell Wesenbergh, Tallinna 25),
www.wesenbergh.ee
26. märts **Ida-Virumaa** (Toila sanatoorium, Ranna 12, Toila),
www.toilasanoorium.ee
28. märts **Jõgeval** (Jõgeva kultuurikeskus, Aia 6),
www.jogevakultuurikeskus.ee

Algus kõikjal kl 10 ja orienteeruv lõpp kl 16. Koolitus on tasuta ja kõik osalejad saavad tunnistuse PKT kohustusliku täiendkoolituse kohta.

Vajalik eelregistreerimine vähemalt 3 päeva enne koolituse toimumist e-postiga katrin.vask@pmk.agri.ee või telefonidel 748 0044 ja 5348 2682.

TALLINNA
TEHNIKAKÕRGKOO
RIIKLIK KÕRGKOO
RAKENDUSKÕRGHARIDUS

Tule õpi inseneriks ja arenda Eestit!

4 aastat, 240 ECTS AP

- Autotehnika*
- Hoonete ehitus*
- Masinaehitus*
- Rakendusarhitektuur
- Rakendusgeodeesia
- Raudteetehnika*
- Transport ja logistika*
- Rõivaste tehniline disain ja tehnoloogia*
- Rõiva- ja tekstiiliala ressursikorraldus
- Teedehitus*
- Tehnomaterjalid ja turundus*
- Tehnoökoloogia*

* saab õppida ka kaugõppes

Lahtiste uste päev 18. märtsil kell 13

Avalduste vastuvõtt 25.06.–18.07.2008

Avaldusi saab esitada SAISis aadressil www.sais.eePärnu mnt 62, tel 666 4569, vastuvott@tktk.ee, www.tktk.ee

TARTU ÜLIKOOL

Käesoleval aastal täitub 180 aastat järjepideva
õpetajakoolituse algusest Tartus.

Haridusteaduskond ootab Õpetajate Seminari vilistlasi ja endisi õpetajaid kontsertaktusele ja sellele järgnevale vilistlasõhtule laupäeval, 5. aprillil 2008. a. kell 14.00 seminaris aulad Salme 1a.

Teave ja registreerimine: **737 6440** või anneli.adamson@ut.ee.
Vaata ka: www.ht.ut.ee/juubel

Osalemiseks palume tasuda 150 krooni (alates 28. märtsist ja kohapeal 200 krooni) Tartu Ülikooli a/a 10102000234007, selgitus "õpetajate seminar".

TARTU ÜLIKOOL

TARTU ÜLIKOOLI PÄRNU KOLLEDŽI
LAHTISTE USTE PÄEV

Neljapäeval, 20. märtsil 2008. a. kell 14.00
Ringi tn 35, ruumis 208

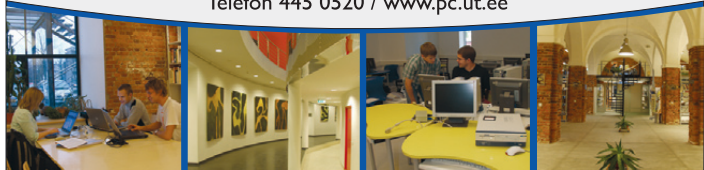
Päevakorras:

14.00 erialade tutvustused, vilistlaste muljed
15.00 vastuvõtutingimused 2008

Peale infotundi on võimalik tutvuda kolledžiga!

Oodatud on kõik,
kes tunnevad endas õpihimu ja arenemissoovi!

Telefon 445 0520 / www.pc.ut.ee

EESTI
KUNSTIAKADEEMIAAvatud
uste päev
20.märts 2008

Eesti Kunstiakadeemia Tartu mnt 1, Tallinn 10145 / telefon 6 26 7305 / e-post artun@artun.ee

PÄEVAKAVA

11.00 Infotund aulas
Tutvumine erialadega, ekskursioonid
osakondadesse
algusega 12.00, 14.00, 16.00
13.00 Tudengi supp

ERIALAD

Animatsioon
Arhitektuur ja linnaplaneerimine
Ehte- ja sepakunst
Fotograafia
Graafiline disain
Graafika
Interdistsiplinaarsed kunstid
Joonistamine
Keraamika ja klaasikunst
Kompositsiooni ja värvusõpetus
Kunstiteadus

13.30 Venekeelne infotund
14.00 Magistriõppekavade tutvustus
15.00 Loengud ja joonistusstudio
19.00 Õhtu EKA tudengitega

Näitus "Auhinnatud" EKA galeriis

Kunstipedagoogika
Linnamaastikud
Maal
Muinsuskaitse ja restaureerimine
Rahvakunst ja kultuuriantropoloogia
Sisearhitektuur
Skulptuur
Stsenograafia
Tekstiil-, moe- ja nahakunst
Tootedisain
Urbanistika
Uusmeedia

avatuduksed.artun.ee

AVANT
**VÄIKE-
LAADURID**

www.sami.ee

Tule 20. Saue. Tel 670 9040,
670 9621, sami@sami.ee

TELLIMISEL MÜÜA TEISALDATAV
PVC-KATTEGA KAARHALL
9,15 x 20 x 4,5 m

198 000.- koos
LISANDUB KAIBEMAKS 18% kohaletoomisega
Eesti piires!

- Valge PVC-kate paksusega 600 g/m², tšingitud karkass.
- Uks 3,5 x 3,5 m.
- Ei vaja projekti ega vundamenti.
- Euroopas laialt kasutusel põllumajandusmasinate hoidmiseks, laohoonena, töotelgina.

Info: ulo.iisak@mail.ee
või tel 501 4844

26. märtsil Tallinnas

PROJEKTI-
JUHTIMISE
PÕHITÖED

Algis Perens
Osavõtutasu 1900 kr + km

Preisemann Koolitus

19. märtsil ja 2.–3. aprillil Tallinnas

VÕLAÕIGUSSEADUSE
RAKENDAMISEST

Paul Varul, Martin Käerdi, Irene Kull
Osavõtutasu 4800 kr + km (3 päeva);
1700 kr + km (1 päev)

Lisainfo ja registreerimine
tel 646 0002 ja www.preisemann.ee

BERNER

Berner Eesti OÜ (käive 15 milj.EUR) on Soome ühe vanima ja oma valdkonnas juhtiva perefirma Berner OY (käive 250 miljonit EUR) tütarettevõtte, olles Eestis tegutsenud juba aastast 1995. Tootevalikusse kuuluvad taimekaitsevahendid, kahjuritõrje vahendid, mikrobioloogilised söötmed ja meditsiinitarvikud, mille maaletoojaks ja edasimüüjaks Baltikumi regioonis on Berner Eesti. Vt. lisainformatsiooni www.berner.fi ja www.berner.ee.

Valime oma meeskonda

BALTI REGIOONI JUHI

kelle tööks on Eesti, Läti ja Leedu turuosa kasvule suunatud tegevused läbi regionaalsete müügiesinduste tegevuse planeerimise, juhtimise ning koordineerimise. Regiooni juht analüüsib turusituatsioone, prognoosib müügimahtusid, esitab asjakohase aruandluse emaettevõttele, nõustab ja innustab kohalikke müügimeeskondi ja teeb koostööd emaettevõtte juhiga.

On oodatud, et Eesti turul panustab regiooni juht ka isiklikult uute kliendisuhete loomisse ja arendamisse taimekaitse toodete müügis põllumajandusliiklile.

Töösoovijalt ootame mõne aastast eduka müügi juhtimise kogemust, eelistatavalt ka Baltikumi regioonis; majandus- või põllumajandusalast kõrgharidust; inglise ja vene keele valdamist äriläbirääkimiste tasemel.

Isikuomadustest on hinnatavaimad eesmärkide seadmise oskus ja visadus nende saavutamisel, kõrge aktiivsuse tase, läbirääkimisvilumused ja tõhusa koostööõhkkonna loomise võimekus.

Ettevõtte poolt pakutakse võimalust teostada oma müügilisi ambitsioone rahvusvahelisel ja mitmekesisel turul, tööks vajalikke tootekoolitusi Soomes, ametiautot ja ahvatlevat rahalist tulemuspaketti.

Kandideerimiseks palun saatke oma CV kuni 20.märts 2008 märgusõnaga "Berner" e-maili aadressile kersti@areserv.ee. Konsultant Kersti Aave.

Tööpakkumine internetis **JOB.EE**

Sadala Piim pakub tööd

FARMIJUHATAJALE

uues kaasaegses lüpsifarmis Jõgevamaal.

CV saata sadala.piim@mail.ee
Info tel 776 2980

SADALA PIIM

Lõuna-Eesti suurim kaubanduskeskus

ANNAB TOIDUKAUPADE
MÜÜGIHALLIS ÜÜRILE
ÄRIPINNAD 32 m² JA 7,5 m²

Tel 523 9121

Premium Pellets
Energy plus
Response for the future

PUIDUGRAANULID
OTSE TOOTJALT

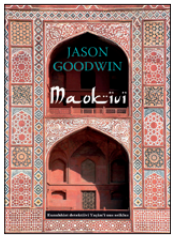
Info tel 5343 6633, 518 5536

www.premium-pellets.eu

Koostanud Peep Ilmet. Isamaa ilu hoieldes.
472 lk.
Varrak.

Kodumaa käekäigule on kaasa elanud kõik meie suured luuletajad ja see on läbi aegade inspireerinud neid looma oma parimaid teoseid. Nõnda võibki käesolevast teosest leida Eesti parimate luuletajate loomingu läbi aegade: esindatud on Lydia Koidula, Juhan Liiv, Gustav Suits, Marie Under, Henrik Visnapuu, Mats Traat, Paul-Eerik Rummo, Viivi Luik, Doris Kareva ja paljud teised. Kogumiku lõpetab luulevalimik meie kaunitest rahvusvärvidest.

Jason Goodwin. Maokivi.
288 lk.
Varrak.

“Maokivi” tegevus toimub Osmanite impeeriumi lagunemise aegses XIX sajandi Istanbulis. Raamatu peategelane on detektiiv Yaşim, kelle teeb eriliseks tõik, et ta on eunuhh. Kui Istanbuli saabub Prantsuse arheoloog Maximilien Lefèvre, tehakse Yaşimile ülesandeks Maximilieni kohta rohkem andmeid koguda. Kui aga Lefèvre'i moonutatud laip leitakse Prantsuse saatkonnas juurest, selgub, et Yaşimist saab hoopis peamine kahtlusallane ning tal tuleb ajaga võidu joosta, et tõde välja selgitada. Inglise keelest tõlkinud Juhan Habicht.

Albert Speer. Mälestused.
639 lk.
Varrak.

Adolf Hitleri arhitekti Albert Speeri mälestused on silmapaistev ajalooallikas Kolmanda

Reichi kohta. Vanglas kirjutatud memuaarid võlusid pärast esmailumist 1969. a nii Saksa kui kogu läänemaailma lugejaskonda ning jätvad sügava mulje ka tänasele lugejale. Speeri positsioon oli ainulaadne, kuid vastuoluline. 1937 sai temast Reichi pealinna peaarhitekt, 1942. aastal nimetati ta relvastuse ja sõjatoodangu ministriks. Speer oli Hitleri lähim usaldusalune, hiljem aga tema vastane. Saksa keelest tõlkinud Ülle Pahlja.

Joanna Trollope. Teised mesinädalad.
Sari “Varraku ajaviite-romaan”.
296 lk.
Varrak.

Näitleja Edie mõtleb, mida oma eluga peale hakata nüüd, kui ka pere viimane laps on pesast välja lennanud. Pärast kolme aastakümnet perekonnale pühendumist loodab ta viimaks taas iseendale aega leida. Edie otsustab jälle lavalaudadele astuda ning saab rolli Ibseni “Kummitustes”. Kuid peagi on kõik lapsed kodus tagasi. Tuntud inglise ajaviiteraamatute autor Joanna Trollope uurib, kuidas saada hakkama üksteisega ja kuidas üksteiseta. Inglise keelest tõlkinud Faina Laksberg.

Rein Luik. Vormel 1 kuulsused.
Sõitjad, skandaalid, autod, sündmused, etapid, avariid, faktid.
104 lk.
Varrak.

See ainulaadsete fotodega illustreeritud raamat sisaldab lugusid ja fakte läbi aegade kuulsamatest ja parimatest sõitjatest, autodest, radadest ja paljust muust. Autor räägib ka neist, kelle teod, oskused ja väärtused kipuvad unustusse vajuma ning vajaks veidi meeldetuletamist. Raamatu autor Rein Luik on teinud aastaid kaastööd ajakirjale Tehnikamaailm,

tema sulest on 2003. aastal ilmunud raamat “Ralli MM entsüklopeedia”.

Neil Taylor ja Thea Karin. Saaremaa.
86 lk.
Varrak.

Inglisekeelne reisijuht annab teavet nii Vana-Skandinaavia sidemetest kuningate saagas “Heimskringla” kui Teise maailmasõja ägedatest võitlustest, mis mõjutasid tugevalt saarte eluolu. Raamat haarab nii keskaja mälestusmärke kui ka tänaseid külastamist väärivaid paiku, millest üks tuntuimaid on Euroopa ligipääsetavamate hulka kuuluv meteoriidikraater Kaali. Saarte erilist õhkkonda nautima tulnud külalisele on fotodega illustreeritud “Saaremaa” huvitav teekaaslane tema avastusretkedel.

Väike vapper päästekopter.
22 lk.
Koolibri.

Raamatus saab laps ise olla päästekopteri piloot, liigutades magnetkangi ja juhtides selle abil helikopterit läbi põnevate piltide. Tee nii, nagu luuletuses öeldud, ja lendadki edasi! Juhi helikopter läbi aukude lehekülgede sees ning leia end iga kord uues paigas! Erksad pildid ja elav tekst aitavad arendada koordinatsioonitaju ja käteosavust. Tõlkinud Riina Turi.

Pilvi Kula. Käitumisraamat.
56 lk.
Koolibri.

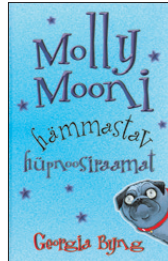
Tõõraamat tutvustab lihtsaid käitumisnõudeid. Selles on pilte käitumisviiside kohta, millega igapäevaelus kokku puututakse. Nende üle arut-

letakse koos täiskasvanuga ja antakse hinnang, mis on õige või vale, hea või halb. Kui soovime, et lastest kasvaksid endast ja teistest lugu pidavad inimesed, tuleb neid selleks ette valmistada.

Rooma. Taskukaart ja linnajuht.
Barcelona. Taskukaart ja linnajuht.
Amsterdam. Taskukaart ja linnajuht.
London. Taskukaart ja linnajuht.
Pariis. Taskukaart ja linnajuht.
96 lk.
Koolibri.

Lisaks DK Silmaringi sarja suurele reisijuhile, kus on detailselt kirjas kõik vaatamisväärsused, nende ajalugu ja üksikasjad, on sama kirjastuse poolt välja antud väikesformaadilised reisijuhid ainult kõige olulisema infoga. Selles on linna kaart, metrooplaan, linnaosade jaotus, iga linnaosa tähtsamad vaatamisväärsused ja nende aadressid. Raamatuke mahub lahedasti kas käekotti või taskusse ning aitab võrras linnas raskusteta orienteeruda.

Georgia Byng. Molly Mooni häämmastav hüpnosi-raamat.
296 lk.
Tiritamm.

Noore inglise kirjaniku Georgia Byngi lasteraamat Molly Moonist, kes on juba imikuna lastekodusse sattunud. Kui aga Molly juhuslikult raamatukogust vana ja salapärase hüpnosi-raamatu leiab, keerab see ta elu pea peale. Tüdruk avastab, et tal on häämmastav võime panna inimesi oma soovi järgi tegutsema. Tä istub lennukisse ja lendab New Yorki, et proovi-da staari elu Broadwayl. New Yorgis märkab Molly äkki, et teda jälitab sünge võõras.

Maaleht soovitab

Assauwe on märtsis Mängutorn

Märtsis on Eesti Teatri- ja Muusikamuseumi Assauwe torn muutunud Mängutorniks, kus kõik huvilised saavad kokku panna killumänge, mängida teatriteemalisi lauamänge, täita lõbusaid töölehti. Tegevust leidub nii väikestele kui ka suurtele teatrilooosõpradele.

Peale mängude saab vaadata kaht lastelavastuse salvestust: Tolstoi/Sapiro “Buratino” (Noorsooteater 1978, peaosas Lauri Nebel) ning Lindgreni “Pipi Pikksukk” (Rakvere teater 1998, peaosas Ülle Lichtfeldt).

Tornis on ka näitleja Tõnu Tamme lillemaalide väljapanek.

Rahvusvahelisel teatripäeval, 27. märtsil pääseb muuseumi külastama tasuta.

“Mari-Kisakõri” kuulama

Andres Särevi kortermuuseum (Tallinn, Tina 23–13) tähistab teatripäeva 27. märtsil kl 16 teemaõhtuga varalähkunud sõnakunstniku ja lastehääle jälgendajana tuntud Imbi Valgemäest. Koos kuulatakse “Mari-Kisakõri” plaati, Imbi Valgemäest räägib Ester Purje. Osalemine muuseumipiletiga.

GUSTAV KULP

Eesti Vabariigi aastapäeva paraad 1925. aastal Keilas.

“Vabariigile – valvel!”

Kuni 30. märtsini saab Keilas Harjumaa muuseumis vaadata Eesti Vabariigi 90. aastapäevale pühendatud väljapanekut. Näituse põhiosa moodustavad fotod Eesti Vabariigi sünnipäeva pidulikest tähistamistest aastatel 1919–1936 Harjumaal. Teiste hulgas jäädvustused vabariigi esimese aastapäeva paraadist Paldiskis, rivistustest Naissaarel ja Aegnal.

Samuti eksponeeritakse Keila koolijuhatajale Konrad Brehmile kuulunud elamu seina vahelt 1993. aastal leitud Eesti riigilippu.

Näitust täiendab muuseumitund Eesti Vabariigi sümbolikaast koos töölehtede komplektiga alg- ja põhikooli õpilastele.

Tel 678 1668

Endlas algab “Pommimäng”

Endla teatri suures saalis esietendub 15. märtsil provokatiivne ja liigutav sõjavastane lugu Joseph Helleri näidendi “Me pommitasime New Havenit” ainetel.

Madis Kalmeti lavastatud tragikomöödia “Pommimäng” kirjeldab lennuväesalga sõjaoperatsioone, kus major (Enn Keerd) jagab lahinguülesandeid. Sõduritel tuleb vaid minutite jooksul üle maailma eri kohti maatasta pommitada sama tihedalt kui rividrilli harjutada.

Kapten (Sepo Seeman) paneb paika, kes ja kuidas lahingus surma saab ning kelle saatuseks on olla kangelane. Näitlejad/sõdurid hakkavad aga oma rollide ja saatuse vastu protestima, sest mäng osutub ootamatult liigagi tõeliseks.

Koolivaheajal ERMi puutööle

Homsest kuni 20. märtsini on lapsed oodatud Eesti Rahva Muuseumi puutööd proovima. Saab oma käega meisterdada ja puule märke põletada. Juhendaja Anu Rattasepp on valmis ka huviliste küsimustele vastama.

www.erm.ee

Noorte “Flash!” Põlvas

Põlva kultuuri- ja huvikeskuses toimub 27.–29. märtsini Lõuna-Eesti noorte filmifestival “Flash!”. Üles astuvad bändid, filmindusest räägivad asjatundjad, avatud on žanritoad. Infot ajakava ja registreerimise kohta leiab www.filmifestival.ee või rivo.veski@gmail.com, tel 5814 4865.

Rakvere teatris õnnelik küla

Lavastaja Urmas Lennuk on kirjutanud näidendi “Päeva lõpus”, mis räägib Eestist, külast ja kevadest. Autor nimetab oma tükki õnnelikuks küllaks kahes osas. Ja kirjeldab seda järgmiselt: “On koolide sulgemise ja külade tühjenemise aeg. On tänapäev. On viis õnne otsivat inimest. On õnn. Alati seal, kuhu viimasena vaatad. See on meie lugu. Ainult selle vahega, et meie elu on päris.”

Mängivad Velvo Väli, Tarvo Sõmer, Erik Ruus, Liisa Aibel ja Toomas Suuman. “Päeva lõpus” esietendub 14. märtsil. Märtsis saab seda vaadata veel 26. kl 19.

EESTI VABAÕHUMUUSEUM

otsib suvehooajaks oma sõbralikku kollektiivi hea suhtlemisoskuse ja sooja südamega

TALUPERENAI SI JA TALUPEREMEHI,

kelle ülesandeks on silma peal hoida ühel meie eksponaattalul ning tutvustada külastajatele veidi eesti rahvakultuuri ja taluolu.

KÄSITÖÖLISI:

korvi- ja vööpunujaid, kangakudujaid, lapitekimeistreid, seppasid, puutöömehi, ketrasid, kingseppi jt meistreid, kelle ülesandeks on demonstreerida taludes rahvuslikke käsitöövõtteid.

Kandideerimiseks saada palun elulookirjeldus **20. märtsiks** aadressil vabaohumuuseumi@tee12, 13521 Tallinn või dagmar@evm.ee või faksile 654 9127.

Palun märgi elulookirjelduses ära, millistes võõrkeeltes oled võimeline suhtlema.

Info telefonil 654 9125 või 5345 3280.

OSAÜHING AITAB teie põllul:

- randaalida
- väetist külvata (võimalik ka meie väetisega)
- vilja ja rapsi külvata (võimalik ka meie seemnega)
- pritsida
- kogurkäruga silo kokku vedada
- vilja ja rapsi koristada

Rohumaade hooldusniitmine. Tasuda võimalik sügisest saagist. Lisainfo tel 527 8963, 5666 7494

Tallinna Kevadlaad 2008
2.-4. mai 2008

Saku Suurhalli kerghallides 5000m² sisealal. Laada tööaegadel külastab Rocca al Mare piirkonda rohkem kui 60 000 ostuhuvilist külastajat.

OOTAME KAUPLEJAJD LAADALE REGISTREERIMA!

www.kevadlaad.ee tel 682 8990

“VIRU NIKERDAJA”

X KÄSITÖÖLAAT

12.–13. aprillil JÕHVI GÜMNAASIUMIS (Hariduse 5, Jõhvi)

- käsitöökaupade müük
- konkurss, näitus ja ühistöö teemal “Peakate”
- kultuuriprogramm, õpitoad jne

KORRALDAJA: IDA-VIRUMAA KÄSITÖÖSELTS

Info ja registreerimine tel 336 4772, 554 7273, 335 6818

Kui ei tõuse riigikogulasel, ei tõuse ka keskmisel!

Stirlitz annab uut infot

Stirlitz käivitas autoraadio ja kuulas läbi mootorimüra sulnist reklaamipausi: "Jumalik Ifö sarnitaartechnika... Õrn seep Kamee parandab teie nahka..." Siis pööras ta rooli paremale, sinna, kuhu läks tee.

Tee ääres seisis Müller ja hääletas. "Vist ootab trammi," mõtles Stirlitz. Varsti kadus hääletaja uuesti käänaku taha.

"See on ringtee," mõtles Müller, kui Stirlitz uuesti nähtavale ilmus. Müller hüppas kraavi, et tema luuresöber ja pearivaal teda ei näeks.

Nähes, et Müller seekord teelt puudub, ei hakanud Stirlitz sellest suuremat numbrit tegema. "Vist sai trammi peale," mõtles ta ja tegi uue ringi.

Kuid kolmanda ringi ajal oli Herr Müller taas teel ja hääletas. "See on kui unenägu," hõõrus Stirlitz silmi. "Müller on klooni- tud, tal on teisik."

Veel samal päeval saatis Stirlitz Keskusele šifreeritud teate: "Keskus punkt Aleks Justasele hüüumärk Sakslased on jõudnud inimese kloonimise saladuse- ni hüüumärk üksikasjad hiljem hüüumärk see võib Wertheri arva- tes viia suurte muutusteni käes- olevas sõjas koolon paljundatud on Müller."

Veel samal päeval jõudis see tekst Stalini lauale.

"Eeto totšno?" küsis kõigi aega- de ja rahvaste juht piipu toppides. "Teen ettepaneku omistada seltsi- mees Issajevile Nõukogude Liidu kangelase aunimetus," ütles sm Stalin tagasihoidlikult.

Juba järgmisel päeval kohtus Stirlitz professor Pleischneri- ga restoranis Regentropfen, kus seintel olid kõrvad ja luurajad võisid suhelda üksnes leppemär- kide varal. Professor tellis suu- re taldrikutäie kuuma vedelat mannaputru ja vajus siis silmili pudrukaussi.

Lörts!

"Neetud fašist, jälle ennast täis kaaninud," mõtlesid mõned pealtnägijad jalestusega.

Kuid keegi ei teadnud, et nii annab professor Pleischneri Stirlitzile märku NSV Liidu kange- lase aunimetuse omistamisest. "Selge, tulevikus hakkab oma putru saama alati eelisjärjekor- ras, nagu kangelaste viis," mõtles Stirlitz.

Mõtlemine hakkas Stirlitzile meeldima. Ta proovis seda veel ja veel kord...

Berliinis tantsisid aga vihma- piisad oma lõbusat tantsu. "Seit- seist kevadist hetke aprillis," laulis Marika Röck sadades au- toraadiotes, "nad jäävad alatiseks sinu südamesse."

Juba tuikas õhus kevade tun- net.

AARNE RUBEN

Koksti

Kus rahapada,
seal paha rada.

A. ITSKOK

TARMO VAARMETS

Mõista, mõista, mis see on

- Viis meest kaevavad ühte kaevu? (Kaevukaevamise tal- gud)
- Mees mullas, juuksed väljas? (Hauakaevaja)
- Naerab, aga ei räägi? (Naerukajakas)
- Rätsep pole, aga käib ringi, nõelad kaasas? (Narkomaan)
- Noorik nutab nurga taga? (Hüljatud pruut)
- Oigab, muigab, sele- tab? (Superstaari saate žürii- liige)

JÜRI PAET

Ausõna!

Inglismaa järjekorras kolmas troonipärija prints Harry, tappis Afganistanis kolme õhurünnakuga 30 inimest, kirjutas The Sun.

Inglismaa võimud kaaluvad tagasi kutsuda Afganistanis teeniva prints Harrv. kuna

Samal teemal aripäev.ee

Allikas: Äripäev, 29. veebruar 2008

TARMO VAARMETS

Anekdoot

"Doktor, mis mul viga on? Joon pudeli viina, ronin naise otsa... ja mul hakkab pea ringi käi- ma!"

"Mnjaa. Raske juhus. Aga äkki on asi naises? Tooge ta minu juurde."

"Mismoodi ma toon? Selle Hä- mariku Viru keskuse juurest?"

LEONARD VINTS

Keel kulub ikka ära.

Taluliidu näpukad

Taluliidust saab infot järgmiste kau- pade hankimise võimaluste kohta:

- veoautode ja traktorite uued lehvid
- täispiima- ja lossiasendajad
- rapsikook ja jõusööt vanadele
- suhkrupreediloigud
- oder, risu, mais
- pesu- ja desoained
- õllelootjatele

TIIA SOASEPP

TÕRRE PÕHJAST

Släng on keel, mis käärib käi- sed üles, sülitab pihku ja hak- kab tööle.

CARL SANDBURG

Tohuvaobu

PRIIT AIMLA

■ 10. III loevad nii PM (Eve Kruu- se) kui EPL (kolm autorit) "Vanad torisejad" (Kanal 2 saade 6. III) uueks ja suurepäraseks leiuks naljapüüsaadete ülipikas rivis. Mis siis ikka, ju on meid, vana- mehi, nii väheks jäänud, et iga playboy east eemaldunu näib vaatamisväärsusena. Mõtle – ise üle 60, ja elab veel! Näe – ja lii- gutab ka!

■ "Ohtliku lennu" korduse ("Ra- hutu puhkus") viimane kuuendik haavas kõrva ühe võõrsõna kohal. Tegin siis sõnastike võistluse ja võitjaks jäi ÕS-99, mis erinevalt EKKSSist, TEA "Võõrsõnaraa- matust" ja Vääri "Võõrsõnade leksikonist" ei pane rekviree- rimist konfiskeerimisega ühte patta, vaid ütleb, et esimene on ka sundvõõrandamine, aga tasu eest (võtja määratud, ütles minu õpetaja).

■ Miljonimängurid aeti 9. III nende märkamata rumalasse sei- su, kui küsimus arvas ekslikult 50kroonisel Tobiase asemel Tu- bina pildi olevat!

■ Suure Ojakääru juubeliõhtul kõlas taas väljend "suured tänud", seekord lausa kultuuriministri suust! No tered tulemast...

■ 6. III õhtul püüdis TV 3 ("Au tööle!") vaatajaid uskuma panna, et torud saavad rutem korda, kui seltskonnalõvist riigikogulane spetsialistiga koos objektile käib. Mis parata, kui ideid tuleb pähe hõredamalt kui ekraanile publi- kumagneteid, kes enda näo taas- näitamisega püüavad muljet jät- ta, et vali mind jälle ja oled vaba kõigist torurikkeprobleemidest!

■ Stalini surmapäeval käi- sin loodusmuuseumis jääkaru Franzu imetlemas. Seisis otskui Medvedevi võidu auks! Puur oli 8. septembril valla jäänud ja nii ta plehku panigi, ja mürgisüst sai loodetust vingem. Valgekarv oli küll presidendist kogukam, lausa 550 kilo!

■ 3. III "Pehmed ja karvased". Siga kurdab: "Ja kui tulevad siis sealt lõunamaalt kas elevant või mõni muu vähemräpsem loom..." Nii tohib sõnastada Siga, mitte stenarist Kiiler. Siga näib olevat eesti tõugu ja võiks teada, et kahte keskvorret me ei vaja. Ikka kas vähem räpane või siis väheräpsem.

■ Rumalnukker aritmeetika on sattunud "Päeva + ja päeva –" koostaja loogikasse 6. III PMis. Püüdke arvutada. Kui mullu liikluses hukkunud 126 sõitjast olid 32 turvavöödega kinnitatud, kas siis tõesti järeldub, et 126–32 oleks tänu turvavöö kinnitatusel ellu jäänud? Kui võõ ei päästnud neljandikku, miks järeldada, et ilma võõta sõitnud kolmveerand saanud sid saatuselt armu?

VAATAKS TÕTT

URMAS SUTROP: "Seaduse jõuga öeldakse, et võõrkeel on iga muu keel peale eesti keele. Aga ka sellest ei pea keegi kinni. Näiteks Tartu Ülikoolis on isegi õppetool "eesti keel võõrkeelena"."

Eesti Päevaleht, 9. veebruar 2000

A photograph of two men sitting on folding chairs at a small table in a vast, arid desert landscape, playing chess. The man on the left wears a red and white striped shirt, white shorts, and a brown hat. The man on the right wears a black t-shirt and dark shorts. In the background, there are rolling hills under a clear blue sky. Two speech bubbles are overlaid on the image. The first bubble, pointing to the man in the hat, contains the text "Kuule, miks su ratsu etturi sammudega käib?". The second bubble, pointing to the man in the black shirt, contains the text "Eks katsu ise!".

JÄRJEJUTT

Manajäetud, lagunenenud majade rivi, selle järel tuleb tühjus. Tuul ei puhu ja nafta on otsas, kõrbes sirgub vaid harv rohututt liivaluute varjus. Kui kaua võtab aega nafta taastumine? Usun, et saja miljoni aasta pärast tuleb siia ehk inimene jälle elama.

John Steinbecki raamatust "Teekond Charleyga. Ameerikat otsimas", oma kunagisest lemmikust, mäletan niisugust episoodi. Steinbeck näeb tee kõrval pisikest šampanjajoomist, peab oma auto kinni, otsustab seltskonnaga liituda. Eks ta olnudki teel suhtlemise pärast, mitte nagu mina – kogu aeg üksinda. Steinbeck kuuleb, et tähistatakse uue naftapumba avamist, temagi kõlksatab pokaale nii tähtsa sündmuse puhul. Juhuslikult hakkab talle kõrva paar tühist repliiki. Üks tunkedes mees küsib, kus on Mary. Teine tunkedes mees vastab, et Mary on Londonis. Kirjanik otsustab järele uurida, mis on nende lausetega ta. Selgub, et Mary on tõumära, kes on viidud isikliku reaktiivlennukiga Londonisse paarituma. Steinbeck tõdeb, et vaat see on tõeline põhjatu rikkus.

Nüüd jahitakse rikkust mujal, siit ei anna enam midagi ammutada.

Chicagost Kilitse kaudu Los Angelesse

Jään tukkuma, ärgates olen ikka kõrbes. Kus? Mis tähtsust sel on. Kas magasin terve öö? Ka pole oluline. Kui palju kell on? Ei tea täpselt, oleme ületanud mitme ajavööndi piiri, ma ei ole tükk aega kella tagasi kruttnud. Näen viita, mis näitab Las Vegase ja Los Alamosse poole. No see on küll sümboolne. Los Alamoses tehti esimene tuumakatsetus maailma ajaloos ja Las Vegas on ise aatomipomm. Oi, kuidas ma omal ajal neelasin raamatut "Heledam kui tuhat päikest", imetlesin Einsteini ja Oppenheimeri ja teiste tuumafüüsikute geniaalsust!

Kui ma Interneti kaudu piletit ostsin, oli mul võimalus valida sõit ka läbi Las Vegase. Eelistasin El Pasot ja Mehhiko piiri – ainus asi, mis mind Las Vegasesse oleks tõmmanud, on maailma tihedaim ja eredaim neonreklaam. Ent minu buss oleks selle mängupõrgute pealinna läbinud päeval.

Albuquerque, New Mexico osariigi suurim linn. Moodne linn keset kõrbet. Haruldaset ilus, puhas ja efektse joonega bussijaam, selle pilt sobiks kaunistama iga XX sajandi arhitektuuri ajaloo raamatut. Tütar on mulle Los Angelesest kirjutanud, et siia on kolinud palju Los Angelese eestlasi, kuna siin on elu tunduvalt odavam. Ainult suvine kuumus tuleb välja kannatada.

Meie tee kulgeb mööda maanteed number 66. Filmid on selle tee legendaarseks teinud ka meil, isegi Tartu-Tallinna maanteel Külitses võite te leida kohviku, mis on sisustatud Route 66 stiilis. Kas see on kultuuriimperialism? Tulge ometi mõistusele, inimesed! Mis on Tartu-Tallinna maanteel ühist omaaegse Chicago-Los Angelese maanteega? Route 66 oli lootuste tee, sedakaudu siirdusid miljonid ameeriklased ja siserändajad Suure Depressiooni ajal Californiasse õnne otsima. John Steinbeck ristas selle oma romaanis "Vihakorabarad" Emateeks, ma mäletan tänaseni elamust, mida see teos mulle kunagi nooruses pakkus.

Ehk just "Vihakobarad" kasvatas mulle vasakpoolse maailmavaate? Ja seda kommunistlikus riigis, kus kõik sotsialismi vihkasid.

Järgneb

KÕIGE LOETUMAD

www.maaleht.ee 6. märts 2008

1. "Palju maksab üks korralik maamaja?". Sirje Niitra, Heli Raamets
2. "25 säilivat metskonda teada". ML
3. "Kooresjäätis jääb vaid rikaste magusroaks". Heli Raamets
4. "Keskmised kodut aetakse". Mart Ummelas
5. "Mis riigis me elame?". Sulev Valner
6. "Postiring venib veel pikemaks". Peeter Ernits
7. "Kiri innovatsioonist". Ülo Vooglaid
8. "Eesti ei ole Saakašvili advokaat". Kristiina Ojulaand
9. "Ehasalu: Eesti Posti otsus oli asjatundmatu ja kergemeelne". Sirje Niitra
10. "Talv jäi taeva". Toomas Frey

ÕIGED VASTUSED

Eelmise ristsõna
õige vastus:
**SELLE KÄRBSE
KINNI PÜÜDA**

8	3	9	4	1	6	7	5	2
6	4	2	5	9	7	3	1	8
1	5	7	3	8	2	6	9	4
9	8	4	6	2	1	5	3	7
5	6	1	7	4	3	8	2	9
7	2	3	8	5	9	1	4	6
2	7	5	9	3	8	4	6	1
3	9	8	1	6	4	2	7	5
4	1	6	2	7	5	9	8	3

4	2	7	5	3	6	1	9	8
1	9	5	2	7	8	6	4	3
6	8	3	9	1	4	7	5	2
7	5	2	4	9	1	3	8	6
3	6	9	8	2	5	4	1	7
8	4	1	7	6	3	5	2	9
2	7	6	1	5	9	8	3	4
5	3	4	6	8	2	9	7	1
9	1	8	3	4	7	2	6	5

2	9	1	8	6	7	3	5	4
7	6	5	9	3	4	8	2	1
4	3	8	5	1	2	6	9	7
5	2	3	4	9	1	7	8	6
8	4	9	7	2	6	5	1	3
1	7	6	3	5	8	2	4	9
3	1	7	2	8	9	4	6	5
9	8	4	6	7	5	1	3	2
6	5	2	1	4	3	9	7	8

J

JÄÄR, 20.03.–20.04.

Alanud aeg on sidemeterohke ja teabeküllane. Jääral on kerge ennast taastada ja endaks saada koduses õhkkonnas. Võimalik on leida uusi lõõgastumisvõimalusi. Päevade jooksul pole vaja üksiküritaja raske rolliga piirduda, sest kaasatuliijaid on.

S

SÖNN, 20.04.–21.05.

Sõnni kohanevus paraneb. Aeg algab ja jätkub elavate keskustelude vaimus. Uuemeelsetel ettevõtmistel on hea minek. Võimalik on teadmisi ja kogemusi vahetada, saada senisest targemaks.

K

KAHSIKUD, 21.05.–21.06.

Kaksikud osutuvad säravaks ja algatavaks jõuks. Hea on oma ammuseid tahtmise ellu viia. Praegusel ajal tunneb ta ennast äriõhkkonnas koduselt, kiisatus on teha kulutusi. Aeg on kiire ja sisutihe.

V

VÄHK, 21.06.–23.07.

Vähk kulgeb ootuste ja lootuste vaimus. Aja iseloom aitab millegi uue ja põnevaga pihta hakata. Vähi energilisus on muljetavaldav. Mitmed nakatuvad rännumõtetest.

L

LÖVI, 23.07.–23.08.

Lövil on huvitavas ringkonda sattumise võimalikkus suur. Miljööd vahetades kerkivad ka uued ideed. Periood on muudatuste ja ümberkorralduste läbiviimiseks soodne. Lövi on eriti eneseleidlik uue nädala esimestel päevadel.

N

NEITSI, 23.08.–23.09.

Neitsi pilgud uitavad tulevikuradadel ja on suunatud uuele tegevusele. Teistega koos olles hakkab looma ja tekib palju lahenduslikke ideid. Alanud aeg tahab kujuneda üllatavalt suheteküllaseks.

K

KAALUD, 23.09.–23.10.

Ajas ette nähes tulevad otsused kergesti. Kavatsustehke ajal on vastutuslikku rolli sattumise võimalikkus suur. Päevade jooksul tuleb tegutsemisvaim kergesti peale. Üsna peibutavaks kujuneb tervise maailm.

S

SKORPION, 23.10.–22.11.

Skorpion harjub ümberkorralduste ja uute üleskutsetega suurepäraselt. Tahe on sõna võtta, arvamus avaldada. Märtsi teine pool on meeleolukas ja teotahteline. Skorpion on aja sisustajana leidlik.

A

AMBUR, 22.11.–22.12.

Tsükel algab suhete süvenemise vaimus. Amburil on kuu teisel poolel põnevaid väljakutseid palju. Peamiseks enese kogumise paigaks saab oma territoorium. Seetõttu on ta ammuse traditsioonide taasestustajana tubli.

K

KALJUKITS, 22.12.–21.01.

Nädala viimased argipäevad on kiire ja asjaliku iseloomuga. Kaljukits on uusi võimalusi leides väga originaalne. Nädala viimased päevad saavad kergesti suheteküllaseks. Päevade jooksul peaks kellegi teise energia ja hea tahe kujunema tasakaalustavaks jõuks.

V

VEEVALAJA, 21.01.–19.02.

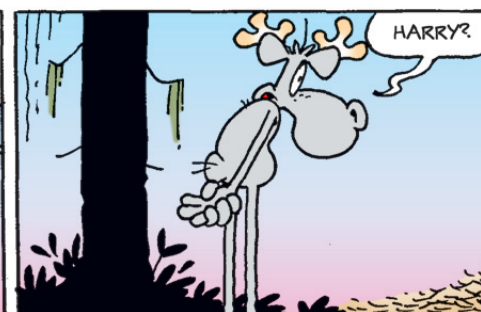
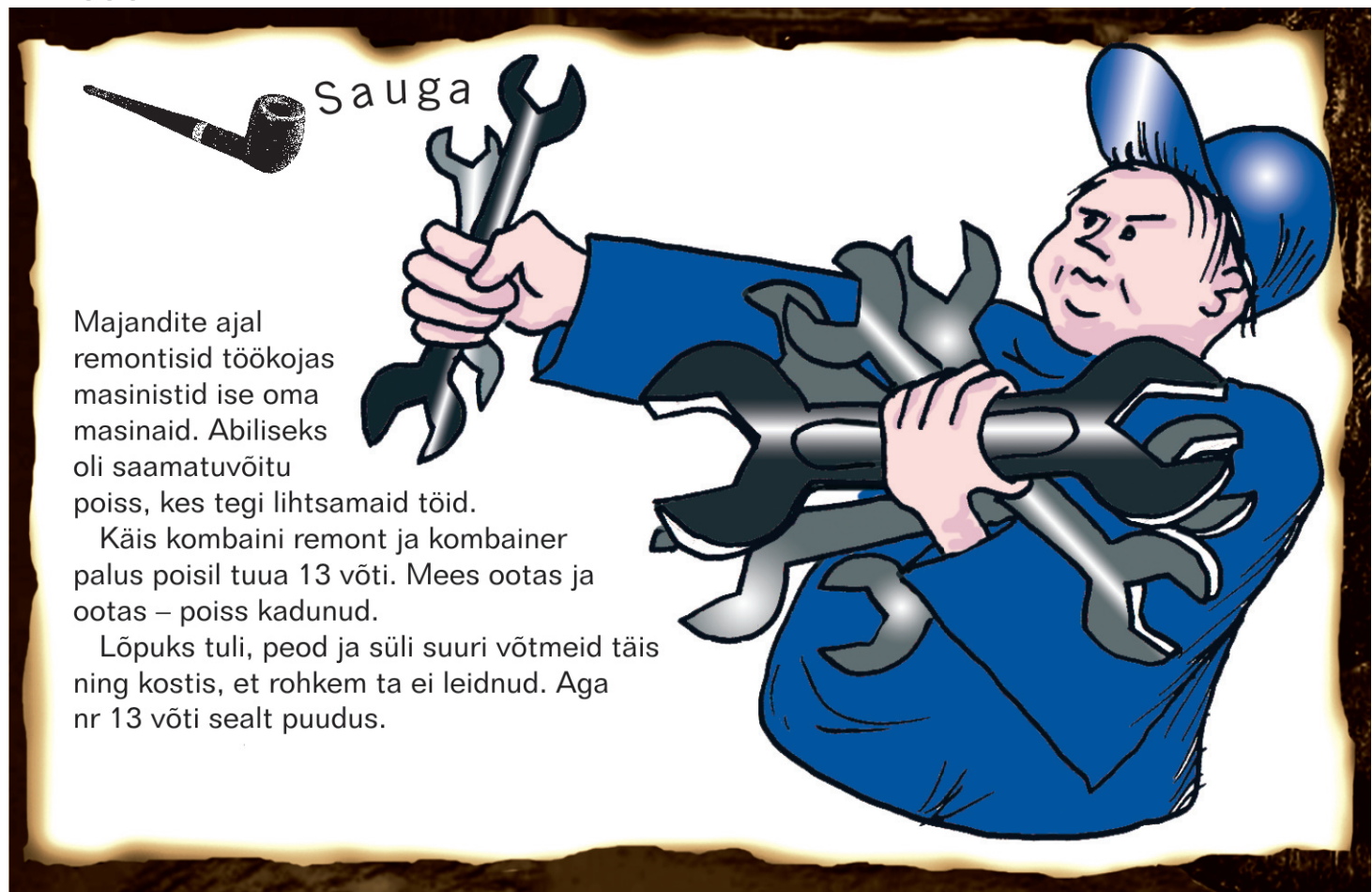
Veevalajal on soovitatav julgete üleskutsetega kaasa minna. Perioodi jooksul leiavad tema eesmärgid senisest laiaulatuslikuma väljundi. Aitab äri- ja majandusmaailmas orienteeruda. Uue nädala esimene pool kujuneb suhetetihedaks.

K

KALAD, 19.02.–20.03.

Aeg kulgeb traditsioone taasestustavas vaimus. Kerge on oma originaalsete ideede jaoks leida laienevaid võimalusi. Alanud ajal on meeleolukaid eneseväljendamise võimalusi palju. Kahe nädala jooksul on uuega harjumise võime hea.

ANDRES KLEMET

PÕDER**PIIBUJUTT**

Majandite ajal remontisid töökojas masinistid ise oma masinaid. Abiliseks oli saamatuvõitu poiss, kes tegi lihtsamaid töid.

Käis kombaini remont ja kombainer palus poisil tuua 13 võti. Mees ootas ja ootas – poiss kadunud.

Lõpuks tuli, peod ja süli suuri võtmeid täis ning kostis, et rohkem ta ei leidnud. Aga nr 13 võti sealt puudus.

Maalehe Raamatu riiulist**Pasta primavera**

200 g kolmearvulist fusilli-pastat
2 spl oliivõli
2 rohelist sibulat, hakitult
100 g noori porgandeid, peenikeste kangidena
100 g juursellerit, peenikeste kangidena
100 g aedube

100 g noori nõgesevõrseid või noori spinatilehti, hakitult
100 ml kõõgiljapuljongit või vett
1 spl sidrunimahla
1 tl Dijoni sinepit
maitse järgi meresoola ja musta pipart
1 peotäis ürt-allikkerssi, hakitult

Keeda pastat rohkes, veidi soolases ja õlises vees. Samal ajal kuumuta savipotis 1 spl õli ja prae madalal tulel 30 sekundit rohelist sibulat, seejärel lisa porgandid, juurseller, oad ja nõgesevõrseid või spinatilehed. (Käsitse värsked nõgeseid vaid kinnastatult. Keedetult nad enam ei kõrveta.) Prae veel 2 minutit, siis lisa puljong või vesi. Aja keema ja keeda madalal tulel 5 minutit. Lisa sidrunimahla, sinep ja ülejäänud 1 spl õli, ja maitsesta. Nõruta keedetud pastat ja sega kõõgiljadega. Kaunistaja allikkerssiga ja serveeri kohe.

Kirsten Hartvig
Suur kiirete
ja tervislike
retseptide raamat
192 lk, KK

275.-

Kokaraamat näitab, et isegi kõige kiiremal ajal on ikkagi võimalik valmistada roogi, mis lisaks heale maitsele annavad ka vajalik koguses põhitaitaineid, mida keha vajab tervisliku seisukorra säilitamiseks.

Retseptid on jagatud nelja peatükki (kevad, suvi, sügis ja talv), mis omakorda jagunevad seitsmeks rühmaks (supid; salatid ja toortoidud; pastaroad; rahvustoidud; ometid, pannkoogid ja pitsad; grill-, ahju- ja pajaroad; magusad puuviljaroad) – nii valmistad aasta igal päeval tervisliku toitu!

Arvesse on võetud väga mitmesugused toitumiseelised ning võimalusel on ära toodud alternatiivid taimetoitlastele, täistaimetoitlastele ja laktoositalumatutele.

Õnnitleme head sõpra
ja võitluskaaslast

Mati Kivi

50 aasta juubeli puhul.

Sõbrad

SÕIDUKID

MÜÜN

Ostan kollektsioneerimise eesmärgil vana-aegseid (toodetud enne 1950. a) mootorrattaid, nende jäänuseid ja varuosi. Kõik pakkumised oodatud. Tel 506 9966.

KINNISVARA

MÜÜN

Müüa lahti võetud komplektne kaarhall mõõtudega 15x36 m ehk 540 m². Hind 190 000 kr (351 kr/m²). Võimalik koos paigaldusega. Kaasa projekt. Tel 525 9558.

Müüa 100,7 ha maad, sellest 35 ha metsa, ülejäänud põllumaa Valgamaal. 6 000 000 kr. Tel 525 4520.

Müüa teeäärne lageraielank (4 ha, 1000 tm, riigi hindamisakt olemas, hind maa-ga 274 000 kr) ja talukoht Järvamaal (40 ha, 3000 tm metsa, 1 500 000 kr). Omaniku tel 502 6964.

Müüa 12,9 ha suurune hoonestatud kinnistu Rakke vallas Lääne-Virumaal. Hoonetes katusealust pinda 400 m². Öhtuti tel 385 0446, 501 9583.

Müüa kinnistu Avinurme vallas Kõrve külas. Pindala 5 ha. Asukoht privaateas. Peipsi järveni 8 km. Kinnistul asuvad rehielamu ja saun. Tel 527 6772.

OSTAN

Ostan metsamaad. Tel 515 5330.

MUU

Võtame omanikult müüki ainuõiguspõhise kinnisvara. Hea hind ja kiire müük. Tel 5348 2672. Reaalsed pakkumised: www.ennustus.ee

Eesti noormees soovib üürida Tallinnas 3- või 4toal korteri. Tel 5556 4464, Toomas.

1.-2.-, 3.-, 4toalised üürikorterid Tartus. Suurim fotodega andmebaas www.parmkv.ee, Parim Päev OÜ, tel 742 4063, 528 6523.

EHITUSMATERJAL

MÜÜN

Müüa katuse- ja seinaplekki. Hind alates 75 kr/m². Tel 516 5252, 508 6435.

Müüa pöranda-, voodri- ja ehituslauda. Erinevad laiused, vedu tasuta. Tel 506 4651.

Müüa voodrilauda alates 85 kr/m². Sau-na sisevooder, pörandalaud. Vedu. Tel 5650 7888, www.profiillaud.ee

Müüa pöranda-, voodri- ja kämpingulau-du. Vedu Eesti piires. Tel 503 1859.

Müüa välis- ja sisevoodrilaudu, pöranda- ja tuulekastilaudu ning sügavimmutatud terrasilaudu. Tel 553 0696.

Müüa Otepääl asuv käitsi tahutud ümarpalgist (mänd) palkmaja palgiosa. Hind kokkuleppel. Tel 529 4417.

Poola ja Leedu eterniit (sh läbipaistev), OSB, pabertoru betoontöödeks, aiavõrk, tule-niiskuskindel plaat, katuse-aknad (odav). Tel 747 1961, 658 5329.

Linnu talu müüb hy-line tõugu pruune ja valgeid 1 aasta munenud kanu 25 kr/tk Valgamaal Tagulas E-P 8–15 kuni märtsi lõpuni. Tel 767 9425, 503 1485, 501 7500.

Müüa 2 EHF tiinet mullikat. Tel 5362 5504.

Müüa kitsed ja sokud. Tel 5646 8137.

Müüa erinevat tõugu noori munejaid kanu. Tel +358 46 898 9675, 506 0449.

Müüa 2 isast kassipoega, exotik ja pärsia tõupaberitega (colorpoint). Tel +358 46 898 9675, 506 0449.

Linnu talu müüb hy-line tõugu pruune ja valgeid 1 aasta munenud kanu 40 kr/tk järgmistest bussijaamades: L, 15.03 Valga-, Viljandi-, Pärnu-, Lääne- ja Raplamaal: Tõrva 7.30, Karksi-Nuia 8.15, Abja-Paluoja 8.30, Kilingi-Nõmme 9.00, Audru kiriku plats 10.15, Lihula 11.00, Haapsalu turg 12.10, Taebla 12.50, Palivere 13.10, Risti 13.30, Turba 13.45, Riisipere 14.00, Haiba 14.20, Märjamaa 15.00, Pärnu-Jaagu pi 15.30, Are 16.00. Tel 5559 4530.

Tartu- Jõgeva-, Järva- ja Lääne-Virumaal: Elva 7.30, Tartu turg 8.15, Tabivere 8.30, Palamuse 9.00, Kuremaa 9.15, Laiuse 9.30, Jõgeva 9.45, Vaimastvere 10.10, Vägeva 10.30, Koeru 11.00, Järva-Jaani 11.20, Roosna-Alliku 11.40, Aravete 12.10, Käravete 12.25, Tapa turg 12.45, Kadriina 13.15, Haljala 14.00, Kunda 15.00. Tel 5397 3644.

P, 16.03 Valga-Tartu-Jõgeva-Viljandi-maal: Puka 7.30, Rõngu 7.45, Rannu 8.15, Puhja 8.50, Üllia 9.15, Märja 9.30, Laeva 10.15, Puurmani 10.40, Põltsamaa turg 11.00, Võhma 11.30, Olustvere 12.00, Suure-Jaani 12.15, Vastemõisa 12.45, Köpu 13.15, Ramsi 14.00, Oisu 14.30, Halliste 14.50, Polli 15.00, Ala 15.45, Tõrva 16.00. Tel 5559 4530.

Tartu- Jõgeva- ja Ida-Virumaal: Tartu turg 8.00, Kõrvküla 8.45, Vara 9.05, Koosa 9.20, Alatskivi 9.40, Pataste 10.15, Voore 10.50, Torma 11.15, Avinurme 12.00, Tudulinna 12.45, Isaku 13.15, Väike-Pungerja 13.35, Mäetaguse 14.00, Sompia 15.00. Tel 5397 3644, 503 1485, 501 7500.

Müüa tiine mustavalgekirju suurt kasvu mullikas. Tel 671 7152.

Müüa simmentali tõugu pull. Tel 525 0977.

AS Metsaküla Piim ostab karja täienduseks 1–3k lehmvasikaid 25–30 kr/kg. Tel 502 3434.

OSTAN

OÜ Raka Kogumiskeskus ostab pullvasikaid. Meie vedu. Tel 5340 5323.

Kariloomade Impeks Eesti OÜ ostab pullvasikaid ja lehmvasikaid, noorloomi ja veiseid tapaks. Meie vedu. Tel 5347 4714, 5693 7339.

Ostame veiseid, pulle, mullikaid, lambaid, hobuseid, hädatapuloomi. Raha kohe. Tel 5396 2427.

Ostame veiseid, hobuseid ja hädatapuloomi. Hinnad soodsad, järjekorrad lühikesed. Tel 5822 5918.

Ostan veiseid, hobuseid ja lambaid. Tulen kiirelt järele ka hädatapuloomadele. Tel 5348 8749.

Ostame lehma, pulle, mullikaid ja lambaid. Tulen järele ka hädatappudele. Tel 5632 0094.

Ostan pikakarvalisi toakoera kutsikaid, soov Lääne- või Ida-Virumaalt. Kuulutus ei vanane. Tel 521 1235, 383 3200, Mai.

AS Metsaküla Piim ostab karja täienduseks 1–3k lehmvasikaid 25–30 kr/kg. Tel 502 3434.

Ostan noorloomi ja lehma eluskaalus. Tel 5613 8099.

Ostame pruuni isase hane. Tel 5624 7941.

Ostame pull- ja lehmvasikaid välisurgudele. BB (Belgia Sinise) ristandvasika hinnad eriti kõrged! Paku looma ja küsi hinda.

Tel 5661 7233, Raivo. Samas varutakse tapaloomi lihakombinaadile. Järjekorrad lühikesed. Lihatõugu ristandveistel konkurentsitud hinnad! Tuleme veistele ise järele. Registreeri veised tel 5300 9615, Eve. Estonian-ACB-Vianco OÜ.

MUU

Ära anda 20 pärlkana. Tel 5399 7601.

Tõeliselt head peremeest otsivad neli 2007. a 25. dets sündinud keskmist kasvu koerakutsikat. Iseloom optimistlik ning päkseline, usk inimeste headusse tohtu, õppimisvõime olemas. Pilte vata internetiaadressilt http://koduoppekass.blogspot.com/2008/03/reti-otsib-lastele-kodu.html, tel 551 8472, e-post: anneli.sihvart@maaleht.ee

TAIMEKASVATUS

MÜÜN

Müüa ruloonis heina. Tel 513 0530.

Müüa roheliseteraline raaghernes "Carita". Hind 4,5 kr/kg + käibemaks. Tel 553 4063.

Müüa ajatussibulat 4 kr/kg + käibemaks. Tel 553 4063.

Müüme toidukartulit "Folva", "Vineta" ja "Raja". Hind kokkuleppel. Tel 506 6529, öhtuti 603 6345.

Müüa ruloonis silo ja põhku Võrumaal. Tel 5656 7757.

Müüa ristiku-, keerispea- ja tatraseemet. Tel 5667 0688.

Müüa igas suuruses kartulit "Arielle", "Princess", "Anti", "Läti varane kollane" Riisiperes al 1.50 kr/kg. Kuulutus ei aegu. Tel 5567 8563, Jaak Vackermann.

Müüa ruloonisilo. Tel 521 6874.

Müüa toidukartulit "Laura", "Milva", "Vineta". Tel 514 3629, 5568 4047.

Müüa põlluheina Viljandimaal. Väikepakk, ainult koos veoga, koorem 2,5 t (1,8 kr/kg + 9 kr/km). Tel 525 1200.

Müüa 1a arukase taimi ja 2a hariliku kuu-se potitaimi. Tel 325 3392, 503 1866.

Müüa ruloonheina Raplamaal (20 tk varju all, 230 kr/tk ja 30 tk väljas 170 kr/tk). Tel 5561 8205.

OÜ Lysi SL müüb Audru vallas sertifitseeritud seemnekartulit "Vineta A", hind 5,50. Tel 501 3489, 520 6900.

Müüa ristikute ja kõrreliste heintaimede seemneid. Tel 503 5121.

Kvaliteetseme otse tootjalt. Puide Talu seemnekeskus pakub müügiks sertifitseeritud seemet: suvinisu "SW Estrad", suviuder "Annabell" ja "Vivendi", hernes "Karita", suviraps "Haydn", punane varajane ristik "Jõgeva 433". Puhitamine ja kohaletoimimine. Tel 5647, 2786, 766 8966 Mati Nurm, vaata www.puidetalu.ee

Müüa punase ristiku seemet (45 kr/kg) ja timutiseemet 20 kr/kg. Tel 527 6772.

Müüa ruloonides maheheina, mahekartuleid ja küttepuid teile sobivas pikkuses. Veovõimalus. Tel 5646 2246.

Oidermaa talu seemnekeskus Põlva-maal müüb järgmisi sertifitseeritud teraviljaseemneid: oder "Anni" pC2, pC1, "Vivendi" pC2, pC1, kaera "Jumbo" pC2. Tel 522 1659.

OSTAN

Ostame madalama kvaliteediga (ka tuu-

lekaeraga) söödavilja (ka rapsi). Tasu kohe, vedu tasuta. Tel 5661 4126.

OÜ Kõpsta Seafarm Lääne-Virumaal Rakke vallas ostab söödateravilja. Hind kokkuleppel. Maksmine kiire. Tel 527 3891, 5335 8222, 325 3340, e-post: farm@hot.ee

OÜ Top Invest ostab igasugust teravilja. Raha kohe. Tel 5562 6000.

Eravili OÜ ostab toidu- ja söödateravilja. Vedu meilt. Tel 505 5969.

TALUTEHNIKA

MÜÜN

Müüa minisaaram ja metallist kasvuhoone karkassid Põlvas. Tel 506 6576, 522 1665.

Müüa traktorite, põllutöömasinat, autode jt liikurmasinate rehvid ja veljed. Kohalevedu. Tel 513 2710, 782 1441.

Müüa ruloonipressid, kiletajad, adrad, piimajahutid, külvikud, kultivaatorid, pritsid jm tehnikat Soomest. Tel 5635 2777.

Polagro OÜ müüb uut Poola tehnikat: adrad, ketaskultivaatorid, randaalid, sõnnikulaoturid, virtsapütid, väetisekülvikud, kartulivõtjad ja -panijad, kartulikombainid, kartulisorteerid, mul-lafreesid, niidukid, tasandusniidukid, kaarutid, ruloonipressid, valtsveskid, pneumo-viljatranspordööri, taimekaitsepritsid. Kauplus Laukna avatud E-R kl 9–17. Polagro OÜ. Tel 5667 8063, 5691 1797, e-post: polagro@polagro.ee, www.polagro.ee

Müüa teraviljakuivatid 90-, 120-, 150- ja 170hl ning 130hl (puuküttega); külvikud (2,5 ja 9 m), Juko (4 m), Simulta (2 m), Tume (3 m); traktorid Massey Ferguson, National ja Foort (nelivedu, 82 hj). Tel 526 5931, 678 2998.

Müüa 4hõlm pöördader Agroluks, 3- ja 4hõlm ader Overum, 2hõlm pöördader, kartulikombain Teho Juko, teraviljakombainid MF 187 ja 206. Tel 526 5931, 678 2998.

Vana-Vinnis müügil kasutatud kombikülvikud Juko ja Tume 3000, 2500 ning nende osad, murutraktorid, traktor Zetor (4x4, 105 hj), Internationale 747, ruloonipress Claas 46 RC, silolõikurid, veskid, tava- ja pöördadrad, kombainid NH 8050 ja 1530 jpm. Tel 504 7253.

Müüa traktor T 25 A koos haakeriistadega (2realine kartulipanemismasin koos väetisekastiga, 2hõlm ader, kultivaator, rootorkartulivõtumasin, pealsepurusti). Tel 5567 9892.

Müüa traktor Case 5130 Maxxum (90. a, 100 hj, powershift käigukast, 6000 tt, 170 000 + 18%). Tel 503 6467.

Müüa heas korras ketasseemendiga ja seemendijärgsete rullidega Kvernelandi teravilja kombikülvik DC 4 (raps, vili + väetis, haardelaius 4 m, hektarilugeja, tehnoarjad, rippkülvik, 75 000 kr). Tel 553 4063.

Müüa heas korras sõrgseemenditega Kvernelandi teravilja kombikülvik DC 4 (raps, vili + väetis, haardelaius 4 m, hektarilugeja, tehnoarjad, rippkülvik, 65 000 kr). Tel 553 4063.

AS Viru Talutehnikas müügil varuosad külvikutele, atradele ja kombainidele. Suur valik laagreid. Samas valmistame aknakatteid. Tähtajad lühikesed. Tel 322 5056, 506 9175, 5647 8088.

Müüa seisma jäänud 1989. a Ameerika auto Mercuri Sable 3,0 l ja kahe postiga garaazitõstuk 2 T või vahetada traktori vastu, mis veaks rootorniidukit. Paikuse. Tel 513 5002, Vello.

FRONTAAL-LAADURITE PIIGID

Hinnad alates 360.-

INFO: 605 9111
www.keskoagro.ee

KESKO AGRO

Müüa kogurkärü Pöttinger (25 m³) ja teravilja kombikülvik Juko 4000. Tel 5656 7757.

Müüa MTZ 82.1 (2000. a, vähe töötanud, suurepärases korras). Asub Tallinnas. 145 000 kr. Tel 528 2791.

Müüa põllumajandus- ja metsatehnikat, traktorite, treilerite, veoautode, kärede, sõidu- ja pakiautode rehvid ja veljed, lumekoristussaha kummite-rad. Tel 501 8365, urbgrupp@hotmail.ee

Müüa soodsalt väiketraktorid Jinma 284 (40 wd, 28 hj), esilaadurid, lumesahad, haagised, niidukid jm. Tallinn, Pärnu mnt 386/Adavere, Tallinna mnt 1. Tel 504 6286.

Müüa uued Pronari haagised rulli, loomade, vilja ja pinnase veoks. Tallinn, Pärnu mnt 386/Adavere, Tallinna mnt 1. Tel 504 6286.

Müüa soodsalt uued traktorid Landini Landpower 125 (120 hj, 7000 kg, ripp-süsteem) koos laaduriga ja ilma. Tallinn, Pärnu mnt 386/Adavere, tallinna mnt 1. Tel 504 6286.

Müüa soodsalt uued traktorid Landini Vision 105 ja Powerfarm 105 (99 hj). Tallinn, Pärnu mnt 386/Adavere, Tallinna mnt 1. Tel 504 6286.

Müüa uued sõnnikulaoturid kandejõuga 12,8 ja 3,5 t (tsingitud raam). Tallinn, Pärnu mnt 386/Adavere, Tallinna mnt 1. Tel 504 6286.

Müüa teravilja ja peenseemne 4m pneumaatilise rippkülvik Kverneland Accord (mono) ja 3m rippkülvik Juko (kombi). Samas müüa remontivajavad GAZ 53 (kallur ja porte). Ostan 20t järeelvetava treileri või platvormi ning teravilja eelpu-hasti-sorteeeri Petkus 527 või samaväärse. Tel 514 2139.

Müüa veoauto Scania LB 81 (79. a, hüdrotõstuk Hiap, kallur, kast 6,05x2,42 m). Varuosadeks kaasa teine Scania. 50 000 kr. Tel 5561 9046.

Müüa 3–5hõlm tava- ja pöördatru, 4–8,5m kultivaatoreid, 3m järeelvetav kombikülvik Juko, väetisekülvik Amazone. Tel 511 5835.

Müüa veoauto Toyota Dyna (madel), teraviljakombain Sampo 410 ja muljurni-duk Claas Disco 3000. Tel 5650 5879.

GRUNDAR PUIT OÜ

- METSAKINNISTUTE JA RAIDE OST
- METSARAIETÖÖD
- METSAMATERJALI TRANSPORT
- METSAMAJANDUS-KAVADE KOOSTAMINE
- TREILERITEENUSED

Info tel 447 0526, 510 3681, faks 447 0525
Lille 4, 80010 Pärnu

TARTU AGRO

SEEME OTSE TOOTJALT!

AS Tartu Agro Seemnekeskus

pakub sertifitseeritud SUVITERAVILJASEEMNEID

HEINASEEMNEID (lai valik erinevaid segusid)

MURUSEEMNEID

Tunnustatud Eesti seeme!

INFO tel 749 9285, 512 6541, e-post anne.liiker@mail.ee
www.tartuagro.ee

Müüa sertifitseeritud seemnekartulit:

Secura /A/
Princess /A/
Satina /A/
Granola /A/
Andante /A/
Rafaella /A/

Info: Tel 525 0174, Priit Landman, Tü Talukartul, müügijuht

HOLLANDI SEEMNEKARTUL

Soasepa Seemnekaubandus

Väga GLORIA, varajased: ORIANA, Varajased: CARRERA, LATONA, RED SCARLETT

Keskvarajane: PLATINA Hiline: ASTERIX

Sordikirjeldused: www.soasepa.ee
Kontakt: Masina 22, 10144 Tallinn; tel 654 1950

LY RAND, tel 502 9944, ly@soasepa.ee

AIVAR JALAKAS, tel 507 9912, aivar@soasepa.ee

Vedelkütuste hulgemüük

Kõik kütused PETROIMPEX TRADE ASist!

Transpordiettevõtetele: bensiin, diislikütus

Põllu-majandusele: eriotstarbeline diislikütus

Asutuste ja kodu kütteks: kerge kütteõli

Tallinna müügiesindus
Tel 681 1555, 509 7235
Faks 681 1544

Tartu müügiesindus
Tel 742 4402, 515 3625
Faks 742 4402

STIGA

MURUTRAKTORID TALVE-VARUSTUSES

INFO: 605 9111
www.keskoagro.ee

KESKO AGRO

Müüa heas seisukorras ratastraktor T 40 AM. 45 000 kr. Tel 5385 2370.

Müüa traktor T 40 AM (92. a, 1200 tt, originaalvär, dok ja üv olemas). Traktor seisnud varju all ja väga korralik. 68 000 kr. Tel 5378 2639.

Müüa vähekasutatud T 16 MG (91. a, kabiini ja kastiga, roolivõim, kaasa haakeriistad, taga korralik rippssüsteem, 70 000 kr). Tel 5378 2639.

Müüa traktorid T 16 (roolivõim, kast, taga rippssüsteem ja jõuvõlv, 59 000 kr) ja kabiiniga T 25 (88. a, 55 000 kr). Tel 5630 0282.

Müüa 2 põhupurustit kombainile. Töölaius 1,15 ja 1,45. Tel 5363 0113.

Müüa traktorite ja põllutöömashinate rehve. Kohalevedu. Tel 506 5486.

Kogu vajamineva uue ja kasutatud tehnikat leiad www.stt.ee. Tel 505 7936.

Müüa uued traktorid Farmtrac (33, 48, 73,5 hj), EURO 3, hinnad alates 136 950 kr + 18%, soovi korral koos esilaaduriga, uus MTZ 82 (otsesild, monoplokk, 80 hj) koos esilaaduriga, MTZ esilaadurid, tänavapühkimisharjad, lumesahad ja varuosad. Jõgevamaa, Siimusti, tel 507 7654, 522 3961. www.aaretehnika.ee

Müüa kapremondi läbinud traktor T 25 AZ (87. a, heas korras, üv, kindlustus olemas) Jõgevamaal. Tel 518 2780.

Müüa omavalmistatud saekaater, kolmkandhoov (saab teha nii põrandat, käämpingut kui voodrilauda), kruupink, 85cm läbimõõduga saeketas. Tel 5397 8501.

Müüa silohekseldi JF FCG 900, kogurkär Europrofi 5000 (Böttinger), superreha 160, jõusöödaveo auto ZIL, teraviljapurustaja DB 51, roostevaba torustikuga lüpsiseade. Tel 510 9236.

Müüa kombainid Claas Consul, J. Deere, MF, Sampo, esilaaduriga traktor Case (120 hj), ruloon-ja väikepakipressid, kiletaja ELHO 1010, 3- ja 4 hõlmaladrad, 2-, 3- ja 5hõlm pöördadrad, 3m kultivaatorid, 1,2-1,7m siloniidudikud Junkkari, Hardi mürgipritts (800 l, 12 m, uus, soodushind), 3m kombikülvik Juko (tehnorada) ja Juko H 4000 (juhtimine kabiinist), Tume (4 m, kotitõstukiga), ketaskülvikud Simulta (2,5 m) ja Tume (2,5 m, 900/1360 l), kaarutid (2,5-3,5 m), väetisekülvik (700 l), kivikombain, rootorniidudikud (1,65 m ja 2,1 m), haagis Tuhti (8 t, uus), kahveltõstukid traktorile, juurvilja vahelharija jm kaupa Soomest. Veovõimalus. Tel 435 9625, 506 3910.

Müüa teraviljakuivati Halli Antti (14 hl), külmaõhu telgventilaatorid 7,5 kw, kuivati põrandat aukplekki, teraviljakombaini Sampo väljalaadimistigu, koorikettaid (uued), okastraati, veekär (4 m²), mahuti (2,5 m³), el veepump (uus, 3,6 m³/h), profiilkatusepleki valtsmasin, asbotoru, GAZ kalluri tõstukipump reduktoriga (uus). Uhti küla, Tartumaa. Tel 508 8392.

Müüa teraviljakombain E 516 B (86. a, 55 000 kr), teraviljakülvik Juko (4 m, 20 000 kr). Tel 505 3453.

Müüa T 150 kultivaatoriga, E kogupurustaja, 4real kartulipanija, teraviljapunker, punkri ventilaator, teraviljaveski, elevaator, 2 De-Lavali lüpsikannu ja vaakumpump. Tel 5340 2122.

Müüa külvik Tume (2,5 m), teraviljakuivati (15 hl), hobuader ja -kultivaator. Tel 507 6578.

Müüa traktor John Deere 6920S (2002. a, 4 paari hüdroväljavõtet, pic-up konks, kabiini vedrustus, esisilla vedrustus, 590 000 + 18%). Tel 513 6556.

Müüa korralik traktor International (85 hj), 2hõlm ader T 40-le ja 4hõlm ader (täisvint), põllurullid, rihvelrullid, vahelharija (3- ja 5real), kartulisaputaja (1- ja 2real), võrkake, buldooser traktorile ette ja taha, kartulirootor, mürgipritts, väga heas sõidukorras Opel Astra 1,6 (93. a, odavalt), kahe teraga murutraktor. Tel 516 3405, 434 7789.

Müüa traktor T 25, hea heinapress (väike pehme pall, sobib ka T 25-le), latniiduk, heinakaarutaja, kallutatav kär (1 ja 2 sillaga), ketaskoorija T 25-le, kühvelkopp, kartulipanija-vahelharija (torusse), kartulisepanija (2- ja 4real), kultivaator (5 peaga), uus metallist kilekasvuhoone karkass (12 m²), iseliikuv muruniiduk. Tel 516 3405, 434 7789.

Müüa laadur TO 30 (46 000 kr), teraviljakombain Don 1500 (65 000 kr), tõstuk KUN 10 (mittekomplektne) Tartumaa. Tel 525 1391.

Seoses loomapidamise lõpetamisega müüa segaja-kaaruti Fahr (töölaius 6 m), 1teljeline kär suurema kastiga, 3t veepütt raamil ja ratastel, haakesse kahtunud looreha. Adaverre. Tel õhtuti 776 5354.

Müüa peenpurustiga siloniidudikud (1,3-1,7 m, 13 000-25 000 kr), silolõikaja (8500 kr), 500-700-l mürgiprittsid (garantii, 7500-18 000 kr), viljatiga (5800 kr), väetisekülvik 4500 kr. Tel 5664 2002.

Müüa kasutatud traktorid T 25, T 30, T 40 AM, MTZ 52, MTZ 82, JUMZ kopad Võru-Kosel. Tel 502 0064, www.traktorid.ee

Müüa MTZ 82 kaks uut esirehvi koos velgedega (veljed 5 auguga). Asuvad Raplamaal. Tel 511 0842.

Senring OÜ pakub: kombikülvikud Tume ja Juko (3 m), kartulipanemismasinad Eho 240 ja 242 S ja Kuppi-Jukko varasele kartulile, kartulikombain Wühlmaus 644, kultivaatorid 2,6-3,8 m jpm tehnikat ning nende varuosi. Tel alati 5649 4633, Kokkonen.

OSTAN

Ostan MTZ 80-82. Tel 505 2050.

Ostan MTZ 82, ekskavaatori JUMZ, E 302 niiduki, sorteerij Petkus 527 või 547. Tel 503 6467.

Ostan valtsveski. Kiirel! Tel 5626 4699.

Ostan esilaaduriga traktori MTZ 952 või 1025. Tel 5199 8875.

Soovin osta VAZ 2103 magnetklapiiga karburaatori. Tel 5593 7558, 738 0103.

Ostame või rendime töökorras ratas- traktori (150-170 hj) ja haagise (10-12 t). Tel 525 1391.

TÖÖ

OTSIN

Puurkaevude puurimine ja projekteerimine. Hinnad soodsad ja tähtjad lühikesed. Tel 504 2999, 521 7415, www.baltipuurkaev.ee

Pottsepatööd ka looduskivi paigaldus. Tel 5803 3448.

Ehitame monoliitbetoonist sõnniku- ja silohoidlaid ning lautasid. Olemas tüüp-projektid ning vastavalt tellija vajadustele uute projektide tegemine. OÜ Volari Betoonitööd, tel 525 3754, www.volaribetoon.ee

Loomaveoteenused litsentseeritud veokiga (kuni 22 kohta). Vajadusel abistame ka veiste realiseerimisel. Tel 518 8050.

Mullaproovide võtmine atesteeritud võtja poolt. Tel 529 1733.

Teen võsalõikustöid Tartu ja Lõuna-Eesti piirkonnas. Tel 525 3126.

PAKUN

Võtame tööle loomakasvatustöötajad. Kindlustame elamispinnaga. Tel 327 7287, 5349 2926.

Arenev põllumajandusettevõtte Põlt-samaal pakub tööd arenguvõimele- sele farmijuhatajale. Kasuks tuleb eelnev juhitöö kogemus ja hea suhtlemisoskus. Pakume mitmekülgset tööd ja kaasajastatud töökeskkonda. Info ja soovialdused tel 505 6788, pajutalu@hot.ee

Pakume tööd lihunikule Põltsamaal. Info ja soovialdused tel 505 6788, pajutalu@hot.ee

Niitvälja Tallid pakub tööd tallimehele. Korralik palk, majutusvõimalus. CV aadressil nvtallid@hot.ee, tel 5326 9535.

Loomade ekspordiga tegelev ettevõtte Lääne-Virumaal otsib oma meeskonda C-E-kat autojuhti. Tel 5347 6180, 5347 4714.

Aiu Põllumajanduse OÜ Laeva vallas Tartumaaal pakub tööd kohusetundlikule lüpsjale. Korralik palk. Elamispind olemas. Tel 513 1632.

Põllumajandusega tegelev osaühing Läänemaal pakub tööd kohusetundlikule lüpsjale. Korralik palk. Elamispind olemas. Tel 513 1632.

Põllumajandusettevõtte võtab tööle sanitaartechniku-keevitaja. Linnalähedane asukoht, lasteaed, kool ja kauplus olemas. Korteriga kindlustatakse. Tel 5569 9822.

Pakume tööd agronoomile ja traktoristile. Tel 506 7026, kaismaoy93@hotmail.ee

Taimekasvatusega tegelev ettevõtte Harjumaal võtab tööle laia profiiliga traktoristi uuele võimsale lääne päritolu traktorile. Kokkuleppel võimalik ka ajutine tööleping. Vajadusel võimaldame elamispinna. Tel 5346 9092.

Võtame tööle loomakasvatustöötajaid. Kindlustame elamispinnaga. Tel 327 7287, 5349 2926.

Firma võtab tööle kogemustega juhi metsamaterjali koondamise masinale Timberjack 810 B. Tel 5341 1444.

Pakume tööd autojuhiile-traktoristile. Kindlustame korteriga. Tel 505 5238.

Talu vajab aasta ringi karjakut. Jookskutel mitte tülitada. Tel 5678 9495.

Pakume perekonnale tööd farmis. Korter ridaelamus. Soodustused. Tel 510 8818.

AS Metsaküla Piim Kumna külas Harku vallas Harjumaal võtab tööle lüpsja. Tel 502 3434.

Ettevõtte võtab tööle ratas-ekskaatorlaaduri juhi. Tööpiirkond on Tallinna lähimbrus. Vajadusel tagame elamispinna. Tel 502 4406.

Peri POÜ Põlvamaal võtab tööle lüpsja. Kindlustame elamispinnaga. Tel 792 6304, 5660 0027, 5660 0023.

Valgamaale tallu vajatakse karjak-traktoristi ja brigadir-karjakut. Soovitatav perekond, olemas 3toaline korter. Tel 5344 4610.

Laiuse Põllumajanduse OÜ Jõgevamaal pakub tööd lüpsjatele. Kindlustame korteriga, palgatungimustes lepime kokku. Tel 513 9876.

AS Risti Agro Järvamaal Imavere vallas pakub tööd lüpsjale. Alkoholiilebestel palume mitte tülitada. Kindlustame korteriga. Tel 509 6936, 504 8925.

Sigalasse vajatakse keskealist põllumajandusliku kogemusega naistöölist. Elamispind. Tel 502 4445, 520 5622.

OÜ Valgamaal võtab tööle kohusetundlikku ja töökogemustega farmimehhaanik-traktoristi. Vajalik juhilubade olemasolu. Elamispinna võimalus. Tel 506 4043.

Ostame lägaveoteenust (laguunid, veomah 7000 m³) aprillis-mais. Tel 525 1391.

Kanepi POÜ Põlvamaal pakub kiiremas korras tööd mehhanisaatorile. Korter alevis olemas. Tel 511 6972.

Vajatakse laudatöölist (lüpsja ja karjak). Elamispind Rõngus. Tel 518 6329.

TUTVUS

36a sale maamees otsib kaaslast kogu eluks. Neilul peaks vanust olema mitte üle 33 a. Elukohta ei vaheta ja SMSidele ei vasta. Tel 5678 9495.

Üksikukus jäänud 57a mees otsib tutvust 57-60a aiandushuvidega naisega püsi- suhte eesmärgil, et koos elus edasi minna. Pk 234, Kuresaare peapostkontor.

46/180/77. Materiaalselt kindlustatud korralik mees soovib tutvuda kena suitsuvaba naisega kooselu eesmärgil. Pk 76, Rohuaia 13, 44302 Rakvere.

1954. a sündinud naine soovib tutvuda Vähi või Kalade tähtkujus sündinud mehega. Pk 3486, Tallinna Postimaja.

On usk, et jätkub eluahal, on tunded, mida teistele ei näita, on teadmine, et maa ja taeva vahel ei suuda keegi sinu aset täita. (L. Tungla)

EHA RAIDVE
sünd 5. aprillil 1940
surn 10. märtsil 2007

Mälestame valusas leinas
1. surma-aastapäeval.
Abikaasa ja lapsed peredega.

MITMESUGUST

Müüa või vahetada Toyota Corolla (96. a) vanavara vastu (mööbel, sõjaegne sümboolika jm esemed). Tel 5347 1765, õhtuti 325 3259.

Rendin või ostan põllumaad Põlvamaal Kanepi vallas. Tel 5660 8810.

OÜ Investhaus Pluss annab soodsatel tingimustel väikelaenu (nt 10 000 kr puhul igakuine tagasimakse aasta jooksul 1435 kr). Küsi lisa tel 5668 0344.

Ostan vanu mootorrattaid, säärevarista- jaid ja nende varuosi ning II maailmasõja aegset Saksa sõduri ja ohvitseri varustust. Kõik pakkumised on teretulnud. Tel 5198 9729, 489 7162.

Müüa Saksa kaerahelbe tootmise seadmete komplekt võimsusega kuni 1000 kg/h ning odrakruubi ja -tangu tootmise seadmeid. Tel 508 9340.

Raplamaa Tootjate OÜ pakub NPK 16-16-16, NPK 17-10-14, NPK 24-10-10 kompleksi- ja teisi lämmastikväetisi kevadeks. Sõttadest pakume maisis-rotti, rapsikooki, teramaisi, sojasrotti ja suhkruppeedilõike. Ostame ja müüme söödatervilja. Tel 503 7345, 485 5696 või rto@hot.ee

Kaardid ennustavad. Helista telefonil 900 1727 (17 kr/min). Eesti vanim ja parim ennustuslinn. Kogenud ennustajad 24 h.

Ostan igasugust paberikaupa, punalippe jms, valikuliselt antiiki. Tulen Eesti piire kohale. Tel 5373 8273, 635 2445, evlaa@hot.ee.

Müüa Ost Investi väikesemööduiline inkubaator Kvotska (seade kodulindude munade inkubeerimiseks eramajapidamises). Maht kuni 80 kana-, 50 pardi- või 40 hanemuna. 1900 kr. Garantii 18 kuud. Osta või tellida saab Tallinnas, ko- haletoiimetamine kogu Eestis. Tel 5818 1415 (eesti k), 557 2805 (vene k).

Palju kasutatud kaupa Soomest: mööbel, vaibad, telerid, kodumasinad. Vik- lase 23, Tallinn. Tel 652 2269.

AEGVIIDU PUIT

Ostame peenpalki KUUSK ja MÄND

Läbimõõt 10-20 cm, pikkused 3,6 m + 30 cm ... 6,0 m

NB! Nüüd ka pikkused 2,9 m, 3,0 m, 3,3 m

Lisandub ülemõõt 10 cm.

Palgi vastuvõtt 24 h. Transpordivõimalus.

Tel 605 3655, 515 4315.

- Ostame METSAKINNISTUID, ka raiutud ja hüpoteebiga
- Ostame PÕLLUMAAD

Küsi hinda! Teeme pakkumise!

Lai 10, 80010 Pärnu, tel 447 7900, 528 5263, faks 447 7903, metsagrupp@hotmail.ee

Tegutseme alates aastast 1996

oÜ Priimo Mets ostab metsakinnistuid (pakkuda võib ka hüpoteebiga koormatud kinnistuid) ja kasepakku.

TEEME PARIMA PAKKUMISE!

Eesti Metsakorraldus

metsakava.ee

Tel 766 8057, Mob 508 9402, E-post: info@metsakava.ee

Ostame metsakinnistuid!

Lõuna-Eesti **ERAMETS**

tel 507 2544 faks 740 7977 www.erametsa.ee

OSTAME KASVAVAT METSA JA METSAMAAD

Hind kuni 120 000 kr/ha, ka läbi raiutud ja hüpoteebiga

Ettemaksu võimalus, abi asjaajamisel

LANDEKER OÜ
Rapla, Tallinna mnt 22/24
Telefon 517 9866, 511 0415, 489 4055
Faks 489 4962

Ostame

- metsakinnistuid
- kasvavat metsa
- põllumaad

AP Mets
www.apmets.ee

Tel 434 9070, 502 7950, e-post apmets@apmets.ee

OÜ GRUNDAR PUIT ostab

- MUSTA JA VALGE LEPA PALKI (diameetriga alates 10 cm)
- LEPA RAIET

HINNAD SOODSAD! KÜSIGE PAKKUMIST!

Info tel 515 6884, faks 447 0525, andrus@grundar.ee

METSAGA SINA PEAL

HOLMEN METS

kasvava metsa, kinnistute ja metsamaterjali ost

www.holmen.ee

Holmen Mets AS, Pärnu mnt 105, 11312 Tallinn, tel 665 2440, holmenmets@holmen.ee

Tõnu Sepp
metsameister
GSM 503 2325
tonu.sepp@holmen.ee

Fotoni traktorid
Hinnad al 95 000.–

Laadurid ja kompaktladurid
Hinnad al 250 000.–

Kasutatud ehitus- ja põllumajandus-seadmed

Runso
www.runso.ee

Joel 5661 0077 Faks 745 5456
Jüri 5693 9998 runso@runso.ee
Enn 5646 0533

AGROCHEMA

AGROCHEMA EESTI OÜ
PAKUB JÄRGMISI TOOTEID

Rapsikook
Mais
Soolabriketid

Kaupsaadaval Tamsalus ja Jogeval
Infotelefon 77 69 418, 53 34 1350

Keel & aeg

Toimetaja Mati Soomre
Tel 661 3313, e-post mati.soomre@maaleht.ee

TAIRO LUTTER, VIRUMAA TEATAJA/SCANPIX

• Emakeelepäeva hakati Eestis tähistama kooliõpetaja **Meinhard Laksi** (14. VII 1922 – 4. III 2008) eestvedamisel 1996. aastal luuletaja Kristjan Jaak Petersoni sünniaastapäeval, 14. märtsil. 1999 sai emakeelepäev riiklikuks tähtpäevaks.

• **Vanim** üles kirjutatud eestikeelne sõna pärineb tõenäoliselt VIII sajandist, mil kirikumees Aethicus Ister mainis oma raamatus "Cosmographia" saart Taraconta (Tharaconta). Sellega tähistas ta ilmselt kogu Eestit või Eesti suurimat saart Saaremaad. Taraconta on tõlgendatav kui "Taara + kond". Taara oli muistsete eestlaste tähtsamaid jumalaid, liide "kond" tähistab inimeste ühendust (nt perekond, sugukond) või halduslik-territoriaalset üksust (nt maakond, kihelkond).

• Aprillis 1215 sattus Koiva (Gauja) või Adja (Age) jõel retkleivate saarlaste kätte tsistertslaste preester Friedrich koos oma õpilasega. Läti Henriku teatel piinasid saarlased nad surnuks, ise öeldes: "Laula, laula, pappi!" See on **vanim** kirja pandud eestikeelne lause.

• Milline oli eesti keel vanasti?
Seni ainukese katse põhjaeesti keelt rekonstrueerida on teinud Alo Raun ja Andrus Saareste. Tänapäeval peavad asjatundjad seda rekonstruktsiooni liialt soome keelele tagasi viiduks.

Enne XIII sajandit
Kõrda oli ühdellä vanhalla auvoisalla meehellä ülin kurja nainõn, ken soimasi, kirosi tervehen pitkän päivän varhaisesta hoomikkosta hiljaisennik õhtagonnik niinkä peksi vaivaista meestäsäq...

XIII sajandil
Kordan oli ühdellä vanhala auvosala mehelä ülin kurja nainõn, ken söimas, kiros tervehen pitkän päivän, varasõsta hoomikkosta hiljaisenniq õhtooniq niinkä peksi vaivasta meestäsäq...

XVI sajandil
Korra oli ühel vanal auosal mehel väen kaas kuri naine, ke söimas, kiros, terven pitkän päivän, varasest hommikost hiliseni õhtoni nink peks vaivast meestäsäq...

XVII–XVIII sajandil
Korra oli ühel vanal auusal mehel väega kuri naine, kes söimas ja kiros terve pitka päeva, varasest ommikost ilise õhtoni ning peks vaist meest...

XX sajandil
Kord oli ühel vanal ausal mehel väga kuri naine, kes söimas ja kirus terve pika päeva, varasest hommikust hilise õhtuni ning peksis oma vaest meest...

• Eesti ühiskeel on moodustunud põhiliselt põhjaeesti keele murretest. Peale põhjaeesti keele kõneldi muistses Eestis ka teist hõimukeelt – lõunaeesti keelt –, mis on teise peamise murderühma aluskeeleks.

Murdenäiteid

Hiiumaa	Meide ööbik aa seaesta maeale läin.
Saaremaa	Meite ööbik oo siasta mäale läind.
Muhumaa	Meite üöbik uo sieoasta mõjale läin.
Läänemaa	Meite ärjälend oo tänäkond maale läin.
Vigala	Mede künnilind uu tänabõ maeale läind.
Kihnu	Mede künniljõnd ond tänävasta maalo läin.
Harju-Risti	Mete üöbik oo tänabu maeal läin.
Kuusalu	Meie üöbik on tänävu muuale mend.
Järvamaa	Me öitselind on tänavu maale läind.
Põhja-Virumaa	Meie kirikiut one tänävu mõjale lähänd.
Vaivara	Mei sisokaine ono (olo) tänä vuo mõjale mennõ.
Kodavere	Meie sisask one tänävuade mõjale lähünd.
Karksi	Mee kiriküüt' om täo muial lännü.
Lõuna-Tartumaa	Meie tsisask om tinavu muiale lännü.
Võrumaa	Mii sisask um timahavva muialõ lännü.
Setumaa	Mii sisas'k om timahavva muialõ l'änüq.
Kirjakeel	Meie ööbik on tänavu mujale läinud.

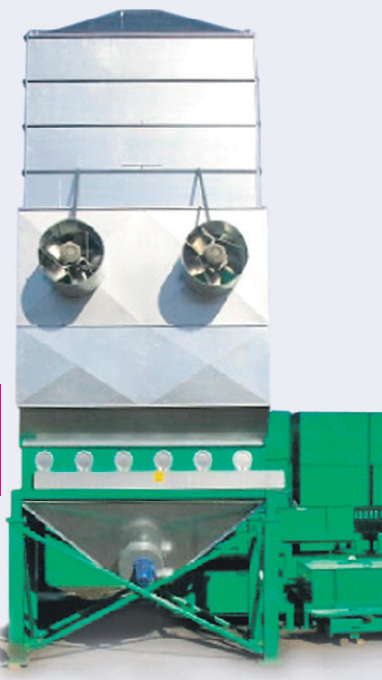
Allikas: <http://www.estonica.org/>

KLASSIKALINE
ŠAHTKUIVATI,
MIS KESTAB
INIMPÕLVE!

Mahutavus 29 m³,
ahi 500 kW,
koppelevaator 60 t/h

500 000 kr
+ km

Sisaldab transporti
kliendi juurde.
Kampaania kestab märtsi
lõpuni või kuni kaupa
jätkub.

Sampo
Grupp
www.sampogrupp.ee

TÜRI Tehnika 9, tel 384 7037
TALLINN Mustamäe tee 62, tel 654 1782
TARTU Kreutzwaldi 56, tel 731 3636,
510 4064 Ivo Voor
sampo.grupp@mail.ee

PEETRI
TALUTEHNIKA
www.talutehnika.ee

Heas varustuses traktorid kohe saadaval!

MÜÜK: Indrek Pungar tel 504 1986
Urmas Pungar tel 526 6103
PÕHJA-EESTI MÜÜK: Aado Oherd tel 5668 4075
HOOLDUS JA Riho Kallas tel 518 2261
VARUOSAD: Elmo Entveg tel 517 4837

Kvaliteet mõistliku hinnaga – see on ZETOR!

PROXIMA 61 hj 356 600.–
PROXIMA 82 hj 375 000.–
PROXIMA PLUS 100 hj 467 000.–

FORTERRA
122 hj koos
esiladungaga
685 000.–

Hinnale lisandub käibemaks.

www.lemeks.ee

LEMEKS
USALDUSVÄÄRNE PARTNER AASTAST 1993

PUIDU KOKKUOST
KASVAVA METSA JA
METSAMAA OST
METSA ÜLESTÖÖTAMINE
JA VÄLJAVEDU

Lemeks on Eesti ettevõtte. Kodumaine kapital ja sellest tulenev paindlikkus võimaldab meil otsuseid langetada kiirelt ja kohalike olusid arvestades.

Me majandame metsa säästlikult ja loodusõbralikult, teeme istutustöid, nõustame kliente raiete, turu ja metsauuendustööde küsimustes.

Töötlemise puitu ettevõtte siseselt, suurendame selle väärtust ja tagame ettevõtte jätkusuutlikkuse tulevikus. Nii kindlustame meie töötajate, partnerite ja klientide rahulolu.

AS Lemeks **Tartu**, tel 730 7907, faks 730 7937
Elva, tel 516 7141

AS Lemeks **Põlva**, tel/faks 799 1474
AS Lemeks **Võru**, tel/faks 782 1736
AS Lemeks **Valga**, tel/faks 764 2278
AS Lemeks **Jõgeva**, tel/faks 772 1341

AS Lemeks Sadamad **Kunda** osakond, tel/faks 329 5820
AS Lemeks Sadamad **Paldiski** osakond, tel/faks 671 7288

Hea metsaomanik!
Ostame parima hinnaga:
• **metsamaterjali**
• **kasvava metsa raieõigust**

Müües meile raieõiguse,
saad metsamajandamiskava TASUTA!

Kava saamiseks võta ühendust: **Kaido Reiman**,
tel 505 8369, kaido.reiman@metsaliitto.ee;
Ville Vinkel, tel 501 3815, ville.vinkel@metsaliitto.ee

AS METSÄLIITTO EESTI KONTAKTID

Põhja-Eesti osakond
Tel 383 8100, 513 8764
Kunda terminal
Tel 322 2172, 524 8834

Lõuna-Eesti osakond
Tel 735 1993; 526 6673
Pärnu terminal
Tel 443 7214, 510 6993

Peakontor
Katusepapi 4, 11412 Tallinn
Tel 622 1460

111 Metsäliitto
Eesti

www.metsaliitto.ee • metsaliitto@metsaliitto.ee

ISSN 1406-2984

3. aprillil ilmub Maalehe vahel
A4 formaadis vaheajakiri

Auto & Elektroonika

Reklaamitellimused kuni 17. märtsini.

Info: **Ken Leinus**, tel 661 3336, ken.leinus@maaleht.ee

www.maaleht.ee

Maaleht

	N	R	L	P	E	T	K
TALLINN	+3	+3 +2	+1 +1	+1 0	-2 -2	-1 -1	-1 -1
TARTU	+3	+4 +3	+2 +1	+1 +1	-1 -1	-1 -1	-2 -2
PÄRNU	+3	+3 +2	+2 +1	+2 +1	-1 -2	-1 -1	-3 -3
KURESSAARE	+2	+3 +2	+1 +1	+1 +1	-1 -1	0 0	-1 -1
VÕRU	+3	+4 +3	+2 +1	0 0	0 0	-1 -1	-2 -2
JÕHVI	+2	+2 +2	+1 +1	+1 0	-2 -2	-2 -1	-2 -2
PAIDE	+3	+4 +3	+1 +1	+1 0	-2 -2	-1 -1	-3 -3

Nabad – kas ainult imetlemiseks?

■ Kahe aasta pikkusel polaaraastal on kord kolmes kuus polaarpäev, viimati eile.

Mullu märtsis algas rahvusvaheline polaaraasta 2007–2008, mis kestab – nii naljakas kui see ka ei paista – 2009. aasta kevadeni. Teine kummalsena tunduv tõik on eilse, 12. märtsi nimetus – rahvusvaheline polaarpäev. Igaüks teab, et sel ajal on polaarpäev (aeg, kui päike ei looju) vaid lõunapoolusel. Milleks on küll säärased aastad ja päevad keh-testatud?

Külmkapist sõltub meie eluolu

Nii nagu enamikul meist keeleb elu omaenda naba ümber, täpselt samuti on maakera kliima tihedalt seotud Maa nabadega, täpselt samal polaraladega. Nende uurimisele on pühendatud palju aega, raha ja inimteadmisi juba enam kui sajandi vältel.

Rahvusvahelisi polaaraastaid on korraldatud päris mitu: 1882–1883, 1932–1933, seejärel rahvusvaheline geofüüsika aasta 1957–1958 ning ikka poolesajandilise vaheaja järel siis praegu käimasolev polaaraasta.

Miks rahvusvaheline? Seepärast, et polaaraalad on tun-

tud kui maakera kliimaköögid ehk külmkapid, mille töötamisest sõltub meie kõigi eluolu.

Miks aasta, ehkki kestab kaks aastat? Vast mugavuse tõttu. Kaks aastat seepärast, et jõuaks kahe ekspeditsioonihooajaga midagi korraliku ära teha.

Veel väärrib märkimist asjaolu, et nn polaarpäevi korraldatakse tolle nn aasta jooksul õige mitu: kord kolmes kuus. Iga päev on pühendatud tähtsale teemale: näiteks 21. septembril 2007 olid selleks mere jääprobleemid, edasi jääkupid ning nüüd “Muutuv maailm: minevik, olevik, tulevik”.

EMHI peadirektor Jaan Saar: “See tähendab, et teadlased keskenduvad polaarpäevale pühendatud aruteludel muutustele geoloogilises ajas, täpselt viimase miljoni aasta jooksul toimunud jääaegadele ning jääaegadevahelistele perioodidele. Nende tsüklite regionaalsete erinevuste mõistmine aitab selgitada ka viimase aja kliimamuutusi.”

Just Gröönimaa ja Antarkti-

kilpide ehitus annab ju teavet kliimast ja atmosfääri koostisest sadade tuhandete aastate kestel.

Järgmiste polaarpäevade temaatika puudutab enam elukeskkonda: 18. juuni teemaks on “Maad, taimed, loomad – maa ja elu” (bioloogiaga seonduvad küsimused), septembris aga “Inimesed” (sotsiaalteadused), detsembris “Pooluste kohal” (astronoomia, geofüüsika). Viimasel polaarpäeval (märts 2009) toimuvatel aruteludel leiab käsitlemist ookeanide elustik.

Selliste polaaraastade korraldamise idee tuli pealtnäha maarotilt – Austria-Ungari ohvitserilt Karl Weyprechtilt, kes oli teadlaseks tolle riigi polaarekspeditsioonil aastail 1872–1874. Tema ideed olid: paljud meteoroloogia ja geofüüsika probleemid saavad alguse polaarpäärtkondadest, ja et neid lahendada, tuleb ühendada mitme maa jõud.

Ajaga on arenenud nii teadusaparatuur kui ka ekspeditsioonide logistiline tase. Vaid üks näide raskustest, mis ootavad uurijaid jääväljadel. Esimesel polaaraastal ei suudetud varustada Arkti-

kas USA ekspeditsiooni. Seitseteist meest kahekümne neljast nälgisid surnuks, ülejäänud süüdistati kannibalismis!

Kuidas on lood meie kaasmaalaste osalusega nendes üritustes?

Eestlased jääväljadel

Rahvusvahelise geofüüsika aasta raames osalesid 1957–58 Antarktikas meregeoloog Ivar Murdmaa ning kirjanik Juhan Smuul.

Aastast 1963 on Lõunamandril ja sellega seotud ekspeditsioonidel käinud vähemalt 26 inimest, kes on vähemalt Eesti päritolu. Neist kõige staažikamad on vast limnoloog (järvede uurija – ka Antarktise mandril on järvi!) Enn Kaup seitsme ning meteoroloog Vello Park nelja korraga.

Vello Park on aga läinud Antarktika hõlvamise ajaluku ühe kõige karmima talvitumisega mandri südames paiknevas uurimisjaamas Vostok aastail 1982–1983. See, et külma oli –60 kuni –86 kraadi, polnud veel kõige hullem. Katastroof tabas mehi, kui põles maha elektrigeneraa-

REUTERS/SCANPIX

tori maja ja kadus raadioside. Igivana generaatori remont ja majade mingil moel kütmine hoidis mitte ainult hinge sees, vaid võimaldas isegi teha teaduslikke vaatlusi.

Jah, nabad pole ainult imetlemiseks...

AIN KALLIS

NÄDALA PROGNOOS

Keskmisest märksa soojemat joont hoiab ilm kuu keskpaigani, seejärel peaks õhutemperatuuri kõver vähemalt keskmisele tasemele langema. Sadusid on samuti lisandumas.

Euroopas torme tõstnud madalrõhkkondade tandem on oma energiavarud ammendanud ja Läänemerele jõudvast järeltulijast pole enam tülid tõstjat. Kiiret pole sel aga kuhugi, ja lausa nädala lõpuni Eesti kohal tiirutades puistab aegajalt sadusid – täna-homme nii lõrtsi kui vihmata.

Nädalavahetusel on sajuhood nõrgemad ja siis juba enam lõrtsi-lumena. Ilm on vaikselt pühapäevani, mil põhjakaarde pöörduv tuul kuni 10 m/s kerkida võib. Õhutemperatuur langeb sisemaal öösiti paar-kolm kraadi alla 0° piiri, päeval on sooja 2–6°.

Uue nädala algul on väike kõrgrõuhari sajuvõimalust vähendamas ja selgineva taeva all langevad öösel termomeetri näidud alla –5°, päeval aga kerkivad 0° ümbrusse.

Teisipäevast on taas tugevemas madalrõhkkonna mõju, mis meile lund ja lõrtsi tooma peaks. Valitsema jääb võrdlemisi külm õhumass, nii peaks öine õhutemperatuur –2 kuni –5° piiresse jääma ja päeval 0° ümbruses tiirutama.

Sünoptik
TAIMI PALJAK

SEB
26. TARTU JOOKSUMARATON
23/10 km ja 23/10 km kepikõnd
11. mai 2008

JOOKSUAEG POLE ENAM KAUGEL!

Info ja registreerimine: www.tartumaratons.ee

PEASPONSOR

SEB

MEEDIAPARTNER

SL Õhtuleht

AUTOPARTNER

SILBERAUTO

JOOKSUPARTNER

asics
sound mind, sound body